

Onsdagen den 26 oktober

Kl. 09.00–11.51

13.00–14.42

16.00–16.05

---

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! I valet fick de fyra samarbetspartierna mandat att sätta Sverige på ny kurs. Uppgiften är att systematiskt, på punkt efter punkt, börja lösa våra allvarliga samhällsproblem. Förändring var nödvändig. Förändring är nu möjlig.

Regeringen kommer att ta fasta på det mandatet. Vi kommer att genomföra ett paradigmskifte i svensk politik. Men vi är också ödmjuka inför uppgiftens storlek. Saker som har gått fel väldigt länge lagas inte i en handvändning.

Vi har också respekt för att det finns mycket oro runt om i Sverige och i världen: kriget, energin, elräkningarna, inflationen, räntorna, utanförskapet och alla dödsskjutningar – senast i natt, en 16-årig pojke i Sandviken. Det kan mycket väl bli värre innan det blir bättre.

Den regering som jag nu leder vill vända utvecklingen, lösa problem, göra oss tryggare och säkrare och slå vakt om statens kärnuppgifter – men också samla och ena, inte splittra och dela.

Regeringen har rivstartat. I måndags var Romina Pourmokhtari i Luxemburg för att anta EU:s gemensamma ståndpunkter inför miljökonferensen COP 27 i Egypten, dit även jag själv kommer att åka. I går var Ebba Busch på sitt rådsmöte för att jobba vidare med gemensamma lösningar som kan pressa ned elpriserna i Europa. Andra dagen på jobbet ägnade jag åt Sveriges och Finlands Natoanslutning och Europas gemensamma stöd till Ukraina.

Här hemma lägger samarbetspartierna sista handen vid sin första gemensamma budget, samtidigt som Gunnar Strömmer tog emot sin allra första utredning. En utredning kan låta rätt odramatisk, men den gjordes för att en majoritet i justitieutskottet krävde det av den förra regeringen för ett och ett halvt år sedan. Nu finns resultatet: Svensk polis ska få samma verktyg som polisen i andra länder.

Herr talman! Fyra uppgifter är särskilt viktiga de kommande åren.

Den första är att kampen mot den grova kriminaliteten måste vinnas. Tryggheten måste återupprättas i hela Sverige. Min regering kommer att göra en historisk satsning – nya pengar och ny lagstiftning. Det blir en fullständig översyn av strafflagstiftningen. Fokus skiftas från gärningsmannen till brottsoffret. Straffen ska spegla brottets allvar.

Uppgiften att ge alla barn en ärlig chans är lika viktig. Det förebyggande ska gå hand i hand med det brottsbekämpande. Det blir en nationell social insatsstyrka som stöder den kommunala socialtjänsten. Vi kommer också att stärka socialtjänstens och skolans brottsförebyggande ansvar.

Den andra uppgiften är att ta Sverige igenom ekonomiskt svåra tider och bryta utanförskapet. Det kräver budgetdisciplin. Inflationen snuddar vid 10 procent. Sverige har nu en historiskt hög arbetslöshet när vi går *in* i en lågkonjunktur. Många människor vet inte hur, eller om, de ska klara vintern. Elräkningarna hotar många företags överlevnad.

Mitt besked är att högkostnadsskyddet kommer. Vi fullföljer vårt valöfte. Det löser inte den långsiktiga energikrisen, men det mildrar en kall vinter.

De som nu står utanför och lever på bidrag behöver byta bidragsberoende mot egen försörjning. En stor bidragsreform kommer att genomföras så att det alltid lönar sig att gå till jobbet. Samtidigt kommer vi att sänka skatten på låga och medelhöga inkomster.

Det finns ingenting som skapar välstånd i ett land som arbete. Det finns ingenting som motverkar fattigdom som att ha ett arbete. Ingenting skapar klassresor som att få sitt allra första arbete.

Regeringen kommer att kraftigt minska invandringen. Vi kan inte fortsätta som nu. Sverige ska vara ett jämlikt och jämställt land med hög tillit och god social välfärd. Många hundratusen invandrare gör stora insatser varenda dag, men om Sverige fortsätter att ta emot många fler asylsökande än våra grannländer kommer segregationen bara att öka. Därför lägger vi nu om politiken.

Herr talman! Den tredje uppgiften handlar om att Sverige måste ut ur energikrisen, både för att nå våra klimatmål och för att återge hushåll och företag framtidstro. Klimatomställningen börjar och slutar med energifrågan. Stabil, prisvärd, fossilfri el är grunden för att klara klimatmålen. Det nya superdepartementet kopplar ihop vår tids stora klimatfrågor och ökar ambitionerna för att rädda Östersjön. Miljö och klimat får en starkare roll i vår regering.

Den fjärde stora uppgiften är att leda Sverige in i Nato, att axla ansvaret som EU:s nästa ordförandeland och att på alla sätt vi kan hjälpa Ukraina att vinna kriget – och därefter att vinna freden.

Den nya regeringen ökar vårt stöd till Ukraina politiskt, ekonomiskt och militärt – för att vi vill det, för att det är vår plikt, men också för att ukrainska kvinnor och män nu strider även för vår skull. Jag sätter stort värde på den breda enigheten om svensk utrikespolitik i den svåraste tiden sedan andra världskriget.

Herr talman! I dag känner jag tillförsikt. Jag känner glädje i det arbete som ligger framför oss. Det beror inte alls på att jag underskattar Sveriges stora problem, inte heller på att jag överskattar vår, och ännu mindre min egen, förmåga. Detta kommer nämligen att bli svårt. Det kommer att ta tid. Men det kommer att gå. För det finns ingenting som är så dåligt i Sverige att det inte kan lagas med allt det som är riktigt, riktigt bra.

(Applåder)

Anf. 2 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Sverige har nu fått en ny regering. Det är bra att den har kommit på plats. Jag vill gratulera statsministern och alla andra i deras nya roller.

Vi lever i en orolig tid, och säkerhetsläget är mycket allvarligt. Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina får konsekvenser för oss alla. Det ukrainska folket betalar just nu ett oerhört högt pris i blod och mänskligt lidande. Därför måste stödet till Ukraina och det ukrainska folket fortsätta – ekonomiskt, militärt och civilt, med hela svenska folkets starka och solidariska mandat.

Just nu hotas hela den europeiska säkerhetsordningen av Rysslands agerande. Socialdemokraterna kommer att fortsätta bidra till det viktiga arbetet med att föra den Natoansökan som jag tidigare i år lämnade in hela vägen in i mål. Jag ser fram emot att fortsätta det goda samarbetet med Ulf Kristersson i den processen.

Mitt besked till svenska folket är tydligt: Vi socialdemokrater kommer i alla lägen att agera för Sveriges och svenska folkets bästa, också när vi nu kliver in i opposition.

Herr talman! Inrikespolitiskt kommer vi socialdemokrater att fortsätta arbeta med full kraft för att Sverige ska bli mer som Sverige, det land som vi alla älskar. Här finns stora orosmoln som vi behöver hantera.

För det första känner många människor nu stor oro över hur hushålls-ekonomin ska gå ihop. Priser på mat, bensin och el slår rakt in i svenska hushålls plånböcker samtidigt som risken är stor att vi står inför en allvarlig konjunkturedgång. Det här måste mötas med en ansvarsfull ekonomisk politik. Annars riskerar människor att bli av med jobben samtidigt som höga räntor på bolånen sopar bort de sista marginalerna.

Här vilar ett tungt ansvar på regeringen. Det finns inget utrymme för misstag. Det visar den marknadsoro som följde på Storbritanniens ödesdigra skattesänkarpolitik.

För det andra måste behoven i vård, skola och omsorg mötas. De här verksamheterna står just nu inför en kostnadskris som riskerar att slå hårt mot barnen i skolan, brukarna i äldreomsorgen och patienterna i sjukvården. Valfärden måste prioriteras i den kommande budgeten. Medarbetarna ska inte behöva betala priset för den stundande kostnadskrisen. Det sista de hårt arbetande undersköterskorna, lärarna och omsorgspersonalen behöver är försämrade villkor och ökad stress. Det riskerar att slå undan benen på den välfärd som gör Sverige till ett unikt land, där behov och inte plånbok bestämmer över vård, skola och omsorg.

Nu är det upp till bevis för Sverigedemokraterna och deras regering. Vi måste ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.

För det tredje måste klimatomställningen fortsätta. Klimathotet är vår tids ödesfråga. Det är en rent existentiell fråga för vår planet och för människans framtid. Vi ser redan konsekvenserna med värmeböljor, översvämningar och extrema väderhändelser. Det är saker som tvingar människor på flykt och bidrar till stora flyktingströmmar. Sannolikheten för en förvärrad situation är stor.

I Sverige har vi tagit oss an omställningen som en möjlighet. De senaste åtta åren har vi investerat kraftfullt för att ta till vara potentialen i ny teknik samtidigt som vi minskar utsläppen. Det har gett resultat. De gröna

industrierna växer så att det knakar. Nya jobb växer fram i tusental, inte minst i de norra delarna av Sverige.

Den här utvecklingen behöver fortsätta, både för att vi ska kunna se framtida generationer i ögonen och säga att vi gjorde vårt och för att säkra jobb och tillväxt här och nu. Det är också nyckeln för att kunna bryta de alldeles för stora klyftorna mellan stad och land.

För det fjärde behöver vi vända på varje sten för att stoppa våldet och bryta segregationen. Det är en segregation som skapar splittring mellan människor och driver fram det gängvåld och den kriminalitet som plågar vårt land. De kriminella gängen ska mötas med hårdare tag, fler poliser och skärpta straff. Men för varje gängkriminell som spärras in står nya generationer redo att ta över platsen. Utan att bryta nyrekryteringen kommer vi aldrig att lyckas knäcka gängen. Här måste hela samhället mobiliseras, alla goda krafter tas till vara.

Herr talman! Sverige är som bäst när Sverige håller ihop, från norr till söder, från förort till bruksort och till innerstad. Sverige behöver nu en politik och politiker som vill och förmår ena vårt land. Det handlar i grund och botten om att stå upp för Sverige och för de värderingar som gör vårt sätt att leva tillsammans unikt. Det handlar om jämlikhet, så att alla får chansen, om jämställdhet, så att män och kvinnor behandlas lika, och om plikt och rätt, eftersom alla behövs. Sverige behöver helt enkelt en politik som gör att Sverige blir lite mer som Sverige.

Vi socialdemokrater kommer aldrig att sluta kämpa för vårt land och för svenska värderingar om respekt, sammanhållning och tillit. Vi gör det i sakpolitiken, vi kommer att göra det i folkrörelsen och vi kommer att göra det i vardagen varje dag när vi på fikapausen och på nätet står upp mot det hat och hot och den splittring som riskerar att förgöra allt det som Sverige så stolt har varit.

(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Sverige har fått en ny regering på plats. Jag noterar att den även är på plats här i kammaren – välkomna! Det är en ny regering som är överens med oss i Sverigedemokraterna om att Sverige behöver en ny start, om att det behövs ett paradigmskifte inom ett antal samhällskritiska områden.

Vi är ett land som sedan lång tid tillbaka har dragits med riktigt allvarliga problem. Säkerhetsläget i vår omedelbara omvärld är allvarligare än på mycket länge. Putins olagliga, fega anfallskrig mot Ukraina har satt skräck i hela Europa. Det har skapat en svår, osäker situation säkerhetsmässigt, socialt och ekonomiskt, såklart inte minst för dem som lever med kriget i sin omedelbara närhet men också för oss här i Sverige.

Det ekonomiska läget är osäkert, delvis på grund av detta men också på grund av den ansvarlösa, direkt Sverigefientliga politik som regeringar från både höger och vänster har bedrivit de senaste decennierna.

Vi upplever en energikris med närmast överkliga el- och bränslepriser. Vi upplever en kriminalitetskris med gängvåld och skjutningar och en tilltagande otrygghet. Vi upplever en invandringskris med just kriminalitet men också segregation, polarisering och splittring som följd. Vi upplever en välfärdskris där grundläggande sociala funktioner utmanas av inflation, arbetsbrist och demografi.

Herr talman! Misskötseln, precis som bristen på krisinsikt, konsekvenstänkande och verklighetsförankring, har varit påtaglig i decennier. Nu står vi här med gigantiska problem som den nya regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna har en tydlig och bestämd ambition att ta tag i. Vi är fyra partier som är fast beslutna att bryta och vända utvecklingen.

Kriminalpolitiken ska skifta fokus. Brottligheten ska tryckas tillbaka. Tryggheten ska öka. Brottsoffer ska ges upprättelse. Det ska bli hårdare straff. Straffrabatter ska bort. Det ska bli fler fängelseplatser. Poliserna ska bli fler och ges bättre verktyg för att kunna göra sitt jobb.

Det blir ett paradigmskifte i invandringspolitiken. Sverige går från ansvarslöshet och kravlöshet till ordning och reda, till rimlighet, till förnuft. Asyltagstiftningen anpassas till EU:s miniminivå på riktigt. Arbetskraftsinvandringen stramas upp och fokuseras på högkvalificerad arbetskraft och på bristyrken. Integrationspolitiken blir kravbaserad så att den som kommer till Sverige förväntas anstränga sig för att bli en del av det svenska samhället.

Vi får en energipolitik som långsiktigt tryggar en stabil elförsörjning. Planerbar kraftproduktion, alltså kärnkraft, blir åter basen i vårt energisystem långsiktigt. Bränslepriserna sänks genom både lägre skatter och minimerad reduktionsplikt.

Välfärden tryggas och utvecklas genom mer statligt ansvar för både vården och skolan. Tandvården blir billigare. Äldres ekonomiska villkor stärks. Trygghetssystemen i övrigt, alltså både a-kassan och sjukförsäkringen, tryggas långsiktigt.

Herr talman! Sverigedemokraterna har under den här regeringsbildningen varit väldigt tydliga med en genomgående, övergripande prioritering, nämligen att vi sätter Sverige först. Så länge vi har svenska medborgare som dör medan de står i kö till den vård de behöver, så länge vi har äldre människor i vårt land som tvingas från hus och hem för att de inte har råd att betala elräkningen och så länge vi har människor i vårt land – inte sällan helt oskyldiga människor – som skjuts ihjäl på gatorna är det helt orimligt, och till och med moraliskt förkastligt, att fortsätta kasta pengar över andra länder och andra länders medborgare.

Jag är förvissad om att den nya regeringen i åtminstone rimlig utsträckning kommer att prioritera Sverige och svenska behov under de kommande fyra åren.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö (SD).

Anf. 4 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Den svenska välfärden är underfinansierad. Jag ser det själv när jag sitter på akuten med min treåriga dotter. Vi kan inte skära ned mer. Tvärtom måste vi anställa fler som kan ge oss trygghet i livet.

Sverige går mot kristider. Vi har inte råd med system som låter våra skattepengar försvinna till skatteparadis och i vinstuttag. Sveriges Kommuner och Regioner kom med en preliminär bedömning som visar att vård, skola och omsorg behöver ett tillskott på 20 miljarder kronor under nästa år för att inte stå inför stora nedskärningar. Då talar vi alltså bara om att behålla befintliga nivåer.

Jag kan redan nu höra hur det kommer att låta om några veckor när högern presenterar sin budget – hur de lägger några miljarder här och några miljarder där och påstår att det är stora satsningar. Men det skulle alltså inte räcka. Allt annat än i storleksordningen 20 miljarder skulle innebära stora nedskärningar, och det går inte. Vi är på bristningsgränsen i förskolan, i äldreomsorgen och på sjukhusen.

Det handlar om prioriteringar, som det höernationalistiska styret i Norrtälje sa. Det handlar om prioriteringar, och nu måste välfärden gå först. Vi kommer att hålla regeringen ansvarig om den i dag inte tydligt kan deklarera att välfärden kommer att skyddas under denna mandatperiod.

Den nya högerregeringen har nu tillträtt, och vi har fått besked om vilka som ska få ansvaret för att genomföra det höernationalistiska slottsavtalet. Inte en enda norrlänning har fått nycklarna till Regeringskansliet – men det har desto fler lobbyister från organisationer som företräder den ekonomiska elitens särintressen. Listan är relativt lång: Det är Timbro, det är Svenskt Näringsliv och det är Kreab.

Lobbyisterna tar nu över styret av landet. De lever på att sälja idén att det bästa vore om vi alla bara samlade ihop skattemedel och skänkte dessa till just dem. De är till och med beredda att betala pengar för det; i *Kalla fakta* kunde vi se hur partierna hade etablerade upplägg för att ta emot donationer från sina riktiga uppdragsgivare, det vill säga de ekonomiska särintressena.

Detta syns. Marknadsskolan ska få fortsätta som om den inte var ett världsunikt misslyckande – det som föreslås i slottsavtalet är bara kosmetiska förändringar och ett beställningsjobb från skolkoncernerna. År 2018 kommenterade nuvarande skolminister Lotta Edholm riksdagsförslaget om att skattemedel skulle stanna i skolan och inte bli till aktieutdelning med att vinstförbud ”är lika absurt som att förbjuda privatpersoner att öppna sparkonto”. Barnens rätt till skola ska få lida för att den ekonomiska eliten vill fylla på sitt eget sparkapital. Så ser den nya regeringen på skolans verksamhet.

Herr talman! Det är nog inte många som har hört talas om Tellusgruppen. Betydligt fler har hört talas om svältens – förlåt, jag menar Hälsans – förskola. Det var ett aktiebolag som gav förskolebarnen vatten och knäckebröd och sa att de yngsta barnen, som inte hade fått tänder, fick tugga med gommen. Så, för att låna en annan persons ord: Vad fan får folk för pengarna? Det handlar om barn som inte fått blöjan bytt på hela dagen, personal som slår larm och barngrupper som bara växer. Företaget gjorde under samma period en vinst på 8 miljoner kronor.

Styrelseledamot för och grundare av Hälsans förskola är Bijan Fahimi, en liberal politiker. I vilket annat land som helst hade man inlett en rättsprocess, bett ägarna att tacka för sig och förändrat de lagar som gjort detta möjligt – men inte i Sverige. Här saknas respekten för andras pengar. I stället blev det ett namnbyte som lurar ännu fler föräldrar, och så kunde de fortsätta. Snart blev det också en ministerpost för styrelseledamoten Lotta Edholm.

Tellusgruppen är ett nätverk av och för liberala politiker med kärlek till stora pengar på barns bekostnad. Fråga i stället de lärare som inte har aktieinnehav i friskolekoncernerna! De säger sanningen. Det är de som finns i verksamheten.

En anständig regering hade i detta krisläge börjat med att stätta stopp för den omfattande bristande vandel med svenska folkets skattemedel som i dag sker. Det som sker nu håller nämligen inte.

(Applåder)

Prot. 2022/23:14

26 oktober

Partiledardebatt

Anf. 5 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Det sägs ibland att du blir vad du äter. Om det stämmer bör mina tidigare allianskollegor se över sin diet, för de senaste veckorna har uteslutande ägnats åt att tugga i sig Sverigedemokraternas politik – på politikområde efter politikområde, tugga för tugga. Nyss satt man också här och applåderade Jimmie Åkesson i partiledardebatten.

Det gemensamma oktoberavtal som den nya regeringen presenterade häromdagen är ett tungt ok att bära för den som någon gång har kallat sig liberal. Eller som Civil Rights Defenders formulerade det häromdagen: ”Det kommer att undergräva de mänskliga rättigheterna, rättsstatens principer samt den liberala demokratin för oss alla. Tidöavtalet visar att den globala trenden med demokratisk nedmontering har kommit till Sverige.”

Detta syns framför allt på områdena migration och integration, liksom på justitieområdet i synen på rättsstaten. Men det syns lika tydligt i synen på människan, i hur man beskriver och slår mot de allra mest utsatta. När det pratas om människors vandel jämför man brottsoffer med gängkriminella.

Den regeringsförklaring Ulf Kristersson läste upp i kammaren häromdagen följer samma mönster. I en tid där vi verkligen behöver en offensiv klimatpolitik går regeringen i stället på defensiven. Man tar bort den gröna inblandningen i bränslen, ökar utsläppen med miljoner ton och lägger ned Miljödepartementet.

Efter att ha hört och sett den nya regeringens planer för kommande år är det bara att konstatera: Det blev inte liberalt, utan det blev högerkonserverativt. Det blev inte grönt, utan det blev grått. Det blev inte ordning, utan det blev ovisshet. Det slutade i en liberal kraschlandning.

I en tid där vi hade behövt mer av samförstånd och blocköverskridande samarbete fick vi en konfrontativ, nationalistisk och reaktionär politik. I säkerhetspolitisk turbulens med krig i vårt absoluta närområde och ett aggressivt, konfrontativt Ryssland fick vi en regering som sitter i knät på ett parti vars partiledare bara några veckor innan kriget bröt ut inte kunde välja mellan Biden och Putin.

Sverige behöver en annan politik, en politik som tar tryggheten, välfärden, säkerheten och klyftorna på allvar. Det behövs en klimatpolitik som pressar ned utsläppen snabbare och ökar den gröna elproduktionen och inte ökar utsläppen och skjuter problemen framför sig.

Det behövs en politik där man ser klimatförändringarna för vad de är, tar dem på allvar, har modet att agera och låter vetenskapen leda snarare än att förledas av klimatpopulism.

Det behövs kraftfulla insatser för att hela Sverige ska klara sig igenom inflation och lågkonjunktur och för att stärka företagets konkurrenskraft. Det behövs en politik som ser till hela landet och värnar landsbygden inte bara i valrörelsekampanjer utan i varje förhandling, varje budget och varje beslut.

Sverige behöver en politik och ett ledarskap som sätter människors frihet lika högt som vår trygghet, som står redo att möta prövningar men gör

det utan att vika en tum från de grundläggande värderingarna om humanism, tolerans, öppenhet och omtanke om samhällets allra mest utsatta.

Centerpartiet kommer att vara garanten för den politiken och det ledarskapet framåt. Som Sveriges enda liberala borgerliga oppositionsparti kommer vi att visa hur det är med mer liberalism och inte mindre som vi gör vårt land starkare. Det handlar om hur kloka liberala reformer kan ta allt från företagande och trygghet till jämställdhet och klimatarbete framåt.

Vi kommer att fortsätta att vara en konstruktiv, handlingskraftig, grön kraft. Det är en kraft som står redo att ta ansvar i breda överenskommelser och uppgörelser som är för trygghetens, säkerhetens, klimatets och frihetens bästa.

Vi kommer att fortsätta att göra det som krävs när det krävs för Sveriges bästa men utan att dagtinga med våra liberala grundvärderingar. Det handlar om människors lika rätt och värde, öppenheten mot varandra och mot omvärlden, tolerans mot olikhet och likhet inför lagen.

För oss är det inte brickor eller bytesvaror i ett förhandlingsspel. Det kommer det heller aldrig att bli. Det är en del av vårt dna som liberalt parti. Det är en del som vi rakryggat kommer att slåss för oavsett regering och oavsett förhandling för Sveriges bästa.

(Applåder)

Anf. 6 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Sverige har nu fått en ny regering. Sverige ska nu få ny energi. Vår uppgift är nu att försvara det som fungerar och reparera det som raserats.

Jag är glad att stå här i dag som en del av en regering som gått till val på att ta tag i Sveriges mest akuta problem. Våra partier är olika varandra, men vi ser samma problem. I den andan föddes Tidöavtalet

Nu tas det första helhetsgreppet om Sveriges sjukvård på generationer. Vi har alla hört larmen från vårdanställda som känner sig otillräckliga trots att de anstränger sig långt bortom rimlighetens gräns. Vi har alla läst om patienter som väntat i månader och till och med år på att få nödvändig sjukvård.

Ett av alla dessa fall som fastnat i mitt sinne är Torvald Hurula. Torvald satt på sjukhuset i Luleå där han just skulle få en cancertumör bortopererad när en sjuksköterska kommer in och berättar att operationen var inställd på grund av platsbrist. Att modernisera den svenska vården kommer att ta tid. Men det kan göras, och det ska göras.

Den otrygghet som kommit att präglade Sveriges gator träffar blint. Det var bokstavligen vad som hände en mamma och ett litet barn en sommarkväll i stadsdelen Årby i Eskilstuna tidigare i år. De befann sig på en lekplats när de träffades av kuleld.

Lika blinda var de kulor som avslutade tolvåriga Adrianas liv en sommarnatt i Stockholmsförorten Botkyrka. Drygt två år har gått sedan dess, och nu är dödsskjutningarna ännu fler.

Otryggheten, ilskan och sorgen som vi alla känner inför dessa vansinnesdåd är i sig en skada på vår samhällskropp. Att trygga gatorna på nytt och att bryta våldsspiralen kommer att ta tid. Men det kan göras, och det ska göras.

Sverige hade världens kanske allra bästa system för elförsörjning. Vi hade billig el, vi hade utsläppsfri el och vi hade planerbar el. Sedan lades sex av tolv kärnreaktorer ned.

Det senaste året har det talats om ransonering. Fabriker har genomfört driftsstopp, och det har talats om planerade strömavbrott. Elpriserna har nu nått nivåer som få kunde drömma om. I det svenska hjärtlandet kunde man snabbt känna av konsekvenserna och se hur dramatiska de blev.

Lantbrukaren Stefan Gård utanför Säftele fick se sina kostnader för el och diesel stiga med 1 miljon. I andra änden kom sedan de skenande priserna på mat. Lite märkligt kan tyckas blev falukorven en av valrörelsens starkaste symboler för att något gått väldigt fel i vårt land.

Att återskapa den elproduktion som rivits och att pressa tillbaka de ohållbara drivmedelspriserna kommer att ta tid, men det kan och ska göras.

På alla dessa områden gick Kristdemokraterna före. Vi var först ut med att säga att sjukvården inte kan vara ett 21-bitarspussel och att det krävs ett nationellt ledarskap. Det var samma slutsats som Coronakommissionen senare skulle dra.

Vi var tidiga med att peka på hur de tungt beväpnade gängen kräver nya befogenheter från ordningsmaktens sida för att knäckas. Vi ägnade valrörelsen 2018 åt att varna för de elproblem som blev till bitter verklighet 2022.

Hösten 2014, när vi kristdemokrater lämnade regeringsmakten efter åtta år, påbörjade vi en process med att fundera över vad vi hade kunnat göra bättre när vi regerade. Där inleddes ett tankearbete som spände över bostäder, energi, jämställdhet, integration, utbildning, migration, landsbygd och ekonomi.

Jag räknar med hård kritik från oppositionen. Det hör demokratins spelregler till. Men jag vill samtidigt vädja till er att vara lika självkritiska som vi var. Jag tror att vi alla tjänar på det.

Samhället blir aldrig färdigbyggt. Det kan hela tiden bli bättre. Vi behöver en politik som värmer upp våra hus så att de kan bli hem. Men vi behöver också en politik som värmer upp vårt samhälle till en starkare samhällsgemenskap för alla dem som räknar med och behöver ett Sverige som fungerar.

Som Magdalena Andersson sa i valrörelsen: Sverige kan bättre. Det håller jag med om. Mitt parti och jag lovar att vi ska göra allt vi kan för att Sverige ska kunna bättre.

(Applåder)

Anf. 7 MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! För en dryg vecka sedan valde Sveriges riksdag med minimal marginal en statsminister. Hans regeringsförklaring och det avtal som ligger till grund för regeringsbildningen är ett dråpslag mot Sverige.

Det är ett dråpslag mot klimatpolitiken. När bensinpopulism och klimatförnekare får styra klimatpolitiken blir den därefter. De förslag som hittills har presenterats av den nya regeringen innebär en kraftig ökning av Sveriges utsläpp. Då spelar det ingen roll att en statsminister säger sig stå bakom Parisavtalet, för klimatförändringarna kan inte stoppas med ord utan bara med handling.

Den här regeringen har visat med all önskvärd tydlighet att den är beredd att öka utsläppen. Enligt de forskare som granskat politiken kan det kanske bli med så mycket som 50 procent. Det innebär att man raderar ut årtal av arbete och skapar en enorm uppförsbacke för åren som kommer därefter.

Det är också ett dråpslag mot miljöarbetet. När klimatpolitik reduceras till energi lägger regeringen ned Miljödepartementet. Frågor om biologisk mångfald, om skydd av känslig och värdefull natur och om tillgången till rent vatten och ren luft underordnas ekonomiska intressen när miljöfrågor blir särintressen i Näringsdepartementet.

Samtidigt sätter ideologiska kähästar käppar i hjulen för energipolitiken när det ensidiga fokuset på framtida kärnkraft gör att regeringen riskerar att stoppa hundratals miljarder i investeringar i havsbaserad vindkraft. Därmed stoppas också den snabba utbyggnaden av billig el för Sveriges företag och konsumenter. Energipopulism överordnas verkligheten.

Herr talman! Den nya regeringen är ett dråpslag mot Sverige som en röst för fred och frihet i världen. ”Kvinna, liv, frihet!” ropar de modiga demonstranterna som slåss för sin frihet i Iran, men från den nya regeringen hörs inte ett ljud – annat än för att smeka Turkiet medhårs. Turkiet bombar den kurdiska civilbefolkningen i Syrien och fängslar opposition och journalister. Men den nya regeringen menar att det är en demokrati. Sveriges röst mot auktoritära regimer har tystnat när vapen ska säljas och medlemskapet i Nato bekräftas.

Det är ett dråpslag mot Sveriges solidaritet med världens mest utsatta. Enprocentsmålet sviks av kristdemokrater och liberaler trots vallöften om att skydda det. Biståndet riktas om till Europa samtidigt som en av de värsta svältkatastroferna i modern tid härjar i Somalia. Medan barnen där dör av svält ska biståndspengarna användas för att förmå våra somaliska grannar och kollegor här i Sverige att återvända.

Herr talman! Tidöavtalet och den regering som ska administrera det är ett dråpslag mot rättssäkerheten. Regeringen vill krossa gängen, men politiken innebär att man i stället krossar rättsstaten. Straff ska kunna utfärdas utan att man dömts. Straff ska kunna utdömas inte för att man begått brottsliga handlingar, utan för att man uppvisar bristande vandel – bristande vandel som i att ha utsatts för sexualbrott eller vara fast i ett missbruk. I den nya regeringens ögon är även brottsoffer straffbara om de är invandrare.

Likhet inför lagen är inte längre självklart i det Sverige som laget bakom Tidöavtalet vill skapa. Polisen uppmanas visserligen inte av den nya regeringen att skjuta skarpt, men väl att rasprofilera när inre utlänningskontroller ska genomföras. Svenskar med fel utseende gör bäst i att aldrig glömma legget hemma när rasismen smyger in på Regeringskansliet.

Visitationszoner sänder en tydlig signal till unga killar i förorten: Det spelar ingen roll hur bra du klarar dig i skolan. Det spelar ingen roll hur bra du sköter dig, hur hårt du arbetar eller mycket du anstränger dig. För Sverigedemokraternas marionettregering kommer du alltid att vara miss-tänkt.

Herr talman! Det är i sanning ett paradigmskifte vi ser i svensk politik. En regering som lämnar över nycklarna till Rosenbad till ett högerextremt parti är ett paradigmskifte, och det genomförs med två mandats marginal.

Liberalerna må ha gjort sig till möjliggörare för Sverigedemokraterna, men Miljöpartiet kommer aldrig att låta regeringen smyga undan. Vi kommer att peka på och protestera mot varje del i Tidöavtalet vid varje tillfälle som ges och lyfta fram dess konsekvenser i ljuset. Och vi kommer vid varje givet tillfälle att stå redo att fälla den här regeringen och förpassa avtalet dit det hör hemma: på historiens skräphög.

(Applåder)

Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Det är ett svårt läge i världen. I vår närhet ångar den ryska mördarmaskinen på, och allt tyder på att det blir en tuff krigsvinter. Sveriges stöd till Ukrainas kamp för frihet och demokrati i vår del av världen måste fortsätta med all kraft.

I Sverige och Europa rusar inflationen – ja, faktiskt i hela världen. Årtionden av stabila reallöneökningar för vanligt folk i Sverige rullas nu tillbaka i rask takt. Räntorna stiger samtidigt som värdet på den lilla bostaden och pensionssparandet faller. Vi blir fattigare. Vintern är på ingång. Det ansträngda läget i Sverige är med andra ord inte helt unikt. Men vi kan konstatera att den nya regeringen inte kommer till ett dukat bord.

Jag tänker inte minst på de 16 000 barn som lämnar grundskolan utan tillräckligt goda betyg för att kunna börja gymnasiet. Jag tänker på de höga elpriserna, som kortsluter familjers bankkonton. Jag tänker på att ett innovations- och industriland som Sverige har Europas fjärde högsta arbetslöshet. Jag tänker på att rubriker om dödsskjutningar har blivit lika vanliga som morgonkaffet. Jag tänker på att barn blir offer i gängens blodiga krig och på att medeltida idéer fortsätter att förtrycka kvinnor och flickor, men även killar, i hederns namn.

Det är sådana här problem som växer fram när en rödgrön regering har stått alltför handlingsförlamad år efter år. Men nu står en ny, liberal, borgerlig regering redo att ta sig an de stenar som tydligen har varit för tunga att vända på för den tidigare regeringen.

Herr talman! Jag har sagt det förut och jag säger det igen: Det finns ingen bättre rättspolitik och det finns ingen bättre socialpolitik eller arbetsmarknadspolitik än en återupprättad kunskapsskola. Med Liberalerna i regering kommer skolan att få verktyg för att upprätthålla ordning och skapa studiero.

Vi vill se en ny friskolereform med tydliga kvalitetskrav och vinstbegränsningar för att hålla rent från lycksökare och samtidigt värna friheten för vanliga människor att oavsett plånbok kunna välja skola för sina barn. Det eviga småsnålandet på skolan ska upphöra genom viktiga steg mot en mer statligt styrd skolpeng som ökar likvärdigheten för alla barn i hela landet.

En kraftfull utbyggnad av energisystemet är en förutsättning för att Sverige ska kunna nå klimatmålen. Med ett nytt starkt departement för både närings- och klimatfrågor och biologisk mångfald höjer vi hastigheten i klimatarbetet samtidigt som vi löser elkrisen.

Den svenska tillväxtmotorn har fått soppatorsk. Det handlar om den ekonomiska utveckling som skapar det välstånd som kan bli välfärd – för pengar kommer inte från himlen. Sverige har den kanske lägsta tillväxten i EU. Sveriges arbetslöshet är på europeisk toppnivå, som jag sa tidigare,

samtidigt som vi har brist på arbetskraft. Det finns mycket regeringen måste göra.

Vi måste värna arbetslinjen. Alla som kan arbeta ska arbeta – även utrikes födda kvinnor. Alla som kommer till Sverige ska också bli en del av det svenska samhället. Jobb, språk och kunskaper om det svenska samhället är vägen in. Det ska ställas krav på att lära sig svenska och ha försörjning för att få svenskt medborgarskap – bättre sent än aldrig.

Den som vill få stopp på det dödliga våldet måste ha både en stålhandske och en lovikkavante. Regeringen kommer med den största offensiven i svensk historia för att pressa tillbaka den grova organiserade brottsligheten samtidigt som vi stärker föräldraansvaret och genomför reformer inom socialtjänsten för att kunna gripa in tidigare och tydligare.

Omvändelseterapi ska förbjudas. Oskuldskontroller ska kriminaliseras. Fler som döms för hedersrelaterade brott ska utvisas. Aborträtten ska grundlagsskyddas, och LSS ska förbättras.

Liberalerna gick till val på en ny borgerlig regering med ett starkt liberalt inslag. Vi höll vad vi lovade, herr talman, och vi levererar nu på vårt löfte. Nu börjar vi arbetet med att göra Sverige till möjligheternas land för fler.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det här inlägget kommer jag att ägna helt åt en fråga som är riktigt viktig för mig och för den nya regeringen, nämligen att stoppa mäns våld mot kvinnor. I decennier har Sverige misslyckats med precis den saken.

Vi minns förra året, när fem kvinnor mördades på tre veckor. Under 2021 anmäldes 23 800 fall av misshandel där kvinnan kände gärningsmannen – 23 800!

Alltför länge har det mest pratats. Ja, vi går från ord till handling. Inga kvinnor ska tvingas anpassa sina liv till våldsamma eller kontrollerande män. Vi är nu överens om obligatorisk häktning vid misstanke om grov kvinnofridskränkning. Vi är överens om vistelseförbud för att hålla män borta från de kvinnor som de har kränkt och utsatt för brott.

För att skydda utsatta kvinnor som är särskilt hotade ska området för kontaktförbud utökas kraftigt, till exempel till hela kommuner. Fler kommer att få kontaktförbud också med fotboja. Straffen för våldsbrott och sexualbrott ska skärpas kraftigt.

Både dödsskjutningar och det dödliga våldet mot kvinnor är skamfläckar för Sverige. Vi tar båda på stort allvar, och det arbetet börjar bokstavligt talat nu.

(Applåder)

Anf. 10 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Låt mig återigen gratulera Ulf Kristersson till rollen som statsminister.

Det är uppseendeväckande med den nya regeringens start: först löftesbrott om högkostnadsskydd för höga elpriser från den 1 november och sedan ministrar som tar avstånd från Tidöavtalet.

Nu har också Sverigedemokraterna hotat organisationer som granskar Tidöavtalet med att de ska få sitt ekonomiska stöd indraget. Men att regeringens politik granskas är ju grunden i en demokrati.

Nu sitter civilsamhället, våra myndigheter och medierna och funderar på vad det får för konsekvenser om de granskar Tidöavtalet. Jag tänkte därför ge dig, Ulf Kristersson, en möjlighet att ge dem ett tydligt besked. Kan du lova att din regering inte kommer att skära i stödet till organisationer, myndigheter och medier som granskar Tidöavtalet?

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Två saker är nog rätt självklara i en demokrati. Det första är att alla regeringar i alla demokratier granskas, ifrågasätts och kritiseras. Det gällde din regering, Magdalena Andersson, och det kommer att gälla min regering. Så ska det vara. Det är självklart. Det andra är att utgångspunkten i en bra demokrati är att skattebetalarnas pengar inte ska gå till organisationer som bekämpar demokratin. Så ska det också vara. Det har uppmärksammats många fall där detta verkligen kan ifrågasättas. Min regering kommer att stå upp för båda dessa saker fullt ut.

(Applåder)

Anf. 12 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tyckte inte att jag hörde ett riktigt tydligt svar på frågan. Självklart ska regeringar granskas, och självklart ska vi stödja civilsamhället. Våra myndigheter behöver naturligtvis ekonomiska resurser för att genomföra sitt arbete, och vi har ett viktigt mediestöd för att politiker runt om i landet också ska kunna granskas av oberoende journalister.

Självklart ska vi inte heller ge pengar till organisationer som inte lever upp till demokratikriteriet. Där är vi helt eniga. Men det som har hänt nu och som är nytt är att ett parti i ditt regeringsunderlag hotar organisationer som granskar Tidöavtalet med att de ska få sina statliga ekonomiska stöd indragna. Därför behöver vi ett tydligt besked från dig, Ulf Kristersson: Lovar du att din regering inte kommer att skära i det ekonomiska stödet till organisationer, myndigheter och medier som granskar Tidöavtalet och ditt regeringsunderlag?

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag sa precis de två sakerna.

I Sverige gäller fullkomlig yttrandefrihet med rätt att kritisera regeringar, inklusive den politik vi går till val på. Det är självklart. Ingen har ifrågasatt detta.

I Sverige ska också gälla att skattebetalarnas pengar inte ska gå till organisationer som motarbetar demokratins grundläggande funktionssätt. Det har varit flera uppmärksammade fall, inte sällan nära ett parti som är Magdalena Andersson närstående, där man kan ifrågasätta hur väl detta har skötts.

I Sverige är vi toleranta, men vi är inte toleranta mot intoleransen. Båda dessa värderingar kommer att vägleda den här regeringen till hundra procent.

(Applåder)

Anf. 14 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson är mycket noga med att signalera att det kommer att bli tuffare tider framöver. Sveriges familjer ska bereda sig på en hård vinter. Sjukförsäkringen ska stramas upp, och barnbidraget ska sänkas för många barn.

Det är en dålig politik, och det är en hjärtlös politik. Men det finns ett bultande hjärta från den här regeringen i slottsavtalet, och det handlar om att rikta skattesubventioner till mycket välbeställda personer. Ett exempel är att regeringen lovar sänkt skatt på personaloptioner, alltså att ledningspersoner i stora företag inte ska behöva betala vanlig löneskatt som alla andra. Är det i dessa kristider, Ulf Kristersson, där vi måste hålla i pengarna, rimligt att prioritera till exempel Spotifys produktchef, med en inkomst på 168 miljoner, framför landets barnfamiljer?

Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Ja, det väntar nog tuffare tider men inte alls på det sätt som Nooshi Dadgostar beskriver det. Det väntar tuffare tider för att vi har krig i vår omedelbara närhet, med dramatiska konsekvenser. Där kommer man att veta vad krigsvinter betyder.

Det väntar tuffare tider för att vi har en lågkonjunktur i Sverige och i många andra länder som påverkar allas ekonomi, staters, städers och privatpersoners.

Vi har en brottslighet som senast i natt skördade ytterligare en tonårings liv. Det kan bli värre innan det blir bättre.

Allt detta är tuffare tider på riktigt. Vi tar det på otroligt stort allvar. Den nya regeringen är besjälad av att lösa de problemen. Sedan finns det långsiktiga frågor som Sverige också måste arbeta med. Svensk konkurrenskraft är en sådan fråga. Det handlar om växande företag som ger nya jobb till människor som har en utbildning som passar in i de företagen och att se till att små, snabbväxande företag kan behålla rätt personal. Det är nyckelfrågor för svensk konkurrenskraft.

(Applåder)

Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Nu svarar inte Ulf Kristersson på frågan.

Vi är i ett läge där akutmottagningar är överbelagda och förskolegrupperna blir större och större. Hur kan det då vara prioriterat att produktchefen på Spotify ska få ytterligare sänkt skatt? Det leder ju inte till ett enda nytt jobb. Det här är ju ett beställningsjobb från Spotify, som Svenska Dagbladet mycket riktigt beskrev det häromsistens.

Hur kan det vara prioriterat att konsultbyråer som redan i dag är mycket lönsamma ska kunna ta ut ännu mer pengar med låg skatt och betala lägre skatt än helt vanliga löntagare? Hur kan detta ske i ett läge där skolan går på knäna? Två skolor i Kiruna har fått stängas tillfälligt därför att de saknar utbildade lärare. Hur kan det vara prioriterat att genomföra den här typen av förändringar när det saknas pengar på annat håll? Är det inte så att trappan ska städas uppifrån, Ulf Kristersson?

(Applåder)

Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! I min regering läggs inga beställningsjobb. I min regering löser vi allvarliga samhällsproblem. En del är akuta. Dödsskjutningarna är ett akut problem, och energikrisen är akut, för att ta två exempel.

Andra är långsiktiga överlevnadsfrågor för vårt land. Utbildning är en sådan. Forskning är en sådan. Konkurrenskraftiga företag är en sådan. Att se till att nästa generations företag som växer upp i Sverige kan bli nästa århundrades stora exportframgångar är en sådan långsiktig överlevnadsfråga.

Ni har aldrig förstått att det är arbete och företagande som ger skatteinkomster. Ni tror att de kan uttaxeras från himlen. Vi vet att det inte stämmer. Det är därför vi också kommer att ta tag i frågan om företagsamhet och konkurrenskraft. Det handlar om fri marknadsekonomi – jag vet att det är svårt.

(NOOSHI DADGOSTAR (V): Ja, men nolltaxerare vet du.)

Allt detta är viktiga saker i mitt Sverige för att skapa långsiktiga förutsättningar för ett riktigt välfungerande samhälle.

(Applåder)

Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Den som har tagit del av regeringens så kallade Tidöavtal har bland mycket annat noterat hur människors bristandeandel nu ska bli skäl för utvisning. Bland exemplen som anges vara bristandeandel nämns prostitution.

Hur kan en regering ens landa i det? Hur kan man jämställa brottsoffer med gängbrottslingar? Det handlar om brottsoffer när vi talar om kvinnor som tvingas sälja sin kropp och som gång på gång blir utsatta för betalda sexuella övergrepp. Bristandeandel, säger M, L, KD och SD.

Hur kan statsministern, som själv jobbat med socialfrågor genom hela sin politiska karriär, tillåta att en sådan människosyn blir vägledande i den svenska rättspolitik?

(Applåder)

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Här jämställs inga brottsoffer med brottslingar – självklart inte. Självklart är det stora problemet i Sverige att det kommer hit människor som sysslar med trafficking, att det kommer hit människor som är hallickar, som utnyttjar och missbrukar andra människors liv. Det är det stora problemet.

Lika självklart är det naturligtvis att man, om man kommer till Sverige, ska in i det svenska samhället. Vi påpekar det uppenbara: att den som kommer till Sverige ska inkluderas i det svenska samhället, följa svenska lagar och regler och försörja sig själv på ett lagligt sätt.

Fram till 2005 hade Sverige en lagstiftning som uttryckligen handlade om detta medandel. Snarlika begrepp används för att kontrollera om människor ska få bli svenska medborgare eller inte. Detta är inget konstigt. Jag försöker bara säga att människor som kommer till vårt land antingen får avslag, och då ska de lämna landet, eller får bifall, och då ska de inkluderas i samhället, leva ett lagligt liv och försörja sig själva.

Det här är inget konstigt. Självklart ska sedan varje enskild detalj utredas, som när det gäller all lagstiftning. Avsikten kan inte missförstås.
(Applåder)

Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Men detta står svart på vitt i Tidöavtalet. Smit inte från ansvaret!

Att sälja sex är inte olagligt i Sverige. Att köpa, däremot, är det. Det är anmärkningsvärt, tycker jag, att statsministern inte tydligare kan stå upp för brottsutsatta kvinnor. Det handlar om människovärde och om hur man ser på och behandlar samhällets allra mest utsatta. Det är som en rad företrädare för Sveriges kvinnoorganisationer skrev i Aftonbladet häromdagen: Kvinnors rättigheter gäller alla kvinnor.

Som skrivningarna i Tidöavtalet är nu strider de mot principen om kvinnors mänskliga rättigheter. M, L och KD har fått kröka ryggen för Sverigedemokraterna ännu en gång.

Om statsministern nu menar allvar med att man tar brottsutsatta kvinnor på allvar undrar jag om han här och nu kan lova att prostitution tas bort som grund för utvisning – ja eller nej.

(Applåder)

Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! All svensk lagstiftning kommer naturligtvis att följa de regler som finns i den svenska grundlagen och i internationella konventioner – självklart. Det är lika självklart som detta med vandel och att en människa ska leva ett liv som över huvud taget är acceptabelt i Sverige om man ska ha rätt att stanna i Sverige, om man inte är en svensk medborgare. Det finns alltså ingen automatisk rätt för människor som inte är svenska medborgare att vara i vårt land – låt oss börja där.

Sedan är det ingen som jämställer brottsoffer med gärningsmän. Det är den som är brottslig som straffas. Så är det i svensk lagstiftning, och så ska det vara. Ingen jämställer dem. Däremot ska inte Sverige vara ett land där det är lätt att missbruka vår lagstiftning. Det är väl lika självklart. Sverige ska inte vara ett land som är naivt. Man ska kunna komma till Sverige och arbeta, tjäna pengar på ett lagligt sätt, försörja sig själv och bli framgångsrik för sig och sin familj. Det är hela syftet med den paragrafen, och detta kommer vi att genomföra.

(Applåder)

Anf. 22 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för att våldsutsatta kvinnor nämndes i det sista anförandet. Ett stort antal kvinnor i Sverige lever i dag frihetsberövade trots att de är brottsoffer och inte brottslingar. Det är kvinnor som inte får traumabehandling på grund av eftervåldet, som aldrig slutar. Det är kvinnor som utsätts för livsfara när barn tvingas till umgänge med en våldsam pappa. Det är kvinnor som gång på gång tvingas fly när myndigheter röjer deras uppgifter och som inte kan röra sig fritt. Och det är kvinnor vars ekonomi har slagits sönder samtidigt som deras kroppar.

Det är hög tid för ett perspektivskifte. Det är förövarna som ska begränsas och våldsutsatta kvinnor som måste få sin frihet tillbaka.

Men medan mäns våld mot män ägnades sida efter sida i regeringsförklaringen fanns det bara ett förslag för att stävja mäns våld mot kvinnor. Jag uppskattar att statsministern nu har lyft detta. Men min fråga till Ulf Kristersson är: Vad kommer hans regering att göra för att ge våldsutsatta kvinnor livet tillbaka?

Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först vill jag utan minsta ironi säga att jag uppskattar att Miljöpartiet i varje fall är för tuffare tag mot de män som misshandlar kvinnor. Det tycker jag är bra. För mig står det inte i motsatsställning till att också ta mycket, mycket tuffare tag mot dem som skjuter ihjäl sextonåringar runt om i vårt land. Båda sakerna är dödliga. Båda sakerna måste stoppas.

Vi satt antagligen i samma Zoomsamtal förra våren efter flera mord på kort tid i nära relationer. Plötsligt fanns det stöd i denna kammare för de förslag som vi hade lagt fram tidigare. Det gällde till exempel obligatorisk häktning vid grov kvinnofridskränkning och skärpta straff. Det fanns det plötsligt stöd för. Vi hade drivit de förslagen, inte ni.

(Applåder)

Anf. 24 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Ändå blev det så tyst i regeringsförklaringen kring dessa frågor. I stället är det svepande rättsosäkra grunder för utvisning, som bristande vandel, utsatthet för prostitution, missbruk och samröre med kriminella organisationer. Brottsoffer kommer att tystas när de riskerar utvisning om de anmäler.

Kvinnan som lurades hit för att försörja sina barn och i stället utsattes för kommersiell sexuell exploatering eller människohandel tystnar, och männen som köper våldtäkterna går fria. Mamman som misshandlas av sin gängkriminella tonårsson tystnar för att inte riskera utvisning för sig och sina barn, och sonen kommer att gå fri för att man inte vågar vittna. Flickan som våldtas av mannen som gömmer henne kan inte söka vård, för vårdpersonalen ska bli skyldig att anmäla papperslösa till polisen och då går våldtäktsmannen fri.

Herr talman! Tidöavtalet innehåller mängder av ondhetssignalerande hårda tag och straffskärpningar, men i själva verket är Tidöavtalet en politisk agenda som skyddar våldsamma män. Hur ska kvinnor våga vittna i ett rättssystem som bygger på svepande angiveri och osäkra rättsgrunder?

Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra både riksdagen och Miljöpartiet att här blir det inga svepande lagstiftningar som är rättsosäkra – absolut inte, självklart inte. Det blir heller ingen fortsatt låtgåpolitik. Vi kommer alltså inte att fortsätta med en lagstiftning som bevisligen inte fungerar. Vi kommer att lägga om migrationspolitiken för att det är nödvändigt, för att nästan alla i Sverige inser att det är nödvändigt och för att ni inte klarade av det under er period. Detta är viktigt.

Sedan är det självklart så att en del saker är strafflagstiftning. Det handlar till exempel om att våga vittna. Det är därför vi har förslag om anonyma vittnen. Det har vi för att människor som i dag inte vågar vittna och inte vågar tala med polisen ska våga göra det, så att fler människor som begår brott faller och ibland hamnar i fängelse i Sverige och ibland tvingas lämna landet och därmed inte längre kan utgöra en fara för dem de har terroriserat.

Allt detta hänger ihop, och allt detta tar vi i vårt paradigmskifte i svensk politik tag i.

(Applåder)

Anf. 26 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! De höga priserna på el, drivmedel och mat slår hårt mot människors plånböcker. Samtidigt står välfärden inför stora behov av tillskott, annars väntar smärtsamma nedskärningar. Sällan har behovet av en ansvarsfull ekonomisk politik varit större, eftersom en missriktad finanspolitik riskerar att göra Sveriges pensionärer, barnfamiljer och löntagare fattigare. Regeringen bär ett tungt ansvar på sina axlar.

Efter åtta år av socialdemokratisk ekonomisk politik finns dock goda förutsättningar att hantera situationen. Vi har goda statsfinanser och en låg statsskuld. De starka statsfinanserna vilar på en utveckling på arbetsmarknaden där fler svenskar än någonsin går till jobbet på morgonen. Också andelen som arbetar har ökat. Etableringstiden för nyanlända har halverats, och andelen personer som lever på transfereringar är den lägsta på flera årtionden.

Vi ser ett näringsliv som investerar för fullt, och ytterligare hundratals nya miljarder i investeringar är på gång. Tack vare stora, permanenta tillskott ser vi 100 000 fler som jobbar i välfärden.

Nu måste regeringen se till att säkerställa att denna styrka i statsfinanserna inte används för att driva på inflation och bolåneräntor och därigenom göra svenska folket fattigare. Det vore förödande när vi nu går mot en redan tuff vinter.

(Applåder)

Anf. 27 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi har under åtta år med den socialdemokratiska regeringen fått höra i princip i varje regeringsförklaring hur regeringen har sagt att man ska knäcka gängen, knäcka segregationen och så vidare. Samtidigt är det efter åtta år ett väldigt blodigt facit med rekord i skjutningar, rekord i sprängningar och så vidare. Vi känner till allt det där.

Ändå gav den tidigare justitieministern Morgan Johansson i en intervju för inte så länge sedan uttryck för vad han benämnde som stolthet. Han var stolt över vad den förra regeringen hade åstadkommit under åtta år.

Min enkla fråga till den tidigare statsministern Magdalena Andersson är därför: Är även hon stolt över vad hennes regering har åstadkommit i det här avseendet under åtta år?

Anf. 28 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Den historiska utbyggnad av rättsväsendet som genomfördes under dessa åtta år, och som jag förutsätter att en ny tillträd regering kommer att ta vidare, har varit otroligt viktig. Vi har startat två nya

polishögskolor, och det är fler poliser än någonsin som nu arbetar i Sverige. Vi socialdemokrater gick också i vårt valmanifest fram med ett tydligt polismål om 50 000 polisanställda.

Här kan jag dock notera att den nytillträdde regeringen med Sverigedemokraternas stöd inte har något tydligt och tidssatt polismål. Där blir frågan till Jimmie Åkesson: Hur blir det med polisutbyggnaden?

Utöver detta har den förra regeringen skärpt en lång rad straff, och vi ser också hur fler gängkriminella sitter av längre straff. Vi kommer att samarbeta konstruktivt om ytterligare straffskärpningar som verkligen får ned brottsligheten.

(Applåder)

Anf. 29 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Min fråga gällde alltså huruvida även Magdalena Andersson, precis som sin tidigare justitieminister, är stolt över det man har åstadkommit. Där fick jag inget svar, men det finns en chans till att ge mig ett sådant.

Det stämmer att regeringen har pratat väldigt mycket om den här utvecklingen, pratat väldigt mycket om saker som borde göras, pratat väldigt mycket om polisanställda. Märk väl – polisanställda, inte poliser.

Ulf Kristersson var väldigt tydlig i sin regeringsförklaring: Vi pratar om polistäthet. Äntligen, skulle jag säga. Det avgörande är inte antalet polisanställda utan hur många poliser vi har i förhållande till hur många vi är som lever i det här landet. Det är väldigt tydligt.

Det har varit åtta förlorade år när det handlar om att göra det som måste göras för att knäcka gängen och återta kontrollen. Jag är oerhört glad, herr talman, över att Magdalena Andersson inte längre är statsminister, för nu kan vi äntligen göra det som är så viktigt att få på plats.

(Applåder)

Anf. 30 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Att starta två nya polishögskolor är inte att prata. Det är att göra. Tack vare dessa utbyggda polishögskolor utexamineras nu tusentals poliser som kommer att kunna arbeta.

Det Jimmie Åkesson nu säger är att det enda som räknas är poliser, inte polisanställda. Exakt det sa du, Jimmie Åkesson: Polisanställda spelar ingen roll, utan det handlar om antalet poliser.

Detta är föraktfullt mot alla utredare, jurister, ekonomer, assistenter och it-tekniker som varje dag arbetar inom Polismyndigheten och brottsbekämpande myndigheter. Här hör vi Sveriges riksdags näst största parti säga att det bara är poliserna som räknas.

Inget kunde vara mer fel. Ni ska veta att vi socialdemokrater står bakom er. Ni gör ett viktigt arbete!

(Applåder)

Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Regeringsförklaringen har beskrivits som ett paradigmskifte av många, inte minst inom kriminalpolitiken och migrationspolitiken. Jag ser verkligen fram emot intensiva debatter i våra nya roller, i de politiska sakfrågor där vi tycker helt olika. Jag är moderat, Magdalena Andersson är socialdemokrat – gott så.

Jag ser också fram emot ett fortsatt gott samarbete i frågor där vi tycker lika och där vi har ett nationellt ansvar att samarbeta. Jag tänker på Nato-processen, och jag tänker på Sveriges stöd till Ukraina. Det gör vi allra bäst tillsammans, i nationens intresse.

Anf. 32 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Självklart kommer vi socialdemokrater att fortsätta att ta ansvar för Sverige och svenska folkets bästa i de här tuffa och oroliga tiderna med det värsta säkerhetspolitiska läget sedan 80-talet. Vi är socialdemokrater.

Därför ser jag fram emot att göra det jag kan för att stödja Ulf Kristerssons viktiga arbete i att ta den svenska Natoansökan i hamn.
(Applåder)

Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Magdalena Andersson, jag uppskattar det.

Jag nämner detta också av ett lite bredare skäl. För mig är politik på riktigt att ha hederliga, intensiva debatter i frågor där man faktiskt tycker olika. I en demokrati tycker man ofta olika. Att ha respektfulla debatter där man visar på skillnader i vägval tycker jag är bra. Det skyggar ingen av oss för.

Politik handlar också, för mig, om att ibland göra tvärtom: att enas, att samarbeta, att se minsta gemensamma nämnare i frågor där man vill gå i samma riktning. Då kan man göra någonting som är större än att enbart peka på skillnader och mer peka på likheter och få någonting gjort.

Min regering kommer att vara öppen för båda de här sakerna. I Sverige behöver vi mer av samling, mindre av splittring, mindre av polarisering och mindre av hårt tonläge. Vi behöver mer av äkta oenighet som pekar på riktiga skillnader i vägval där vi tycker så.

Anf. 34 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, självklart är det viktigt att vi kan ha debatter och samarbeta om det som vi är överens om. Men att tala om mindre polarisering, Ulf Kristersson, när du väljer att samarbeta med ett parti som har polarisering och splittring i sitt dna, som sin själva affärsidé.

Vi har ju sett konsekvenserna av att samarbeta med ett parti som Sverigedemokraterna. Titta på dina partivänner i Sölvesborg, Ulf Kristersson! Är det mindre av polarisering som har blivit resultatet av det samarbetet?

Om man inte vill polarisera finns det en annan väg att gå. Min dörr står öppen. Men hur kommer det att bli för Moderaterna på riksnivån om man väljer att avsluta samarbetet med Sverigedemokraterna? Blir det samma väg som Moderaterna i Sölvesborg har fått vandra?

(Applåder)

Anf. 35 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Priserna på mat och el har ju stigit dramatiskt. Det har vi talat om här i dag.

I veckan föreslog Vänsterpartiet att de ersättningar som höjs automatiskt vid årsskiftet, såsom garantipension och sjukersättning, i stället ska

höjas nu, omedelbart, därför att prisökningarna har hållit på ända sedan i somras. Inflationen börjar inte vid årsskiftet utan pågår här och nu.

Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har ju tillsammans mycket framgångsrikt förhandlat fram höjd sjukersättning och höjda garantipensioner. Det är det som gör att det vid årsskiftet kommer att bli en ordentlig höjning. Det är just de höjningarna som våra två partier har genomfört.

Min fråga till Magdalena Andersson är om Socialdemokraterna kan ställa sig bakom det utskottsinitiativ som Vänsterpartiet lade på finansutskottets bord i går om att höja dessa ersättningar retroaktivt omedelbart i stället för vid årsskiftet.

Anf. 36 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi kommer naturligtvis att noga studera det förslag som Vänsterpartiet har lagt fram för Sveriges riksdag.

Vi tycker att de förbättringar är helt centrala som vi tillsammans med Vänsterpartiet har genomfört för de pensionärer som har det allra tuffast. Det är ju upp till 1 000 kronor i månaden som de har fått i höjd pension för att de ska klara de prisökningar som skett. Vi har också genomfört viktiga förbättringar för att människor inte ska slängas ut ur sjukförsäkringen.

Vi kommer i vår budget att arbeta för en ansvarsfull ekonomisk politik som skyddar de mest utsatta hushållen från en ökad inflation och ökade boräntor.

Med det sagt: Att ta ytterligare initiativ i riksdagen med extra ändringsbudgetar i det här läget bedömer jag inte är något som vi kommer att stödja.

Anf. 37 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Tack, Magdalena Andersson, för det tydliga svaret! Jag beklagar det naturligtvis. De höjningar som vi båda genomförde när det gällde sjukersättning, sjukförsäkring och garantipension hade i det läget inte bara med inflationen att göra. Och det som sker vid årsskiftet kommer det inte att vara den här regeringen som genomför, utan det är en automatisk höjning som sker på grund av de höjningar som vi genomförde. Det är bra att veta.

Däremot är vår uppfattning att det inte blev den prisökning och inflation som vi trodde i början av detta år, utan den blev dramatiskt förändrad. Priserna för kaffe, smör och el är oerhört höga, och de har varit det sedan i somras.

Är det möjligt för Socialdemokraterna att höja sjukersättning och garantipension och de ersättningsystem som bygger på prisbasbeloppet redan nu? Jag hade hoppats att vi kunde dela uppfattningen om detta därför att människor, särskilt de med små marginaler, betalar ett mycket högt pris just precis nu och inte bara med början vid årsskiftet.

Anf. 38 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, det är tuffa tider för svenska hushåll med höjda priser på el, bensin och diesel och mat och höjda boräntor. Det råder det ingen som helst tveksamhet om.

Därför är det viktigt att den nya regeringen för en ansvarsfull ekonomisk politik för att inte ytterligare driva på höjda boräntor och ökad inflation. Det sämsta en regering kan göra då är att komma med stora skattesänkningar för dem som redan har de högsta inkomsterna. Jag utgår från

att den nya regeringen kommer att ta det ansvaret och i stället se till att alla de som arbetar i sjukvården, äldreomsorgen, skolan och barnomsorgen får det stöd de behöver för att kunna fortsätta sitt viktiga arbete men naturligtvis också vidta åtgärder för att stötta de hushåll som har det allra tuffast.

Nu har vi en ny regering. Det är deras ansvar att se till att säkra svenska hushålls ekonomi.

(Applåder)

Anf. 39 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna placerade energifrågan i centrum i valrörelsen 2018. Då kändes det lite ensamt, måste jag medge. I årets valrörelse var scenförändringen total. Alla pratade energi.

Magdalena Anderssons tal i november 2021 om ingen ny kärnkraft övergavs i augusti 2022. Då hette det plötsligt att nya kärnkraftverk kan bli aktuella. För utomstående betraktare kan det här nog verka lite svårbegripligt, rent av cyniskt, men jag väljer att se det positivt. Jag ser med glädje fram emot en situation där den nya majoriteten i riksdagen kan få stöd av det största partiet i riksdagen om behovet av ny kärnkraft.

Därför är min fråga till Magdalena Andersson om vi kan få se de korten redan nu. Är Socialdemokraterna med på resan mot ny, utsläppsfri kärnkraft?

Anf. 40 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Är det något som har hänt från november till nu? Jag kan berätta för Ebba Busch att det har hänt något sedan november. Det finns nämligen en värld utanför Sverige.

Det är så att president Putin har invaderat Ukraina. Som ett resultat av det ser vi höga elpriser. Vi ser höga gaspriser som resulterar i höga elpriser och höga bensin- och dieselpriser. Det är inte sannolikt att Europa kommer att vilja återuppta sin import av den ryska gasen. Med anledning av det hamnar hela kärnkraftverksfrågan i ett helt nytt läge. Det kommer vi socialdemokrater att diskutera.

Frågan till Ebba Busch blir denna. Det tar tid att bygga kärnkraftverk. Vindkraft går att bygga snabbt. Varför drar ni undan stödet för det energislag som snabbt kan få ned de svenska hushållens elpriser, nämligen vindkraften?

(Applåder)

Anf. 41 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson är välkommen att återkomma i nästa replikskifte, där rollerna är omvända, med fler frågor.

Ett raljant tonläge, rätt använt, kan tydliggöra åsiktsskillnader. Det kan vara elegant. Det kan vara roligt. Jag har uppskattat när mina meningsmotståndare ibland till och med har häcklat min politik eller mitt sätt att agera i politiska sammanhang, när det skett med lite finesse. I andra sammanhang kan ett raljant tonläge användas för att dölja osäkerhet. Att använda Putins invasionskrig på det här sättet tycker jag är osnyggt.

Min fråga var väldigt enkel. Kan vi söka samarbete och breda överenskommelser för Sveriges bästa, där vi också kan påverka omvärlden positivt, kring ny kärnkraft i Sverige? Är svaret ja, eller är det nej?

Anf. 42 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vad ska man säga när Ebba Busch talar om tonläge i debatten i förhållande till mig?

(Applåder)

Nu var frågan en annan, nämligen om vi ska ha breda överenskommelser om energipolitiken. Det är en helt annan fråga. Frågan var förut om vi skulle stödja regeringens politik rakt av. Ni är ju fyra partier som har majoritet, men frågan är om ni nu kommer att bjuda in till energiöverläggningar med alla partier i riksdagen. Då är frågan en helt annan, nämligen om det finns öppningar för att verkligen diskutera olika kraftslag i sådana överenskommelser eller om de fyra partier som har majoritet i riksdagen redan har bestämt sig för hur det ska bli; då är det ju meningslöst. Men då måste frågan om havsbaserad vindkraft och stöd till den vara på bordet, eftersom den här regeringen har sagt nej till det som snabbt kan ge svenska hushåll billig el.

(Applåder)

Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är oppositionsledaren vi nu fått höra, Magdalena Andersson från Socialdemokraterna. Jag välkomnar den ton som Magdalena Andersson har. Hon säger inte alla åtgärder som den nya regeringen föreslår rakt av, tvärtom. Jag läste i en kvällstidning att du valde att ställa dig ganska nära flera av våra förslag för en ny start för Sverige.

Politik är att vilja, kunna och drömma. Men man kan inte fastna i det sista och bara drömma – man måste också vilja och kunna göra. Jag undrar om Socialdemokraterna har inlett någon omprövningsprocess och kan säga vad man ångrar mest att man inte gjorde mer av under de åtta åren vid makten till exempel vad gäller integrationen, skolan och energin.

Anf. 44 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi kommer från socialdemokratins sida naturligtvis att granska Tidöavtalet och ta ställning till de olika förslagen. Vi är beredda att samarbeta om åtgärder som effektivt kan minska brottsligheten i Sverige, även om en del åtgärder tycks vara direkt kontraproduktiva; dem kommer vi naturligtvis att gå emot. Vi socialdemokrater genomförde den stora omläggningen av migrationspolitiken men kommer naturligtvis att vara beredda att samarbeta kring åtgärder som kan minska segregationen och nyrekryteringen, även om det finns många punkter i Tidöavtalet som tyvärr kommer att leda i helt motsatt riktning.

Vi granskar Tidöavtalet. Även andra har granskat Tidöavtalet och har sedan av Sverigedemokraternas företrädare hotats med att de kommer att bli av med sina bidrag eller sitt ekonomiska stöd om de fortsätter att göra det. Ulf Kristersson gav inget löfte om att man inte ska skära i sådana organisationers och myndigheters bidrag, men jag ger Johan Pehrson möjlighet: Kan du lova att ni inte kommer att skära i bidrag och ekonomiska stöd till de organisationer och myndigheter som granskar Tidöavtalet?

(Applåder)

Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Min replik gick alltså ut på om det är något Magdalena Andersson känner att hon tar med sig, som kanske inte blev helt fullkomligt och perfekt, från sina åtta år vid makten, eftersom politik är att vilja, kunna och, i lagom mån, också drömma. Men jag fick inget riktigt svar på om man hade velat göra mer åt brottsbekämpningen.

Men när det gäller till exempel skolan har vi många elever som lämnar grundskolan utan tillräckliga betyg för att ta sig vidare till gymnasiet om de inte börjar på ett introduktionsprogram. Kunde man ha gjort något mer med speciallärare, små undervisningsgrupper och sociala team för att få fler unga att klara skolan? Vi vet ju att skolan är den viktigaste faktorn för att motverka social utslagning och ge en stark position på arbetsmarknaden, men också för brottsbekämpning. Det är väldigt få unga killar – eller flickor, för den delen, men det handlar mest om killar – med godkända betyg som springer runt och skjuter ihjäl varandra.

Anf. 46 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det ekar tyst. Jag frågar alltså Liberalernas partiledare om han kan stå upp mot Sverigedemokraternas hot om att dra tillbaka ekonomiska stöd som riktats mot organisationer som granskar Tidöavtalet. Jag frågar alltså Liberalernas partiledare om han kan lova att nej, vi kommer inte att skära i organisationer, myndigheter eller medier som kritiserar Tidöavtalet. Detta lovar inte Liberalernas partiledare. Det är så svagt.

Frågan var om det är något jag ångrar. Självklart finns det många saker som hade kunnat gå snabbare och göras snabbare. Inte minst hade jag önskat att vi hade kunnat punktmarkera varenda kille som är på glid. Det kräver stora satsningar på socialtjänst och kommuner – jag hoppas att Liberalerna levererar detta.

(Applåder)

Anf. 47 TALMANNEN:

Eftersom vi nu har haft ett antal replikskiften vill jag läsa upp en påminnelse som vi talmän använder ibland. Den låter så här: Jag vill påminna om att enligt svensk parlamentarisk sed riktar talaren formellt sitt anförande direkt till talmannen och därigenom indirekt till kammarens ledamöter. Detta innebär att direkta tilltal mellan talarna, som att till exempel säga ”du” eller ”ni” till varandra, inte bör förekomma.

Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag noterade besvikelsen hos Magdalena Andersson när hon inte fick det svar hon ville ha av Johan Pehrson när det gäller bidrag till olika organisationer och så vidare. Jag kan svara för min del: Ingen organisation i Sverige kommer att bli av med några bidrag för att man kritiserar Tidöavtalet. Jag tror att övriga partier i majoriteten här i kammaren håller med om detta. Det kan däremot finnas andra anledningar att se över bidrag till olika organisationer, men det är en helt annan sak och har ingenting med Tidöavtalet att göra.

Herr talman! Vi har inte bara en ny regering utan också en ny opposition. Jag tycker att det är intressant att se hur denna opposition formerar sig, uttrycker sig och positionerar sig i det nya parlamentariska landskapet. Jag noterar ett väldigt högt tonläge från många håll. Det är många hårda

ord, många epitet och etiketter, mycket symboler och många plakat. Kraschlandning, dråpslag, populism, klimatförnekare, krossad rättsstat, rasprofilering, rasism och högerextremism är några exempel jag fick med när jag lyssnade lite flyktigt på de olika talarna.

Det är trots allt väldigt lite kritik i sak, och man kan fråga sig varför. Är det möjligen så att även oppositionen någonstans innerst inne inser att det Sverige faktiskt behöver är just en ny start, ett paradigmskifte? Man kan hoppas att de inser att när de tidigare hade majoriteten här i kammaren och utgjorde regering inte gjorde tillräckligt mot den slappa invandringspolitiken och den slappa kriminalpolitiken. De gjorde för lite för en stabil energiförsörjning och så vidare. Jag hoppas det, och i så fall kommer denna mandatperiod att bli mycket trevligare än den förra.
(Applåder)

Anf. 49 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Jimmie Åkesson. Sverigedemokraterna har nu ett avgörande inflytande över svensk politik när Jimmie Åkesson tar plats i regeringens inre kabinett, partiet får tjänstemän i Statsrådsberedningen och varje enskilt beslut kräver Sverigedemokraternas godkännande. Man kan alltså få igenom sin politik.

Så här skrev Jimmie Åkesson i Aftonbladet tidigare i år: ”Därför går vi nu fram med en historisk satsning på sänkta bensin- och dieselpriiser. Vi föreslår tre åtgärder, för maximal effekt, som skulle göra en omedelbar skillnad i människors vardag. Med förslagen sänks dieselpriiset med 10 kronor och bensinpriset med 6,50 kronor.”

Nu är frågan: När sänks priset på bensin med 6,50 kronor? Svara nu inte bara att ni ska sänka bensinskatten. Frågan är: *När* sänks priset med 6,50 kronor? Du har ju styrkan att driva igenom detta nu.

Anf. 50 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson sa ”du” – jag vill bara påpeka detta.

Jag måste nog ändå göra Magdalena Andersson besviken. Jag kommer först och främst att svara så: Vi kommer att sänka priset på drivmedel vid pump. Det kommer att ske genom skattesänkningar och genom minimerad reduktionsplikt.

På frågan om när detta sker är svaret att det sker när vi har majoritet för det i Sveriges riksdag. Om jag får bestämma sker det i morgon. Sannolikt blir det inte så enkelt.

Det förvånar mig lite att Magdalena Andersson ändå väljer det här spåret, för Magdalena Andersson har ju tillsammans med dem som hon har styrt med under åtta år orsakat den situation som vi har vid pump i dag, så att människor inte har råd att använda sin bil. Då kan man tycka att lite självkritik hade varit på sin plats i stället för att be mig att åtgärda det som hon har ställt till.

(Applåder)

Anf. 51 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är alltså du, Jimmie Åkesson, som sitter med makten i Sveriges riksdag nu. Då är frågan om du också ska jobba enligt Johan-

Pehrson-doktrinen. Man säger något före valet, men efter valet gäller någonting annat.

Sverigedemokraterna har ju lovat sina väljare det här. Därför är det min skyldighet som opposition att också granska om ni lever upp till löftena till era väljare. Men nu verkar det som att löftet om sänkt bensinskatt med 6,50 kronor inte var tillräckligt viktigt för Sverigedemokraterna, för om det hade varit det hade det stått i Tidöavtalet och du hade nu kunnat säga att den kommer att sänkas med 6,50 kronor. Men det var uppenbarligen inte tillräckligt viktigt. Det är bra att detta kan föras till kammarens protokoll.

No further questions.
(Applåder)

Anf. 52 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är en väldig massa saker som inte står i Tidöavtalet. Det är en massa saker som jag har gått till val på och som andra partier som omfattas av avtalet har gått till val på. Antingen finns de inte med där därför att det är frågor där vi redan är överens om riktningen, eller så finns de inte med där därför att det är frågor som vi helt enkelt inte samarbetar kring.

Drivmedelspriser är något som påverkar budgeten. Det är i högsta grad en budgetfråga. Regeringen kommer inom kort att lägga fram en budget här i kammaren. Där kommer det att framgå hur detta som Magdalena Andersson nu vill uppnå, det vill säga kraftigt sänkta drivmedelspriser, kommer att lösas framöver.

Jag är fullt trygg med att vi nu tar stora steg i den riktningen och att vi under mandatperioden når upp till just det som jag och mitt parti har lovat våra väljare. Jag har ingen annan ambition än att göra just detta.
(Applåder)

Anf. 53 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! De svenska familjerna är hårt pressade av prisökningar på alltifrån mat till boende. I det läget verkar Sverigedemokraterna fokusera mest på att ta ifrån grupper rätten till trygghetssystem på olika sätt. Det kan vi se i slottsavtalet.

Du, Jimmie Åkesson, har släppt fram en regering med ett avtal där det står en enda mening om sjukförsäkringen. Så viktig var den för Sverigedemokraterna. Och där verkar alla dessa fyra partier vara helt överens om att det är för många som har rätt till sjukförsäkring. Så står det rakt upp och ned.

Varför släppte Åkesson fram en regering med ett avtal som inte på något sätt garanterar människor rätt till ekonomisk trygghet vid sjukdom?

Anf. 54 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Sjukförsäkringen är en oerhört viktig fråga. Det är en viktig fråga samhällsekonomiskt av olika skäl, och det är framför allt en viktig fråga för de individer som har behov av ersättning i samband med sjukdom.

Sverigedemokraterna har gått till val på att trygga sjukförsäkringen långsiktigt, och jag sa i mitt anförande här tidigare att vi nu också har gjort det. Det är nämligen min upplevelse.

Som jag sa till Magdalena Andersson här tidigare är det som står i Tidöavtalet det som står i Tidöavtalet. Det som inte står i Tidöavtalet står inte i Tidöavtalet av en anledning.

Om Nooshi Dadgostar har idéer om hur vi ytterligare kan trygga sjukförsäkringen långsiktigt är hon hjärtligt välkommen att prata med mig om det. Jag upplever att jag är ganska öppen och ganska fri att agera på sjukförsäkringens område här i riksdagen, så länge det inte handlar om sådant som påverkar statens budget. Och det finns väldigt mycket där som man skulle kunna göra och där jag tror att jag och Vänsterpartiet har åtminstone en gemensam idé om riktningen. Det är en inbjudan till Nooshi Dadgostar att diskutera denna fråga med mig.

Anf. 55 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Åkesson säger att det finns en anledning till att det inte finns något annat än den enda meningen att ni är överens om att det är för många som har rätt till sin egen sjukförsäkring. Anledningen är helt uppenbart att Sverigedemokraterna inte prioriterar detta.

Det är i avtalet sida upp och sida ned om mycket detaljerade förslag på olika områden. Men detta jätteområde, människors rätt till sin egen försäkring när de råkar illa ut på jobbet eller på sin fritid, struntar Sverigedemokraterna i.

Det finns ett utrett förslag som innebär att fler sjuka skulle få rätt till sjukersättning, vilket är något av det viktigaste. Den utredningen hade ni kunnat lägga in i slottsavtalet. Varför prioriterades detta bort? Det är ju en mycket viktigare fråga än många av de andra frågor som ni har förhandlat fram. Hur kan detta vara så lågt prioriterat av Sverigedemokraterna?

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om det har framgått tillräckligt tydligt, men Sverigedemokraterna är alltså inte ett regeringsparti. Sverigedemokraterna samarbetar med den nya regeringen om det som står i Tidöavtalet och om budgeten.

När det gäller förslag som inte står i Tidöavtalet upplever jag att jag och mitt parti är helt fria att i den här kammaren söka majoritet för andra förslag.

Det var därför, herr talman, som jag sa till Noshi Dadgostar att om hon nu har idéer om hur vi kan trygga och stärka sjukförsäkringen på ett sätt som inte innebär budgetpåverkande åtgärder är hon hjärtligt välkommen att ta kontakt med mig kring det. Jag vill nämligen också gå i den riktningen och är fri att göra det, trots att vi har en ny regering på plats.
(Applåder)

Anf. 57 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson bad om lite sakpolitiskt tuggmotstånd, så jag väljer då att granska klimatpolitiken.

Att vi skulle befinna oss i en klimatkris anser jag saknar vetenskapligt stöd. Så sa Jimmie Åkessons partikamrat Elsa Widding här från riksdagens talarstol förra veckan. Och på frågan vad Sverigedemokraterna vill göra för klimatet blev Widdings svar: ”Det bästa vi kan göra är att se till att hjälpa de fattiga länderna att finansiera bra kolkraftverk för att ta dem ur fattigdomen.”

Att Sverigedemokraterna är klimatförnekare är ju inget nytt, men att fattiga länder ska betala priset för avsaknaden av politisk handlingskraft liknar koloniala resonemang som inte hör hemma vare sig i dag eller i framtiden.

Håller Jimmie Åkesson med sin partikamrat Elsa Widding om att klimatkrisen är en bluff och om behovet av mer kolkraft?

Anf. 58 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Klimatfrågan är ingen enkel fråga. Ibland när man lyssnar på partier, framför allt de extrema, närmast religiösa partierna som inte minst Centerpartiet, får man intrycket att det här är en väldigt enkel sak. Det är det inte. Det är väldigt komplicerat. Det kräver viss kunskap och kompetens för att förstå sambanden mellan olika skeenden.

Har vi en förestående klimatkris? Ja, sannolikt. Sannolikt kommer vi att uppleva stora problem med ett förändrat klimat om vi inte gör någonting åt det, och därför ska vi göra det.

Valrörelsen handlade inte så mycket om det, utan den handlade väldigt mycket om ifall det är någon större poäng med att vi fortsätter att plåga oss själva här i Sverige, som redan har redan väldigt låga utsläpp, i stället för att möjliggöra för andra länder som har väldigt stora utsläpp att i högre grad minska dem. Det är det som är konflikten här, inte huruvida det förekommer klimatförändringar eller inte, herr talman.

Anf. 59 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Nu var det ju en sverigedemokrat, som dessutom har inspirerat Tidöavtalet på klimatområdet och de förslag som finns däri, som sa just detta om klimatbluff och mer kolkraft. Och under valrörelsen hörde jag Jimmie Åkessons svar på frågan om vi inte borde vara räddare för att varmare klimat: Vad jag vet dör fler av kyla än av värme.

Det finns alltså inga gränser inom Sverigedemokraterna när det gäller klimatförnekelsen. De ifrågasätter globalt erkänd vetenskap och raljerar över varmerekord och extremväder.

Men om det är som Jimmie Åkesson nu säger att man tar klimatförändringarna på allvar och att man kan erkänna klimatvetenskapen och dess resultat måste jag fråga: Är det då Jimmie Åkessons mening att Sverige och EU nu ska gå före och agera för förändring både här hemma och globalt så att vi når de högt ställda förväntningar som finns inom den globala klimatpolitiken?

Anf. 60 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vad jag vet är klimat inte bara uppvärmning utan även kyla. Jag förstår inte riktigt vad Annie Lööf är ute efter när hon menar att det är konstigt att påpeka att fler dör av kyla än av värme, för det är ju sant.

Detta betyder inte att vi inte ska göra något för att förhindra klimatförändringar, och det har vi ägnat hela valrörelsen åt att debattera.

Men återigen: Problemet har ju varit att svensk klimatpolitik hittills har gått ut på att minska utsläpp i Sverige till ofantliga kostnader, i ett land som redan har väldigt låga utsläpp, i stället för att fokusera på klimatet som en global fråga, vilket det faktiskt är. Därför är det viktigare att se till att få teknik för minskade utsläpp i andra delar av världen där man till exem-

pel har gamla kolkraftverk. Detta gör betydligt större skillnad än att Sverige har till exempel världens högsta dieselpriiser.
(Applåder)

Prot. 2022/23:14
26 oktober

Partiledardebatt

Anf. 61 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! I veckan kom det mycket kraftig kritik mot Tidöavtalet, där man ifrågasätter hur den svenska rättsstaten kommer att hålla under trycket av detta avtal. I går gick också Sverigedemokraternas riksdagsledamot Björn Söder ut och sa att han ville strypa det statliga bidraget till människorättsorganisationen Civil Rights Defenders på grund av den kritiska granskningen av Tidöavtalet.

I en demokrati är en av de viktigaste principerna att det finns fristående aktörer som också kan granska makten. Delar Jimmie Åkesson denna syn på demokratiska mekanismer?

Anf. 62 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, det är ganska grundläggande för en demokrati att det ges uttryck för olika uppfattningar och att man kan granska makten. Att det på något sätt skulle vara hotat i Sverige har jag svårt att se. Tvärtom är Sverige en väl utvecklad demokrati med ett väl utbyggt civilsamhälle.

Herr talman! Med detta sagt måste man kunna ha synpunkter på hur man använder skattemedel. I mitt anförande sa jag att ingen organisation kommer att bli av med bidrag för att den kritiserar regeringen eller Tidöavtalet. Det finns dock en överenskommelse om att se över bidrag till organisationer som sprider extremism, islamistisk propaganda och annat. Detta är självklart och hotar inte rättsstaten, tvärtom. Denna typ av organisationer gör dock det.

Det är en märklig syn på demokrati att det enda sättet att uppnå detta är att skicka statliga bidrag till olika vänsterliberala organisationer. Jag förstår över huvud taget inte denna uppfattning.

(Applåder)

Anf. 63 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Man kan utifrån detta svar fråga sig om Jimmie Åkesson anser att Civil Rights Defenders, som funnits sedan 1982 och granskat just makten och demokratins upprätthållande, är en vänsterliberal organisation eller upprätthåller islamistiska, extremistiska åsikter.

Sverigedemokraterna är det största partiet i regeringsunderlaget. Sverigedemokraterna sitter i ett inre kabinett i Regeringskansliets innersta rum och dikterar villkoren för den politik som förs. Sverigedemokraterna har en enorm makt men kommer inte att kunna granskas av riksdagen. Jimmie Åkesson har släppts in på en position i Rosenbad där hans parti i allt väsentligt styr regeringen utan att kunna ställas till svars för regeringens agerande.

Herr talman! Är det möjligen så att Jimmie Åkesson har förstått det Ulf Kristersson inte verkar ha förstått: att även arméer av nättroll spricker i ljuset när de granskas. Eller hur föreslår Jimmie Åkesson att man ska kunna granska makten när den gömmer sig i skuggorna bakom sin marionettregering?

(Applåder)

Anf. 64 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Detta är väl alldeles ypperligt exempel på hur man granskar makten och varandra inom ramen för det parlamentariska systemet: debatt. Debatt förekommer i denna sal hela tiden, nästan varje dag, och det är ett sätt att granska varandra.

Sverigedemokraterna är inget regeringsparti. Vi har en överenskommelse med regeringen på ett antal områden. Vi har en överenskommelse med regeringen om budgeten, där vi har samma inflytande som regeringen.

Givetvis kommer detta att granskas här. Vad gör vi annars här? Varför har vi annars en opposition om man inte är här för att just granska majoritetens beslut? Det är självklart, herr talman, så jag förstår över huvud taget inte denna utgångspunkt.

Sverigedemokraterna är ett parti som på riktigt vill göra skillnad. Nu har vi fått denna möjlighet för att väljarna har gett oss denna möjlighet, och vi kommer givetvis att göra vad vi kan för att förvalta detta förtroende och ta till vara denna möjlighet.

(Applåder)

Anf. 65 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Sverige har blivit ett land där skojare och lobbyister innehar maktpositionerna. Det är svårt att se det på något annat sätt när man läser ministrarnas cv:n. Vi har en statsminister som har tagit emot en lägenhet som skulle ha gått till bättre behövande kvinnor, en bostadsminister som har skrivit sig hos sina föräldrar för att få extra ersättning, en näringsminister som är dömd för förtalsbrott och en justitieminister som så sent som i valrörelsen var beredd att ta emot pengar till Moderaterna genom ett så kallat bulvanupplägg.

Kanske är det som man säger: Som man känner sig själv känner man andra. Verklighetsbilden kan nog bli skev om man rör sig i ett sådant umgänge.

Men jag tror inte att gemene man är beskaffad så som regeringen verkar tro. De allra flesta vill göra rätt för sig.

Herr talman! Statsministern varnar för hårda tider. Det verkar dock främst gälla vanliga människor; det ekonomiska toppskiktet har sitt på det torra. Det är väl bara att välja mellan sommarsemestern och skidresan, säger den som har mycket men inget förstår.

Stålbadet i välfärden väntar runt hörnet om regeringen inte skjuter till stora medel. Den preliminära beräkningen på vad som saknas i välfärden är 20 miljarder. Svenska folket ska inte behöva stå för notan när lobbyist-regeringen säkrar tillgångarna för kapitalägarna. Jag lovar att Sveriges 542 miljardärer klarar sig även utan frikostigt stöd. Det gör däremot inte vård, skola och omsorg, och det gör inte familjer som får svårt att betala elräkningen denna vinter.

Att inte göra något när 20 miljarder fattas kallar jag för tveksam vandel.

Anf. 66 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Putins illegala anfallskrig rasar vidare i Ukraina. Men Ukraina har initiativet, och ryska trupper trycks tillbaka – mest tack vare mod och list från det ukrainska folket men också tack vare ekonomiskt och militärt stöd från övriga världen.

Den nytillträdda regeringen har varit tydlig med att man vill fortsätta med och även öka stödet till Ukraina, och det välkomnar jag. Men Vänsterpartiet har tyvärr svajat betänkligt tidigare när det gäller dessa viktiga stöd.

Därför är min fråga till Nooshi Dadgostar i dag: Kommer Vänsterpartiet att klart och tydligt ställa sig bakom ett ökat svenskt militärt stöd till Ukraina när regeringen väl lägger sådana förslag på riksdagens bord?

Anf. 67 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Självklart! Vi hade önskat att regeringen hade kommit med fler sådana förslag, men det har man inte gjort. Vi har också respekt för att Försvarsmakten måste göra en utredning av hur mycket vi har möjlighet att skicka till Ukraina.

Vi kommer alltid att stå bakom det ukrainska folket och folkrättens principer om att inget land får invaderas eller tas till fånga för andra motiv. Det kan gå fort i vissa situationer. Det är viktigt för oss att se till att svenska folket vet att de är trygga och säkra och att det inte finns några hot mot Sverige. Man gör ibland en samlad bedömning av detta.

För oss är det fullständigt självklart att vi och hela västvärlden står bakom det ukrainska folket, och det är jag väldigt glad över.

(Applåder)

Anf. 68 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är ett välkommet svar från Nooshi Dadgostar men också lite förvånande, för det kommer andra signaler från Nooshi Dadgostars partikamrat i Europaparlamentet. Där svajas det kring det gemensamma EU-stödet, senast i början av oktober då denna partikamrat lade ned sin röst när det gäller ökat militärt stöd. Och som enda svenska ledamot lade hon ned sin röst när det gäller fördömandet av den ryska invasionen. Detta imponerar inte.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt med Vänsterpartiets mycket ambivalenta spagat när det gäller detta, här i riksdagen tidigare i våras men också mellan riksdagen och Europaparlamentet. Därför frågar jag igen: Kommer Vänsterpartiet att fortsätta att svaja i Europaparlamentet och här i riksdagen när det gäller förlängt och ökat militärt stöd till Ukraina, eller har det bara varit olycksfall i arbetet?

(Applåder)

Anf. 69 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag är lite förvånad över att Annie Löf inte känner till att vi var helt eniga här. Vi har ett flertal gånger skickat vapen till Ukraina, och Vänsterpartiet har efterfrågat fler sådana tillfällen. Men regeringen har inte alltid återkommit, och vi har också respekt för vad Försvarsmakten säger.

Vår EU-parlamentariker har avstått i frågor som handlar om Natoansökan och Natomedlemskap. Där har vi olika uppfattningar, även om Centerpartiet så sent som för bara några år sedan också var emot Natomedlemskap. Inget annat har skett i den frågan.

I övrigt har vi vid alla tillfällen då EU-parlamentet har samordnat sig om vapenleveranser till Ukraina ställt oss bakom detta. Vi hade önskat ännu större stöd och att man tar bort skulderna från den ukrainska staten, arbetar för återuppbyggnad, säkrar medicinska leveranser och ser till att ännu mer vapen skickas så att ryssarna kan kastas ut ur Ukraina.

Anf. 70 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Sedan Ryssland inledde sitt folkrättsvidriga anfallskrig mot Ukraina har det varit lite svårt att få grepp om Vänsterpartiets eventuellt nya säkerhetspolitiska linje.

Vänsterpartiet är emot Natomedlemskap, nu som tidigare, men har samtidigt sagt sig inte vara redo att bråka om den frågan i en eventuell rödgrön regering. Samtidigt röstade Vänsterpartiet i EU-parlamentet, som Annie Lööf nyss påpekade, emot militärt bistånd till Ukraina, för att slopa budgeten för Europeiska försvarsfonden och emot forskning, samarbete och utveckling på försvarsområdet. Och en av de riksdagsledamöter som viftade med PKK-flaggor i Almedalen blir nu Vänsterns enda utskottsordförande.

Så vad gäller? Kommer Vänsterpartiet att bråka om Nato?

Anf. 71 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Nu är det lite olika frågor. Det som vår EU-parlamentariker röstade emot var en Natoansökan. Vi har olika uppfattningar om Natomedlemskap, och där är vår uppfattning att hoten mot Sverige blir större om vi deltar i världens konflikter på olika sätt, så som man gör inom ramen för Nato.

Vi kommer alltid att ställa oss bakom det ukrainska folket. Vi hade önskat fler vapenleveranser dit, och vi har alltid stått bakom detta i Europaparlamentet. Ebba Busch och, uppenbarligen, Annie Lööf är felinformerade. Vi har alltid stått bakom det. Däremot är det vår uppfattning att vi ska ha en svensk ÖB och att det inte är säkert att vi ska ha en europeisk ÖB.

Försvarsmakten och försvarsfrågorna är en svensk angelägenhet. Det är klart att man kan diskutera detta, men än så länge ser det ut så. Där har vi inte ändrat oss. Man ska självfallet samarbeta internationellt, och vi ska ha internationell solidaritet. Men Försvarsmakten är fortfarande regeringens och svenska folkets försvarsmakt.

Anf. 72 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Frågan gällde egentligen inte grundhållningen till Nato. Där har jag respekt för att man tycker olika. Det finns också många frågor där vi har gjort gemensam sak i stödet till Ukraina, och det är bra. Men i Europaparlamentet röstade man den 19 oktober nej till forskning, samarbete och utveckling inom försvarsområdet. Det handlade inte om Nato. Samma dag röstade man ja till slopad budget för Europeiska försvarsfonden. Och sedan stöttade man inte militärt bistånd till Ukraina. Därefter har man med en mycket tveksam motivering försökt korrigera sin röst, men det kan ju hända ibland.

Min primära fråga handlar framför allt om det uttalande som Nooshi Dadgostar själv gjorde i valrörelsen om att man inte hade för avsikt att bråka med en rödgrön regering i Natomedlemsprocessen. Försvåra är kanske ett mer korrekt uttryck. Min fråga är: Vad gäller nu? Ämnar Väns-

Anf. 73 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Ebba Busch säger många saker som inte stämmer, men låt mig lägga det åt sidan. Vi har alltid stått bakom att öka leveranserna, och vi hade önskat att fler leveranser skickades. Däremot står vi upp för att det inte är läge att ha en europeisk militär, utan vi ska ha ett svenskt försvar. Jag är stolt över svenska ÖB.

Vi bråkar aldrig. Vi står upp för människors rättigheter. Vi skyddar Sverige. Vi ser till att svenska folket är skyddade, undan despoter och krig. Det finns ingen uppfattning om att vi bråkar fram och tillbaka. Det är regeringen som i samtal med en islamistisk despot, som Erdoğan är, har förlängt processen. Det är regeringen som sprider deras narrativ och som tvekar kring om SVT till exempel ska få sända det de sänder. Man är inte tydlig, utan man är svag i förhandlingarna.

Ett medskick till regeringen är: Stå starka! Visa inte svaghet, så som ni har gjort hittills!

Anf. 74 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Läget är nytt, men mycket är sig likt, till exempel att flera ledamöter här verkar tycka att debatten inte har den spänst som den borde så att de har fått annat att göra och lämnat kammaren. Men vänsterpartiledaren, jag och några till är kvar – tack för det!

Väldigt mycket är sig likt i den kraft och de utfall som Vänsterpartiet presenterar mot svensk företagsamhet. Hat är ett starkt ord, men aggressiviteten är uppenbar. Jag vänder mig just nu, till att börja med, mot tanken på att det är fel med personaloptioner. Det handlar om att bredda ägandet och se till att små företag som har dåliga eller små kassaflöden i början kan ta Sverige in i framtiden – nya Spotify eller nya Ericsson. Man måste kunna ha ett breddat ägande. Man har inga pengar som kommer in, men man har en bra idé. Personaloptioner är ett fantastiskt sätt att ge ägarmakt till medborgarna. Varför gillar Vänsterpartiet inte detta?

Anf. 75 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det är det inte, utan det är bara ett sätt att slippa undan löneskatt, som alla andra betalar, och ta ut sina pengar som kapitalinkomster och därmed betala mindre skatt. Och det är bara riktat till höginkomstagare. De kommer knappt att märka av det. Det är därför Spotify, som för övrigt inte längre har sitt säte i Sverige, ligger på om detta.

Vänsterpartiet är riksdagens näringslivsparti. Vi driver svenska företags frågor. Fråga Västsvenska Handelskammaren hur glada de blev över att ni inte vill bygga nya stambanor, Johan Pehrson!

Ni förstör ju näringslivet för Sverige – ny teknik, ny innovation och nya tåg, Johan Pehrson. Hur känns det för företagarna i södra Sverige när ni fortsätter och fortsätter att exportera el och inte ordnar upp den svenska elmarknaden och frigör den från de europeiska priserna, så att de kan fortsätta sin verksamhet? De får lägga ned nu, Johan Pehrson.

(Applåder)

Anf. 76 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag väntar in de rungande applåderna för Vänsterpartiet.

(NOOSHI DADGOSTAR (V): De är ändå fler än dina.)

Det kan man väl säga.

Herr talman! Det är ändå så att innovationer har byggt detta land. Företagsamheten har byggt detta land. Svensk forskning har byggt detta land. Det är så grunden för ett fortsatt välstånd skapas. Det är så vi får resurser till välfärden.

Jag har, precis som Nooshi Dadgostar säkert har gjort, åkt runt med bygghjälm på olika platser. Jag var bland annat på Northvolts anläggning. Där var det väldigt tydliga budskapet att man behöver ha ett sätt för att få mer ägarspridning och få medarbetarna att bli delägare i företaget och att vi måste göra mer för att underlätta för att personalen ska kunna bli delägare och få personaloptioner. Varför? Jo, därför att i det moderna samhället ligger framgången i kompetens och kunskap. Det är otroligt viktigt för företagen att se till att Sverige fortsätter att vara en internationell kraft för teknisk utveckling och ny modern teknik och att företagen får behålla medarbetarna. Då är ett sätt ett breddat ägande. Det handlar inte om löntagarfonder, men det handlar om att ge medarbetarna makt och inte bara kapitalägarna. Varför tycker ni illa om det?

(Applåder)

Anf. 77 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag noterar att Pehrson är för löntagarfonder. Det var nya bud.

Jag känner till att Northvolt vill ha personaloptioner. De kommer inte att riktas till medarbetare utan riktas alltid till höginkomsttagare. Det finns inget modernt, Johan Pehrson, med stora ekonomiska klyftor. Den typen av länder är inte innovativa. Där trycks inte alla människor upp inom forskning och utbildning. Där tror man inte på alla människor. Där sprids inte denna typ av företagsamhet.

Vad säger Northvolt när slottsavtalet nu förespråkar att vi ska ha ett och samma elprisområde? De skånska priserna ska upp till Northvolts industrilokaler. De kommer att behöva lägga ned, herr talman. Johan Pehrsons besked är att skånska priser nu ska gälla i norra Sverige. Är detta beskedet till svenskt näringsliv går vi under.

(Applåder)

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Johan Pehrson anmäler att han vill få fört till protokollet att han inte har rätt till ytterligare replik.)

Anf. 78 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! När man går till val säger man en sak innan valet. Sedan genomförs valet, och så säger man en sak också efter valet.

Detta som Johan Pehrson sa borde sitta som korsstygnbroderi på varje statsrådsrum. Så väl sammanfattar det den nya regeringens agerande.

Innan valet var det stora och fina ord om landsbygdens betydelse – hjärtlandshyllningar och Instagramkampanjer. Efter valet är det andra tongångar. Landsbygden nämndes knappt ens i vare sig oktoberavtal eller regeringsförklaring. Våra nya statsråd bor alla söder om Uppsala. Och bland det första man nu gör är att rasera det nya reseavdraget som skulle ha gynnat just glesbygderna framför storstaden.

Samma sak är det med klimatet. Gröna löften innan valet blev en grå verklighet efteråt. Man gör våra bränslen mindre gröna, ökar utsläppen med miljoner ton. Man inleder med att lägga ned Miljödepartementet.

De röda liberala linjer som innan valet skulle vara garanten mot Sverigedemokraternas inflytande förbyttes mot en blank check till en regering där Jimmie Åkesson sitter på vetorätt i varje beslut.

Sverige hade behövt en annan väg. I tider av oro och osäkerhet, både i vår omvärld och på vår hemmaplan, hade samförstånd och bred enighet varit att föredra framför en konservativ konfrontation. Nu hade vi behövt liberala reformer för att bromsa klimatförändringarna, få hela landet att komma framåt och förstärka välfärden, öka både tryggheten, jämställdheten och friheten samt göra allt det som skulle göra Sverige mycket bättre utan att tumma på tolerans, respekt och medmänsklighet.

Centerpartiet, som Sveriges enda borgerliga liberala oppositionsparti, kommer fortsätta att försöka styra politiken i den riktningen. För det som vi sa innan valet står vi också upp för efter valet.

(Applåder)

Anf. 79 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Ett av skälen till valresultatet i september var förmodligen att vår sida hade en gemensam problemformulering – om än inte exakt samma lösningar så åtminstone en gemensam färdriktning.

På andra sidan fanns ingenting sådant. Socialdemokraterna var som vanligt öppna för förslag. Vänsterpartiet verkade kunna tåla Centerpartiet som koalitionspartner så länge det inte innebar centerpartistisk politik. Centerpartiet kunde å sin sida leva med inslag av Vänsterpartiets politik så länge man slapp själva Vänsterpartiet. Och alla tre verkade helst vilja slippa Miljöpartiet, även om ingen av dem riktigt visste hur det skulle gå till. Var och en kunde se att detta inte skulle gå ihop.

Efter att ha lyssnat på de första debattrundorna efter regeringsskiftet och på utspelen efter valet konstaterar jag att det fortfarande inte går ihop. Socialdemokraterna verkar röra sig i vår riktning vad gäller brottsbekämpning och migration. Övriga tre gör det inte. Vänsterpartiet håller fast vid sin, i mitt tycke, kloka kursändring vad gäller reduktionsplikten. De båda gröna partierna tycker tvärtom. Centerpartiet håller fast vid sin, i mitt tycke, ganska så kloka välfärdspolitik. De övriga tre tycker helt annorlunda.

Man kan tycka vad man vill, men det regeringsunderlag som numera leder landet är det som är möjligt och som kan ge ny kraft till Sverige. Den andra sidan är lika kritisk inbördes som gentemot oss. Oppositionskompassen snurrar åt alla möjliga olika tänkbara håll i denna debatt, och jag misstänker att det också kommer att märkas på de eventuella replikerna nu.

Anf. 80 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag vill till protokollet föra att Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna minskade på valdagen och att de sitter i regering tack vare både Sverigedemokraternas valresultat och Sverigedemokraternas politik.

Inte nöjd – det var Ebba Busch svar på hur oktoberavtalets biståndspolitik landade. Hennes parti lovade under valrörelsen dyrt och heligt att stå upp för enprocentsmålet men vek ned sig när det var allvar.

Det är problematiskt att man sänker biståndet i en tid när de globala utmaningarna är större än någonsin, sades det från Svenska kyrkans biståndsverksamhet när beskedet kom.

Rädda Barnen kallade det för ett svek mot världens fattiga, inte minst de allra fattigaste barnen.

Vad i oktoberavtalet är det som Kristdemokraterna känner att de har fått igenom och som gjorde att det var värt att överge löftet om enprocentsmålet och svika världens fattigaste barn?

Anf. 81 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Vi har slagits för världens fattigaste barn. Bra bistånd gör skillnad, och det är en moralisk skyldighet att hjälpa den som är i brinnande nöd. Att ge bistånd är också bra för vårt land. Vi vinner på att även andra delar av världen blir bättre. Deras framgång är också vår framgång, utöver den moraliska skyldigheten.

Men svenskt bistånd ska vara bra, och det ska vara effektivt. Och det som vi har fått till, jämfört med när Centerpartiet stöttade den tidigare röda regeringen, är att vi har fått till ett tak på hur mycket avräkningar som man kan göra. Det innebär att man inte längre kan använda svensk biståndsbudget för att täcka migrationskostnader som man inte har finansierat genom andra poster för att man inte vill signalera att man inte ser att det kostar pengar. Vi har sagt att maximalt 8 procent ska få räknas av. På så vis finns det även långsiktigt bättre förutsättningar för att mer av biståndspengarna ska nå dem som verkligen behöver Sveriges stöd som bäst.

Anf. 82 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Vilket luftslopp till vinst, Ebba Busch! I Tidöavtalet står det att man ska jobba för en återvändningspolitik och lägga migrationspolitiken på EU:s absoluta miniminivå. Varför ska man då ha tak för avräkningar, om Tidöavtalets politik nu ska gå igenom?

Ebba Busch säger att det är en moralisk skyldighet att hjälpa människor i nöd. Ja, men frågan man då ställer sig är: Vart försvann Ebba Buschs och Kristdemokraternas moraliska skyldighet?

Vi ser nu hur Sveriges anseende i världen naggas i kanten på det här området och hur man sviker världens fattigaste barn. Det är inte jag som säger det, utan de biståndsorganisationer som varje dag kämpar och sliter för att öka solidariteten.

Med vetskapen om detta frågar jag igen: Vad i oktoberavtalet är det som väger upp det sveket? Det handlar om inte det där luftsloppet med avräkningar; det kommer inte att påverka, med tanke på att ni lägger migrationen på bottenivån. Vad i oktoberavtalet är det KD har fått igenom som gjorde att det var värt att offra biståndet för att få sitta i Jimmie Åkessons regering?

Anf. 83 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! En del tycker att det är viktigare hur det ser ut. Andra tycker att det är viktigare hur det faktiskt blir. Vi kristdemokrater tillhör de senare.

Det har sett bra ut i omvärlden med ett enprocentsmål, även om det har fluktuerat lite grann. Men det har inte alltid blivit så bra. Vi har lagt för mycket pengar i FN-maskineriet, där det varit svårt att veta var pengarna hamnat. Vi gjorde inte det vi borde ha gjort av den plats vi – lite till följd av det – fick i FN:s säkerhetsråd. Vi använde också alldeles för mycket pengar av biståndet till förtäckta migrationskostnader i stället för att stå för att vi hade en ohållbar migrationssituation i Sverige.

Det vi kommer att göra nu är att säkra en stabil nivå för de kommande åren. Den kommer att ligga på 56 miljarder de kommande tre åren. Vi kommer att säkerställa att mer kan gå till civilsamhället, med alla de organisationer som vi vet har varit fullkomligt avgörande för att bidra till att lyfta länder ur fattigdom, och till de människor som behöver vårt stöd allra bäst. Det kommer jag att vara stolt över. Jag ser framför mig att många efteråt kommer att se att det blev bra i slutändan. Det är det viktiga.

Anf. 84 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Ebba Busch säger att hon slagits för världens fattigaste barn och att pengarna tidigare varit förtäckta migrationskostnader. Nu ser vi hur pengarna i stället blir väldigt öppna verktyg i migrationspolitiken när de ska användas för återvändande och i Europa. Men det var inte det jag tänkte fråga Ebba Busch om, herr talman.

Den här regeringen säger att Sverige ska nå de klimatmål som vi har förbundit oss till i Parisavtalet. Men det enda som har presenterats i Tidöavtalet och regeringsförklaringen är förslag som kraftigt kommer att öka Sveriges utsläpp. Det är inte att slåss för världens fattigaste barn, som också är de som kommer att ta de största konsekvenserna av klimatförändringarna i den klimatkris vi befinner oss i.

Herr talman! Bara sänkningen av reduktionsplikten beräknas öka utsläppen med 10 procent i år. Jag skulle vilja veta hur Ebba Busch som ansvarig departementschef menar att Sverige ska nå etappmålen för utsläppen till 2030 i Sverige med den här politiken.

Anf. 85 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Sverige har bedrivit en politik som gjort att allt fler företag flyttar från Sverige och förlägger sin produktion någon annanstans. Det bidrar till kraftigt ökade utsläpp och riskerar att fortsätta göra det, om ”Made in Sweden” blir någonting man får leta efter på olika auktionsverk och i antikvitetsbutiker. ”Made in Sweden” och att värna produktion i Sverige hör nämligen till de viktigaste koldioxidsänkande åtgärder som finns.

Därför har det varit så skadligt med den reduktionspliktsnivå som vi har haft. Den har gjort att det blivit alldeles för dyrt både att vara svensk och att vara ett svenskt företag. En viktig del i klimatåtgärderna är därför att behålla produktion i Sverige i stället för att öka importen från andra länder, där utsläppen är mycket högre.

Anf. 86 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Jag ska gärna vid något annat tillfälle debattera konsumtionsbaserade utsläpp med Ebba Busch, som nu ansvarar för de här frågorna efter att ha lagt ned Miljödepartementet och flyttat in dem under sig på Näringsdepartementet.

Det är svårt att avgöra om regeringens oförmåga att agera på klimatkrisen beror på okunskap eller om man medvetet för svenskarna bakom ljuset. Det är svårt att veta om det beror på att man faktiskt inte förstår sambanden mellan naturkris och klimatkris eller om det bara handlar om att man låtit sig påverkas alltför mycket av Sverigedemokraternas klimatförnekande riksdagsledamöter.

Det jag fortfarande skulle vilja veta av Ebba Busch som ansvarig chef för det departement som nu ska ta över när Miljödepartementet har lagts ned är: Vilka är de jättemånga förslag om smååtgärder som regeringen tänker lägga fram för att sänka Sveriges utsläpp när man samtidigt ökar Sveriges utsläpp med 50 procent i en brinnande klimatkris?

Anf. 87 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga: Lägg ned det där snacket! Det är oseriöst och populistiskt. Att säga att vi lägger ned Miljödepartementet sprider en helt ogrundad rädsla hos organisationer och medarbetare som är fullkomligt avgörande för att Sverige ska stå starkt som land och nå klimatmålen. Inte ett enda departement läggs ned. Men det här passar in i retoriken och narrativet. Varför påstår Miljöpartiet då inte att vi lägger ned energienheten på Infrastrukturdepartementet? Därför att det inte är sant. Det är falskt. Det är lögn att påstå att det är fråga om nedläggning. I stället är det så att kompetenser läggs ihop, så att Sverige bättre ska kunna nå våra högt ställda klimatmål.

Jag skulle önska att jag hade mer talartid, för jag vill gärna svara på frågan. Men det här är viktigt. Ska vi nå våra högt ställda klimatmål behöver vi föra ihop kompetenser. Näringslivs-, miljö- och klimatfrågorna behöver gå hand i hand framåt. Då kan vi nå målen.

Anf. 88 MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Ett sätt att få talartiden att räcka när man ska svara på en fråga är just att använda tiden till att svara på frågan.

Ett av de allra första beslut som den här regeringen fattade var att lägga ned Miljödepartementet som eget departement. Det här handlar inte om en resursförstärkning eller om att stärka klimat- och miljöarbetet. Det handlar om en total okunskap om hur naturkrisen och klimatkrisen hänger ihop. Politiskt ledarskap inom miljö- och klimatfrågor har aldrig varit viktigare än nu. Tyvärr har den här regeringen på lite drygt en vecka med all önskvärd tydlighet visat att de aldrig har prioriterat och aldrig kommer att prioritera klimatfrågan.

Det är en dryg vecka sedan regeringen tillträdde. Men vi ser redan nu hur mycket man kommer att montera ned av Sveriges miljö- och klimatpolitik. Man gör en sänkning av klimatskatten på bensin, trots att forskarna är överens om att den är det absolut mest effektiva styrmedlet för att sänka utsläppen, och beslutar att sänka reduktionsplikten, den reform som i särklass snabbast skulle kunna hjälpa oss att nå utsläppsmålen.

Herr talman! Det här är uppenbart bara början. Det största partiet i Kristerssons marionettregering har klimatförnekare i partiledningen, och det är uppenbart att det också är deras politik som kommer att diktera villkoren för den här regeringen och dess klimatpolitik. Det är en stor sorg att detta också verkar vara början på slutet för Sverige som ett internationellt föredöme vad gäller klimatomställningen. En extra stor sorg är att de som kommer att drabbas absolut hårdast när Sverige viker ned sig, backar och släpper taget om det internationella klimatarbetet är de barn som Ebba Busch påstår sig vilja slåss för.

Anf. 89 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Världen hänger samman vare sig man vill eller inte. Fred, frihet, klimat och välbefinnande – allt är beroende av en värld som hänger samman. För ett inte så litet men exportberoende land som Sverige är samarbete för fred och säkerhet, klimat och internationell handel helt avgörande för våra kommande generationers framtid.

Utmaningarna är stora, men vi måste också påminna oss om alla de framsteg som gjorts de senaste 50 åren. Människors levnadsstandard har ökat, liksom livslängden. Enorma framsteg har gjorts vad gäller barns skolgång i hela världen. Men vi har mycket kvar att göra.

Internationell handel, bistånd och samarbete gör skillnad när det är rätt utformat. Klimatet är gemensamt, liksom våra hav. Planetens biologiska mångfald hänger helt ihop med vår förmåga att driva på för mer samarbete och fler insatser. Här behövs EU som världens viktigaste miljöorganisation.

Den ryska aggressionen är blodig, skoningslös och vettlös. Människors liv och framtid trasas sönder, och i krigets skugga skymmer detta hela vårt närområde just nu. Samarbetet mellan Nato och EU är avgörande för att säkra inte bara Ukrainas framtid utan även vår egen framtid och säkerhet.

Sammantaget vill Liberalerna att vi samarbetar mer. Det kommande svenska ordförandeskapet i EU ger oss möjligheter att driva utvecklingen framåt, och ett svenskt Natomedlemskap behövs för Sveriges och Europas frihet och säkerhet.

Herr talman! Sverige, Europa och världen behöver mer samarbete – inte mindre. Det här kommer att vara vägledande för Liberalernas arbete i regeringen och riksdagen denna mandatperiod.

(Applåder)

Anf. 90 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Johan Pehrson till ministerrollen.

Liberalerna fick ju sina ministerposter genom att ge Sverigedemokraterna verklig makt i svensk politik. Hård kritik har riktats mot det vägvalet, inte minst från Johan Pehrsons egna partivänner i EU. Det rapporteras att Liberalerna till och med hotas med uteslutning.

Som svar ska Johan Pehrson ha skrivit ett brev där han beskriver att Jimmie Åkessons parti är Liberalernas huvudsakliga motståndare. Samtidigt slår ju slottsavtalet fast att man måste ”tala respektfullt om varandras centrala företrädare”.

Har du rätt, Johan Pehrson? Kan du här i talarstolen upprepa att Jimmie Åkessons parti är din huvudmotståndare? Kan du säga det i kammaren så att det blir fört till protokollet, eller är du bakbunden av din lojalitet med Jimmie Åkesson?

Anf. 91 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är ingen hemlighet för dem som har följt Liberalerna i den här kammaren i hundra år, eller för dem som har följt Sverigedemokraterna, som blev invalda i Sveriges riksdag för ett antal år sedan, att vi har helt olika ideologiska utgångspunkter. Ibland står vi mot varandra. Ibland hamnar vi dock vid ståndpunkter som handlar om att pragmatiskt lösa problem som hindrar frihet i Sverige.

Vi kan därför stå bakom detta avtal. Vi kan därför med stolthet delta i den liberala och borgerliga regeringen, där vi för respektfulla samtal med Jimmie Åkesson i sakfrågor.

Jag lovar också att detta är ömsesidigt. Det är inte så att Jimmie Åkesson brukar skriva hyllningsartiklar om att Liberalerna är hans bästa vän. Så är det ju inte – vi har olika utgångspunkter. Men i sak kan vi komma fram till gemensamma ståndpunkter för Sveriges bästa, och det är det vi har gjort. Vi har givit och tagit.

Anf. 92 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Nu hörde jag inte Johan Pehrson upprepa att Jimmie Åkessons parti är hans huvudmotståndare. Johan Pehrson anpassar sig nu alltså till skrivningarna i Tidöavtalet. Är Jimmie Åkesson inte längre hans huvudmotståndare?

Det ser ut som att Johan Pehrson kanske ändå vill säga att Jimmie Åkesson är hans huvudmotståndare. I så fall kommer en följdfråga: Varför samarbetar Johan Pehrson med sin huvudmotståndare och inte med mig?

Anf. 93 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är skönt att se att Magdalena Andersson även är tankelesare; det är en talang som jag själv skulle vilja ha. Ibland behövs den dock inte, för det är uppenbart vad någon är ute efter.

Nationalismen, i sin ursprungliga form, är liberalismens huvudmotståndare. Sverigedemokraterna har många åsikter som Liberalerna absolut inte delar. Trots den ideologiska skillnaden kan vi dock komma överens i viktiga sakfrågor för att förändra i Sverige. Det kan till exempel handla om en rimligare rättspolitik, en bättre skolpolitik eller en bättre energipolitik. Vi kan komma överens om att public service behöver slås vakt om eller om att skydda kvinnors rätt till sin kropp i grundlagen.

Allt detta kan vi komma fram till pragmatiskt. Det betyder inte att vi inte fortsätter att ha mycket spänstiga, får jag väl säga, debatter. Detta kommer att märkas i kammaren under den här mandatperioden, herr talman.

Det här samarbetet är till för Sverige och för att flytta Sverige framåt och lösa människors problem.

Anf. 94 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Vi har tio miljoner invånare i vårt land. Många av dem är lärare, pedagoger eller pedagogiska ledare. Är det verkligen en välfärdslobbyist för ett antal välfärdsbolag, som har suttit i styrelsen för det mest ökända friskoleföretaget, som är den bäst lämpade i landet att styra den svenska skolan?

Anf. 95 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Nu tycker jag väl att statsrådet och skolminister Edholm kan få svara på detta själv, men att man har haft uppdrag i företag utanför den här kammaren är någonting vi bör bejaka. Att människor har gjort annat än suttit här och bara stiftat lagar är någonting vi bör bejaka. Regeringens skolminister har bred erfarenhet av att driva skola i Stockholm.

Vi vet vad vi behöver göra för att se till att skolan kommer på rätt kurs så att det blir ordning och reda, att fler klarar kunskapskraven och att vi har mer socialt stöd, fler speciallärare och fler mindre undervisningsgrupper. Vi ska reformera friskolesystemet. Att Vänsterpartiet inte blir nöjda förvånar ingen.

Anf. 96 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det är Sveriges lärare och Sveriges elever som inte är nöjda. Det handlar om att finnas i en verksamhet och sedan själv ge bidrag och skattemedel till den verksamheten och till det nätverk som man tillhör.

I *Kalla fakta* visades för ett tag sedan att ett antal partier var beredda att ta emot olagliga donationer – Liberalerna var ett av dem. Samtliga i denna kammare skärpte 2018 lagstiftningen om att ge olagliga donationer därför att det kan leda till att ekonomiska särintressen påverkar politiken, vilket kan leda till korruption.

Kan Johan Pehrson i denna kammare i dag garantera att Liberalerna aldrig, direkt eller via bulvanupplägg, har tagit emot pengar från Tellusgruppen eller från någon annan friskolekoncern?

Anf. 97 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Liberalerna välkomnade den granskning som gjordes i valrörelsen. Vi tyckte att den var bra. Vi gjorde inte något bra när vi tog emot de här samtalen på tjänstemannanivå.

Vi har nu gått igenom samtliga våra transaktioner, alla resurser som vi har fått och alla donationer – de är tyvärr inte så många. Vi har tittat på dem och vänt på dem, och vi har gjort det återigen med vårt revisionsföretag. Det ska inte kunna hända igen. Vi ska vara tydliga: Vill man ge pengar för att stötta liberal politik ska man göra det.

Vi har olika storlek på bankkontona i våra partier här; alla har inte likt Vänsterpartiet enorma tillgångar som byggdes upp under Stalins tid.

Anf. 98 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Liberalerna valde väg. De valde att kroka arm med ett uttalat antiliberal parti, ett nationalistiskt populistparti. Man sålde in sitt vägval till väljarna med att man var garanten för ett liberalt maktskifte. I dag har vi facit. Det blev inte liberalt. Det blev nationalistiskt. Det blev inte grönt. Det blev grått. Det blev Sverigedemokraternas politik rakt

igenom, förslag som slår mot rättssäkerheten, mot skyddet för de allra svagaste, mot en human migrationspolitik, mot klimatet och mot tryggheten. Detta är nu Liberalerna satta att driva igenom.

Min enkla, raka fråga till Johan Pehrson som liberal är: Var det värt det?

Anf. 99 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag hörde inledningsvis att Annie Lööf gav lite kostråd. Jag tar tacksamt emot dem. Det är många som har haft synpunkter på vad jag äter. Jag kan dock konstatera att man inte heller ska idissla för mycket. Att man går runt och upprepar ord och brutaliserar debatten hjälper ingen, oavsett om det sker från vänsterhåll eller från högerhåll. Det behövs en saklig och sansad debatt.

Liberalerna gick till val på att kunna samtala med alla partier. Jag hade önskat att Centerpartiet hade varit med och bidragit till en ny liberal borgerlig regering. Den hade till och med kunnat bli ännu bättre. Men så blev det inte, för Centerpartiet kan inte prata med alla partier.

Vi menar att de framsteg vi har uppnått när det gäller jämställdhet, rejäla satsningar för att minska våldet, skydd för kvinnor – inte minst aborträttens grundlagsskyddande –, skydd för public service och mängder av åtgärder som varit debatterade länge gör att detta avtal bär en prägel som vi kan stå bakom.

Anf. 100 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Och allt det hade kunnat genomföras brett över blockgränsen.

Låt mig citera en erkänt tung människorättsorganisation, både i Sverige och globalt, som granskar staters hantering av mänskliga fri- och rättigheter: Civil Rights Defenders. De har utvärderat Tidöavtalet och skriver så här:

”Det kommer att undergräva de mänskliga rättigheterna, rättsstatens principer samt den liberala demokratin för oss alla. Tidöavtalet visar att den globala trenden med demokratisk nedmontering har kommit till Sverige.”

Jag tycker att detta är oerhört. Det kan inte passera förbi obemärkt. Skulle ett annat land få denna mycket allvarliga kritik skulle sju av åtta riksdagspartier kritisera i kör. Nu är det den svenska regeringen som får kritik.

Sverige blir inte ett mer liberalt land av att Johan Pehrson sitter i Jimmie Åkessons regering. I stället legitimerar man Sverigedemokraternas allt annat än liberala politik.

När han nu vet det, när han har sett resultatet och hört sina partikamraters besvikelse, frågar jag igen: Var det värt det, Johan Pehrson?

Anf. 101 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Om framtiden vet vi ännu ingenting. Men hade vi inte tagit tag i de allvarliga samhällsproblem för vilka människor i valet röstade för en förändring tror jag att det hade varit mycket allvarligt med den svenska demokratin.

När Annie Lööf säger att vi skulle ha hittat en annan konstellation vet inte jag vilken hon menar att det skulle ha varit. Då måste hon ju prata med

helt andra parter. Det är inte så att Annie Lööf och jag hade kunnat bilda en ny egen regering. Det hade kanske varit trevligt, men det hade varit helt omöjligt.

Dessutom gick Liberalerna till val på att prata med alla. Vi kan samtala med Sverigedemokraterna i sakfrågor. Vi fick väljarnas förtroende. Nu genomför vi detta för att lösa de problem som vi tycker är högt uppe på agendan och som i dag förstör människors frihet.

Det är förvånande att Centerpartiet inte ser mer allvarligt på den våldsutveckling vi har, de kvinnor som hotas och de flickor och pojkar som lever under hedersförtryck. Man säger bara att det som nu görs är fel.

Jag ska prata med Civil Rights Defenders. Jag välkomnar all kritik.

Anf. 102 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! I valrörelsen pratade högerpartierna ofta om danska straff för svenska brott för att bekämpa brottsligheten. Man var däremot inte lika noga med att ta del av den följeforskning som har gjorts i Danmark, till exempel om effekten av att öka fattigdomen. Där blev det nämligen väldigt tydligt att när man kraftigt sänkte bidragen kom visserligen grupper som ändå skulle ha fått jobb i arbete lite snabbare, men samtidigt ökade sårbarheten för barn och unga att rekryteras in i kriminalitet kraftigt.

Sverigedemokraternas agenda för att piska flyktingar i Sverige, som nu Liberalerna och Johan Pehrson ska genomföra, är i många delar direkt kontraproduktiv för integration och etablering, för att inte tala om inkludering. Därför, herr talman, undrar jag om Johan Pehrson kan svara på hur ett bidragstak kommer att få fler barn till arbetslösa föräldrar att klara skolan.

Anf. 103 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag vill bara vända mig något mot Miljöpartiets retorik. ”Piska flyktingar” – är inte det ganska grovt ändå?

Det här avtalet innehåller delar som innebär en kraftigt minskad migration till Sverige. Det innebär värnad asylrätt. Det finns inga volymmål. Det är tydligare krav på integration. Det sista är någonting som liberaler har drivit i 20 år – att man ska sköta sig, att man ska kunna försörja sig och att man ska kunna prata svenska i Sverige. Det har Märta Stenevis parti kallat rasism i alla år. Nu genomförs det, och det är jag stolt över. Jag är glad att fler stöder den politiken.

Sedan kommer ju barn som växer upp i utsatta miljöer alltid att må bäst om de klarar skolan och kan se sina föräldrar gå till ett arbete och förtjäna sitt eget levebröd. Det finns ingen framtid där man kan hjälpa dessa barn på annat sätt än att se till att deras föräldrar kommer i arbete, att de lär sig svenska och att det blir tydligt att det också i utsatta områden finns en polis som ser till att människor som inte sköter sig hamnar i fängelse.

Anf. 104 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Då fick vi åter bekräftat att Tidöavtalet inte innehåller några svar på etablering eller inkludering.

I våra svenska skolklasser riskerar vi nu att få vissa barn som får middag varje kväll och andra barn som bara får det vissa dagar därför att deras föräldrar inte har pengar så att det räcker i slutet av veckan. Vi kan få vissa barn som rör sig fritt till träningen och andra barn som kommer att visiteras

varje dag, inte för att de har gjort något fel utan på grund av hur de ser ut. Vi kan få vissa barn som förväntansfullt väntar på antagningsbeskedet till gymnasiet medan andra inte vet om de kommer att få vara kvar i landet, trots att de är födda här, när möjligheten till permanent uppehållstillstånd tas bort.

Herr talman! Frihet, jämlikhet och likhet inför lagen är grundläggande liberala värderingar. Men Liberalerna var inte den garant för liberal politik som de lovade att vara. I stället går de till historien som det parti som lämnade över makten och agendan till Sverigedemokraterna.

Herr talman! Den här regeringen må vara blå, men den bruna skuggan är lång och mörk.

Anf. 105 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Vi har samarbetat. Det måste vara solklart för varje medborgare i landet som går till val att om fyra partier ska samarbeta blir det fyra partier som får ge och ta.

Nu nämndes återigen detta med barnen. Finns det någonting som bättre kan förstärka barns rätt och möjlighet att integreras än att se föräldrarna gå till jobbet, att barnen själva kommer i förskola och får hjälp att klara skolan och har förebilder hemma som går och jobbar? Det är en integrationssskuld, ett misslyckande under åtta år, som har gjort att vi har en sådan fruktansvärd utsatthet i dessa områden. Förutom tokiga gäng finns det ju separatister som driver en helt annan agenda. Vi har ett parti som har kommit in i parlamentariska församlingar och som vill införa i stort sett sharialagar i det här landet. Det borde oro människor också i Miljöpartiet.

När det gäller visitationszoner har de sådana i Danmark, som just lyftes fram som en förebild.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade

att *Rasmus Ling* (MP) avsagt sig uppdraget som ledamot i konstitutionsutskottet och som suppleant i justitieutskottet,

att *Jan Riise* (MP) avsagt sig uppdraget som ledamot i civilutskottet,

att *Gulan Avci* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet,

att *Hans Wallmark* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation,

att *Johan Hultberg* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation,

att *Mattias Karlsson* i Luleå (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation samt

att *Lars Püßs* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Prot. 2022/23:14
26 oktober

Förste vice talmannen meddelade att

Moderaternas partigrupp anmält Johan Hultberg och Lars Püss som ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation, Alexandra Anstrell, John E Weinerhall och Lars Johnsson som suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation,

att Miljöpartiets partigrupp anmält Jan Riise som ledamot i konstitutionsutskottet, Rasmus Ling som ledamot i justitieutskottet och Katarina Luhr som ledamot i civilutskottet samt

att Liberalernas partigrupp anmält Camilla Mårtensen som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i konstitutionsutskottet

Jan Riise (MP)

ledamot i justitieutskottet

Rasmus Ling (MP)

ledamot i civilutskottet

Katarina Luhr (MP)

ledamot i arbetsmarknadsutskottet

Camilla Mårtensen (L)

ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation

Johan Hultberg (M)

Lars Püss (M)

suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation

Alexandra Anstrell (M)

John E Weinerhall (M)

Lars Johnsson (M)

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2022:21 Spårbyte i migrationsprocessen – kontroller och uppföljning

§ 5 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

COM(2022) 526 till utbildningsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 15 december*.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 13.00, då statsminister Ulf Kristersson (M) skulle lämna en återrapport från Europeiska rådets möte den 20–21 oktober.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 13.00.

*Återrapportering
från Europeiska
rådets möte den
20–21 oktober*

§ 6 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 20–21 oktober

Anf. 106 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag ska alldeles strax redovisa diskussionerna och besluten från det senaste mötet i Europeiska rådet, men låt mig först göra en övergripande reflektion om något som ni här inne säkert redan är bekanta med men som kanske inte alla EU-intresserade som lyssnar vet lika mycket om.

Europeiska rådets möten är alltså det som oftast kallas EU:s toppmöten. Där samlas de 27 EU-ländernas premiärministrar eller statschefer beroende på landets konstitution. För mig var det naturligtvis det allra första mötet i den kretsen.

Det råder, måste jag säga, en påtagligt välkomnande, generös och informell atmosfär i Europeiska rådets diskussioner. Olika språk, olika nationella politiska kulturer och olika rent partipolitiska tillhörigheter till trots är det en kollegial stämning i rummet. Det ska inte underskattas när diskussionerna pågår i timme efter timme. Alla där inne vet att det finns stora problem som bara kan lösas gemensamt. Alla respekterar också att olika frågor är olika känsliga i olika länder.

Det gällde naturligtvis även det här mötet, när vi diskuterade den europeiska energikris som brutit ut i spåren av Rysslands krig mot Ukraina och diskuterade vad vi gemensamt kan göra för att möta extremt höga elpriser i länder med väldigt olika energiförsörjning och olika energipolitik.

Omedelbart före Europeiska rådets möte hade jag egna samtal med EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen och Europeiska rådets ordförande Charles Michel. Vi diskuterade naturligtvis i första hand det svenska EU-ordförandeskapet, som startar den 1 januari nästa år, och vilka frågor som då kommer att stå allra högst på agendan.

Jag underströk att det nu är viktigt att EU både fortsätter hantera allvarliga kriser och förmår behålla förmågan att hantera allvarliga kriser, från pandemin rakt in i ett krig och sedan in i energikrisen, men att EU också måste komma tillbaka till och än en gång börja fokusera på fler långsiktiga gemensamma frågor.

Jag ser därför fram emot att återkomma hit till riksdagen den 14 december med en rapport om det kommande svenska ordförandeskapets prioriteringar.

Fru talman! Mötet i Europeiska rådet häromdagen inleddes med Ukrainas president Zelenskyj på länk från Kiev. Han beskrev, precis som här inne för några månader sedan, hur den ryska terrorn mot Ukraina fortsätter och hur Ryssland nu gör energin till ett dödligt vapen. Elsystemet slås sönder, hus blir kalla och industrier stannar.

President Zelenskyj bad än en gång om mer militär hjälp, framför allt luftförsvaret, antimissilsystem och försvar mot de drönare som nu allt oftare sprider skräck och förstörelse.

Han efterlyste ett nionde sanktionspaket. Han efterlyste att de sanktioner som redan finns på plats efterlevs. Han efterlyste att Belarus inkluderas i kommande sanktioner.

President Zelenskyj beskrev också hur rysk minering av gigantiska vattendammar med över 18 kubikkilometer vatten – vi kan försöka föreställa oss 18 kubikkilometer vatten – riskerar att dränka ukrainska byar och förstöra viktiga vattenleveranser i södra Ukraina. Ryssland har hittills förstört ungefär 40 procent av Ukrainas samlade energiinfrastruktur. Det är en krigföring som uttryckligen tar sikte på civilbefolkningen. Det är ett oacceptabelt brott mot folkrätten.

Sist men inte minst underströk han att återuppbyggnaden av Ukraina måste börja snart och inte vänta. I går var därför min och EU-minister Jessika Roswalls gemensamma statssekreterare Christian Danielsson Sveriges representant på den stora återuppbyggnadskonferensen som startade i Berlin. Sverige ska naturligtvis vara med när vår tids Marshallplan reparerar skadorna efter Rysslands krig.

Fru talman! Regeringens inställning kan inte missförstås. Rysslands invasion av Ukraina är det största hotet mot europeisk och svensk säkerhet sedan andra världskriget. Vi måste stödja Ukraina politiskt, humanitärt, ekonomiskt och militärt. Ryssland ska isoleras. Vi ska noggrant genomföra och utvidga EU:s sanktioner.

Diskussionen på Europeiska rådets möte visade att denna enighet består. Det är viktigt eftersom just enigheten nog är vår enskilt största tillgång i att stödja Ukraina och isolera Ryssland.

Enighet och samsyn om det allvarliga läget ledde till att alla ställde sig bakom kraftfulla fördömanden av Rysslands urskillningslösa drönarangrepp mot civila mål.

Vi upprepade vårt stöd för Ukrainas territoriella integritet och krävde att Ryssland omedelbart och villkorslöst drar tillbaka sina militära styrkor. EU avvisar bestämt Rysslands olagliga annektering av ukrainska regioner.

Vi upprepade också EU:s engagemang för att säkra bevisning så att ansvariga ska kunna ställas till svars för krigsbrott som begås i Ukraina.

Fru talman! Rysslands invasionskrig mot Ukraina får allvarliga konsekvenser för Europas energiförsörjning. Det sker på olika sätt i olika medlemsstater beroende på ländernas energimix, men alla drabbas. Det drabbar i sin tur Europas ekonomier i stort.

Vi måste möta också detta med gemensamma åtgärder. I breda drag enades Europeiska rådet om att agera för att sänka priserna, säkra tillgången och minska efterfrågan.

Diskussionen på mötet skedde på basis av det energipaket som kommissionen presenterade i förra veckan. Eftersom olika länder med stort gasberoende gör olika bedömningar av vad som är den bästa lösningen blev det en lång och ärligt talat rätt besvärlig diskussion de 27 regerings-

cheferna emellan. Frågorna handlade bland annat om möjligheten till gemensam upphandling för att sänka priser, frikoppling av gaspriser från elpriser för att undvika att höga gaspriser slår igenom i marginalkostnaden för elpriserna och olika sorters pristak för naturgas. Redan där tror jag att alla förstår komplexiteten när 27 länder ska enas.

Det fattades inte några mer exakta beslut om nya åtgärder. Det är inte heller Europeiska rådets roll. Vad rådet enades om är en sorts strategisk inriktning för det fortsatta arbetet. Det är nu EU:s energiministrar som tar frågan vidare, och det arbetet började i TTE-rådet så sent som i går.

Fru talman! När det gäller finansieringsfrågor underströk jag och flera premiärministrar att det inte är aktuellt med ytterligare gemensam upplåning. Diskussionen landade i att redan tillgängliga medel kan användas för stödjande insatser. Det finns pengar i systemet, både i det som kallas för REPowerEU och i återhämtningsfonder efter pandemin.

Fru talman! EU:s relation till Kina var också på dagordningen. Det blev en lång och intressant diskussion, utan detaljer och därmed mycket övergripande – ett tydligt tecken på den europeiska oro som finns över Kinas delvis nya agerande, både inhemskt och internationellt.

Rysslands aggression mot Ukraina spelar in även här eftersom Kinas hållning gentemot Ryssland påverkar hela EU:s hållning till Kina. Vi står starkare även gentemot Kina när vi agerar enigt inom EU och mellan EU och USA. Den transatlantiska länken är för oss helt central; många andra länder delar den uppfattningen.

Till sist, fru talman, framförde jag naturligtvis också vid mötet vikten av att EU fortsätter att ge stöd för den svenska medborgaren Gui Minhais frigivning samt att vi uppskattar de ansträngningar som andra länder har gjort för att stödja Sverige i det viktiga arbetet.

Med detta, fru talman, avslutar jag redogörelsen från förra veckans toppmöte.

Anf. 107 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Europeiska rådet hade många viktiga frågor och beslut uppe när ni träffades. Jag tycker att det är verkligt glädjande att enigheten inom EU består om det ovillkorliga stödet till Ukraina, både ekonomiskt, politiskt, militärt och humanitärt – men också enigheten om att EU ska finnas där och stödja när det gäller återuppbyggnaden.

Jag tycker däremot att det är beklagligt, även om det var väntat, att vi inte fick se några skarpare skrivningar när det gäller ytterligare sanktioner mot Ryssland för att få stopp på kriget. Det skulle vara intressant att höra hur statsministern tog sig an detta och om statsministern var tydlig med att man från regeringens och regeringsunderlagets sida faktiskt står upp och säger att det ska vara fler sanktioner mot Ryssland så att vi får stopp på kriget.

När det gäller energiuppgörelsen verkar det vara en bit kvar innan EU:s medlemsstater kan enas om en uppgörelse som ser till att vi får lägre elpriser redan i vinter. Vi får ändå säga att regeringen Andersson förutseende nog lade fram förslag om ett högkostnadsskydd här i Sverige, som svenska elkunder – både företag och hushåll – kan räkna med kommer till stånd. Ni har ju redan lämnat löftet om den 1 november när det gäller Kristerssons högkostnadsskydd.

Vad gör statsministern när det gäller EU-nivån för bedömning av när ett lägre elpris, som EU:s medlemsländer har enats om, skulle kunna vara på plats?

Anf. 108 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag delar helt uppfattningen att enigheten i sig är central; detsamma gäller i fråga om återuppbyggnaden. Det fanns bred enighet om att gå vidare med sanktioner. Det fanns också en rätt spridd uppfattning om att det nu bör säkerställas att de redan genomförda sanktionspaketen verkligen efterlevs. Jag uppfattar absolut att vi kommer att kunna komma tillbaka till ytterligare sanktioner i enighet.

När det gäller energiuppgörelsen ska jag erkänna – det här var mitt första rådsmöte – att jag är lite osäker på med exakt vilken precision sådana här överenskommelser i rätt detaljerade frågor brukar slutas. Den bild jag fick av de flesta andra är att detta är en övergripande inriktning, där man åtminstone är överens om vad man vill uppnå.

Men det var helt uppenbart av diskussionen att olika länder har väldigt olika uppfattning om hur det ska gå till – bara så att jag har sagt det. Det finns alltså inte någon konkret enighet om exakt vilka mått och steg som bör tas, även om ambitionen och målsättningen delvis är gemensam. Det är rätt uppenbart att mycket stora industrinationer som Tyskland, med stora egna ekonomiska muskler, befinner sig i en annan situation än en del sydeuropeiska länder. Om jag sa tidigare att det rådde en betydande vänlighet och ett konstruktivt tonläge var oenigheten i sak ändå påtaglig. Detta är, som alla vet, beslut som fattas i enighet.

Många gjorde bedömningen att om energiministrarnas råd arbetar med detta under november finns det goda möjligheter att hitta några konkreta slutsatser att enas kring. Jag vill inte föregripa detta och utlova stora resultat av EU-processer som vi än så länge inte vet vart de leder.

Det är helt sant att det även krävs nationella beslut – om högkostnads-skydd, vilket kommer, men också om långsiktig energipolitik, vilket också kommer.

Anf. 109 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Statsministerns energiminister var inte så förhoppningsfull efter det möte i tisdags som hon deltog i. Så min fråga kvarstår: På vilket sätt agerade statsministern under det här mötet för att driva på processen? Statsministern var ju väldigt hoppfull om att man skulle kunna landa något när statsministern mötte EU-nämnden förra veckan.

Du nämnde också det svenska ordförandeskapet; det gjorde du även i EU-nämnden. Det skulle vara intressant att få veta om statsministern i samtalen med kommissionens ordförande tog upp EU:s grundläggande värderingar, nämligen rättsstatens principer och jämställdhet. Detta har varit något som Sverige har drivit väldigt starkt, och det finns dessutom med i de prioriteringar som den tidigare regeringen redan i viss form har förankrat här i riksdagen. Det skulle vara intressant att höra om statsministern lyfte just rättsstatens principer med von der Leyen.

Anf. 110 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först vill jag säga att så rasande förhoppningsfull gällande snabba, konkreta resultat av EU-toppmötet var jag absolut inte i EU-näm-

den, tvärtom. Det tror jag att alla som var där noterade. Vi delar uppfattningen att det vore bra om man kunde lösa detta och att det finns gemensamma nämnare. Men jag var den första att säga att det helt uppenbart är svårt att få 27 länder med olika energipolitik och olika grader av gasberoende att enas om åtgärder vars konsekvenser kommer att slå olika i olika länder. Det var inte min regering utan den tidigare som i praktiken utlovade snabba resultat av EU-processer. Det har jag aldrig gjort; jag vill bara ha det sagt.

Självklart tog jag upp alla de svenska prioriteringarna inför ordförandeskapet. Jag sa att detta går sömlöst. Vi har samarbetat bra med den avgångna regeringen, och vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete. Allt detta ligger helt fast, och jag tog upp alla dessa saker i diskussionerna.

Jag underströk också att de långsiktiga konkurrenskraftsfrågorna är viktiga för hela Europa och för Sverige. Och jag underströk att om vi kan nå några framsteg i Ukrainafrågan vore det mycket bra.

Anf. 111 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Det här mötet kretsade, precis som den senaste tidens möten har gjort, kring Rysslands illegala krigshandlingar och deras konsekvenser. Från Sverigedemokraternas sida välkomnar vi rådets slutsatser i detta avseende – att Rysslands krigshandlingar fördöms i starkast möjliga ordalag. Jag kan inte nog understryka betydelsen av att rådet fortsatt är enat när det gäller stödet för Ukraina och ukrainarnas rätt att befria och återta kontrollen över sitt land.

En förhoppning från vår sida är att det ska komma nya sanktionspaket. En fråga till statsministern är om det finns en poäng i att kanske inte föra fram specifika sanktioner innan man har nått enighet. Det är ju viktigt att rådet utåt kan visa upp en enighet – det kan vara en del i en strategi för hur rådet vill arbeta.

Fru talman! Krigets konsekvenser drabbar flera olika områden. Grunden är energin, och det spiller sedan i sin tur över. Från Sverigedemokraternas sida är vi positiva till alla åtgärder som kan bidra till sänkta priser i vårt land utan att det påverkar svenska finanser på något sätt.

En fråga till statsministern är vad vi egentligen kan förvänta oss när det gäller detta. Den tidigare socialdemokratiska regeringen gick ju strax innan valet ut och lovade väljarna att man hade fixat en deal för sänkta elpriser.

Uppfattade statsministern när han kom till rådet att bordet var dukat? Har den förra regeringen fixat dealen som ska kunna sänka elpriserna? Ska vi tro att det här kommer att lösa problemet?

Anf. 112 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Två saker: Jag håller med om att ytterligare sanktioner behövs och att det ska vara enighet om ytterligare sanktioner.

Det som diskuteras nu är framför allt olika finansiella tillgångar, att till och med frysa ryska tillgångar i andra länder på ett rätt dramatiskt sätt. Att det uppenbart kommer att kräva betydande enighet är självklart, men det skulle vara ett sätt att komma vidare.

Som jag sa när det gäller energifrågan skulle jag inte våga lova att EU kommer att fatta beslut i enighet eller i näst intill enighet som får dramatisk påverkan på svenska elpriser. Jag tycker att det vore att lova mer än vad någon från svensk sida kan hålla, så jag kommer inte att göra det.

Däremot skulle jag välkomna alla förändringar som i praktiken leder till lägre priser. Kan vi få ned gaspriset kan vi också få ned marginalpriset på elproduktion som drivs av gas. Då kan det slå igenom för framför allt sydsvenska hushåll. Det vore bra. Därför har vi alla goda skäl att argumentera för och delta i detta och på alla sätt se till att de länder som kanske på andra sätt är lite oeniga kan bli eniga. Det var exakt det som jag och flera andra länder gjorde. Men ingen av oss kan tvinga länder som tycker rejält olika att bli eniga, så jag vill i den bemärkelsen moderera förhoppningen om att det här blir den stora lösningen på de svenska elpriserna.

Anf. 113 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Mot bakgrund av de extrema väderhändelser som blir allt intensivare och allt vanligare, bland annat värmeböljor, okontrollerade skogsbränder, översvämningar och en aldrig tidigare skådad förlust av biologisk mångfald över hela världen, betonade Europeiska rådet att det är ytterst brådskande att man stärker de globala insatserna mot klimatnödläget och krisen för den biologiska mångfalden.

Det här var ett citat från Europeiska rådets slutsatser inför COP 27. Men vilka insatser är det som rådet menar?

I Sverige ser vi en ny politik som flera bedömare menar kommer att öka Sveriges utsläpp. Inom EU väljer man att bunkra och fortsätta använda fossil gas. Omställningen till förnybar energi har gått alltför långsamt och gör oss sårbara för bristen av fossil energi under Rysslands anfallskrig i Ukraina.

Min fråga till statsministern blir därför vilka åtgärder Sverige kommer att vidta för att uppfylla 1,5-gradersmålet, vilka förslag på kraftfulla insatser i EU:s medlemsstater som diskuterades samt när löftet om att årligen kollektivt bidra med 100 miljarder dollar till fattigare länder för deras klimatomställning kommer att infrias.

Jag vill också ta upp världens livsmedelsförsörjning och hur Ukraina ska kunna exportera spannmål. Det har ju varit en återkommande fråga på Europeiska rådet. I mindre mån har man diskuterat hur de höjda priserna påverkar möjligheten för biståndsorganisationer och fattiga människor att köpa tillräckligt med livsmedel.

Jag vill därför fråga statsministern vad som sas när det gäller bistånd och andra möjligheter att få fram livsmedel till dem som svälter i tredjeland.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram att det är väldigt positivt att rådet fördömer Iran och att rådet särskilt tar upp våldet mot Irans kvinnor.

Anf. 114 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Allt detta som tas upp är viktigt. Men mitt tråkiga svar är att det inte diskuterades på mötet. Det finns rådsslutsatser, men diskussionen som fördes på mötet, och som jag har återrapporerat, kretsade utslutande om allt som har med Ukraina att göra, allt som har med energikrisen att göra och allt som har med Kina att göra. Det var dessa tre frågor

som diskuterades. Det finns inget annat att återrapportera från mötet än det som står i rådsslutsatserna.

Anf. 115 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Jag lade märke till att statsministern i sin återrapport inte nämnde vare sig klimatet eller livsmedelstillgången. Svaret är alltså att det över huvud taget inte nämndes. Men det finns ju ändå med i slutsatserna. Då skulle jag vilja veta varför det finns med i slutsatserna. Någoting måste ju ha diskuterats. Det är också så att de rapporter som vi har fått är att det var väldigt mycket diskussioner just om klimatfrågan och att det krävdes kompromiser för att komma framåt, så någoting måste alltså ha sagts om dessa frågor.

Anf. 116 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Precis som jag sa kretsade all diskussion kring dessa tre frågor. Sedan fanns det rådsslutsatser som inte vållade någon diskussion. Det betyder inte att människor inte underströk att det här är viktiga frågor. Men eftersom jag uppfattade detta som en återrapport om vad som avhandlades och diskuterades höll jag mig till de frågor som verkligen diskuterades.

Dessa frågor kommer säkert att komma tillbaka och diskuteras innehållsmässigt vid ett annat möte, men den här gången var det ingen diskussion om dem.

Anf. 117 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Jag delar den oro över den mycket allvarliga situationen i Europa som Ulf Kristersson, vår statsminister, ger uttryck för.

Putins energikrigsföring har fått otroligt stora konsekvenser. Hushållens elräkningar skenar och företag tvingas i konkurs. Den europeiska konkurrenskraften är allvarligt hotad och urholkas.

Sverige är inte värst drabbat. Vi har i mycket hög grad exporterat el till kontinenten i god solidarisk anda, får man väl säga, med en stor kostnad, inte minst för södra Sverige, i form av högre elpriser.

Det är därför som jag och Centerpartiet med ganska stor oro konstaterar att de rådsslutsatser vi nu ser inte levererar några konkreta förslag. Den diskussion som statsministern lyfter fram blir inte mer preciserad än att man har ett antal önskemål som ska skickas vidare.

Vi hörde här statsministern på en tidigare fråga svara att energiministrarna ska mötas och diskutera vidare i november. Då blir min första fråga: När kan vi enligt statsministern ha konkreta åtgärder på plats? Det är ju bara ett ytterligare möte i november. Vad är det som säger att det faktiskt kommer att leda någonstans? När kan vi tro att det finns konkreta åtgärder på plats?

Min andra fråga berör den utökade energisolidaritet som nämns i rådsslutsatserna. Med tanke på vår mycket stora export, med tillhörande importerade priser som vi har sett, undrar jag vad energisolidariteten innebär för svensk del i faktisk handling och vilka konsekvenser elkonsumenterna kan se fram emot.

Anf. 118 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag tycker att alla dessa frågor är mycket berättigade att diskutera i både Sverige och Europa. Men eftersom jag håller mig till att återrapportera vad som sas på ett europeiskt toppmöte finns det inga svar på frågorna.

Ni som möjligen var vakna 02.30 natten till fredagen och lyssnade på presskonferensen som jag höll då noterade nog att jag inte på något sätt överdrev slutsatsernas konkretion, för de var inte konkreta. Det var en tydlig viljeinriktning, och man enades om att energiministrar ska kunna lösa problem mer konkret inom ramen för det som kallas för en strategisk vägledning. Det är nog precis så öppet som det låter men med en tydlig gemensam insikt om att det vore väldigt bra att kunna enas och att det här är gemensamma problem.

Jag tror att det var så långt som vi kunde komma på det här mötet. Och det var inte Sverige som stod i vägen för mer konkreta resultat, utan vi är olika länder som helt enkelt har dramatiskt olika uppfattningar om hur man bäst löser de här problemen. Det framfördes mycket legitima nationella synpunkter på hur lösningar skulle kunna slå mot enskilda länder, vilket begränsade kompromissviljan.

När kan det då bli resultat? Jag vågar säga att det fanns en bred upplutning kring tron att man kommer att kunna landa i någonting under november månad. Men återigen: Det ligger utanför den här återrapporeringen. Frågan kommer säkert att kunna besvaras mycket bättre när det rådet har träffats inte bara en gång omedelbart efter europeiska rådet utan någon eller några gånger till.

Solidaritetsfrågan, slutligen, var en av många frågor. Olika länder kan visa solidaritet på lite olika sätt. Att minska energiförbrukningen är naturligtvis ett uppenbart sätt; att finansiera åt varandra är ett annat. Viljan att gemensamt finansiera med lån var mycket begränsad.

Anf. 119 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! I denna kammare har både Moderaterna och Centerpartiet varit tydliga med att konsekvensutredning är viktigt när vi ska fatta beslut. Jag blir därför oroad när statsministern säger att det inte finns några svar på vad saker och ting innebär. Har det inte redovisats några konsekvensbeskrivningar inför de rådsslutsatser Sverige faktiskt skrivit under? Jag och Centerpartiet är oroade över att vi inte vet vad detta innebär. Man har skrivit under på att vi ska ha solidaritet med andra länder ur energisynpunkt, men vi får inga svar på vad det faktiskt får för konsekvenser för Sverige.

Det kom ett exempel: att vi kanske ska finansiera andra länders åtgärder. Ska vi tolka det så? Vad är det för konkreta åtgärder som har diskuterats när det gäller energisolidariteten? Det är många förslag som har varit uppe till diskussion som skulle få mycket långtgående konsekvenser för Sverige och svenska konsumenter.

Anf. 120 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag måste ha uttryckt mig oklart. Jag ville bara beskriva vad rådet gjorde och inte gjorde, ingenting annat. Jag tar gärna en energidebatt med Centerpartiet varje dag, men det är inte ämnet nu. Jag redovisade vad som hände, inget mer och inget mindre, och då finns det ingen

annan konklusion än den jag har beskrivit. Sedan tycker vi säkert olika om vad det borde innebära, och den debatten tar jag gärna vilken dag som helst.

Vad jag underströk både inledningsvis och här är att Sverige tydligt markerar att vi inte tänker ge oss in i ytterligare gemensam lånefinansiering av någonting, och vi var långt ifrån ensamma på denna punkt.

All annan oenighet om energipolitiken tar jag gärna i en debatt en annan gång.

Anf. 121 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Det är positivt att EU nu uppmanar alla medlemsländer och parter under COP 27 att accelerera utfasningen av kolkraft och fossila subventioner.

Miljöpartiet har tidigare lyft fram att det är mycket oroande att det saknas en definition av vad en ineffektiv subvention av fossila bränslen är. Det äventyrar åtagandets trovärdighet. Vi hade gärna sett en starkare text, som inte bara lovar att uppfylla löftena i Glasgow Climate Pact utan också att erkänna alla länders brister och svagheter när det gäller utfasningen av det fossila, inte minst subventionerna.

Min fråga till statsministern är därför: När ska Sverige enligt regeringens tidsplan vara helt fossilfritt?

Anf. 122 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag återkommer gärna till svensk politik i en energipolitisk debatt, men nu handlar det över huvud taget inte om det. Jag framförde inga nationella svenska uppfattningar om svensk energipolitik på mötet. Inga andra framförde heller sina nationella prioriteringar i egen inhemsk energipolitik.

Det är uppenbart att en del länder är dominant beroende av gas, att andra använder stora mängder kol, att en del gör allt de kan för att importera olja och att en del använder mycket kärnkraft. Detta säger jag bara som en beskrivning av hur olika energisituationen ser ut i Europa, vilket jag tror också är en rimlig förklaring till att det är svårt att enas om ett antal konkreta slutsatser.

Debatten om svensk energipolitik och exakt när vi blir helt fossilfria tar jag gärna, men det var inte uppe på Europeiska rådet.

Anf. 123 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Det är lite anmärkningsvärt, för man borde ha sett vad det man bestämmer i EU får för konsekvenser för Sverige.

Det är också positivt att EU betonar vikten av klimatfinansiering från rika länder till fattiga länder. Det är helt centralt att de länder som står för de största historiska utsläppen under COP 27 visar att de är beredda att betala för den skada som redan uppstått på grund av klimatförändringarna, särskilt i fattiga delar av världen.

Tyvärr har medlemsländerna misslyckats att mobilisera de 100 miljarderna US-dollar under de senaste åren, så satsningarna bör vara ännu högre kommande år för att kompensera för det.

Min fråga till statsministern är därför: Vad är regeringens plan för hur Sverige, som är ett rikt land, ska klara sina åtaganden inom klimatfinansieringen och föregå med gott exempel?

Anf. 124 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Även denna fråga låg helt utanför varje diskussion på Europeiska rådet. Jag vill bara ha det sagt, men vi kan givetvis prata om den i alla fall.

Mitt svar är att regeringens uppfattning är att vi gör störst global nytta genom att se till att svensk energiproduktion är totalt fossilfri. Det är en av flera orsaker till att vi kommer att prioritera kärnkraftens utbyggnad i Sverige. Om detta tycker vi antagligen olika.

Anf. 125 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Statsministern undrade om vi följde presskonferensen 02.30 natten mellan torsdag och fredag. Nej, fru talman, det gjorde i alla fall inte undertecknad; jag tog del av repriserna 05.30.

Det var statsministerns första EU-nämnd förra veckan och även min första EU-nämnd som ordförande. Låt mig säga att det finns en stor samstämmighet mellan vad statsministern sa på EU-nämnden och vad som sedan återrapporterats, framför allt på områdena som Matilda Ernkrans, vice ordförande i EU-nämnden lyfte fram, nämligen synen på Ryssland och Ukraina.

Det är centralt att vi har denna enighet såväl i Sveriges riksdag och Sverige som land som i EU. Det är Ryssland ensamt som ansvarar för krigets konsekvenser: livsmedelsbristen och hotet mot vår globala säkerhet. Det är ett eskalerande anfallskrig.

Europeiska rådet ställer sig också bakom tanken att mer utnyttja Internationella brottmålsdomstolen, precis som den tidigare regeringen sagt och som den nya regeringen säger.

Fru talman! Det är viktigt att man inte bara uttrycker vackra ord utan också går till handling. Därför vill jag i likhet med mina kollegor ställa frågan: Kan vi se mer handling från Europa när det gäller stödet för Ukraina och markering mot Ryska federationen, inte minst i ljuset av samverkan mellan EU och Nato?

Jag tror mig veta att statsministern träffade Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg, och jag tror att det är viktigt att EU och Nato går sida vid sida när det gäller att bekämpa Ryssland och stödja Ukraina.

Avslutningsvis vill jag också som utrikes- och säkerhetspolitiker säga att det är oerhört värdefullt att regeringens företrädare både i regeringsförklaringen och i dag nämner Gui Minhai vid namn, förläggaren fängslad i Folkrepubliken Kina som är svensk medborgare och därmed också EU-medborgare.

Anf. 126 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Låt mig börja bakifrån. Jag mötte många instämmande nickanden när jag tog upp Gui Minhais öde och både bad om ytterligare stöd och tackade för det stöd som har givits. Det är många som kan fallet väl och som har egna motsvarande ärenden. Ingen vågar lova snabba resultat, men jag upplevde ett stort stöd i denna fråga.

För formens skull ska jag säga att inte heller Natofrågor avhandlades på Europeiska rådets möte, men eftersom överlappningen är stor mellan EU:s länder och Natos länder ser många länder Ukrainastödet i termer av EU:s aktiviteter och av vad Nato kan göra.

Jag uppfattar en otroligt stark enighet. Den är bedövande stark, och den har påverkat många länders nationella politik i termer av bistånd, försvarsutgifter och villighet att bidra med försvarsmateriel. Det noteras att det också gäller Sverige.

Det var inget nytt på denna punkt. Det nya var möjligen att inkludera Belarus tydligare i kommande sanktionsregimer och att gå längre i villigheten att frysa tillgångar utomlands på ett mycket mer omfattande sätt och länka dessa frysta tillgångar till ett långsiktigt återuppbyggnadsarbete.

Det fanns en väldig pessimism i synen på vart Ryssland är på väg, en väldig enighet i synen på att hjälpa Ukraina och en väldigt stor förståelse för att Ukraina på ett tydligt sätt begär mer hjälp. Man kunde inte missförstå president Zelenskyjs budskap. Han var tacksam för det de har fått, men han var ännu tydligare med vad de behöver.

Anf. 127 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Tack, statsminister Ulf Kristersson, för redovisningen av samtalen vid Europeiska rådets möte!

Det var många viktiga punkter som lyftes upp, bland annat situationen i Ukraina och dess konsekvenser. Jag kan konstatera att det råder enighet, fördömande och sanktioner mot det orättfärdiga våld som sker i Ukraina men också mot det brutala våld som riktas mot fredliga demonstrationer i Iran. Det är glädjande att denna enighet finns om att förändra situationen.

Många talare här i dag har frågat om energisituationen, som lyfts upp både i Europa och här i vårt land. Sverige och Europa är i en situation där energiförsörjningen är osäker. Det väcker farhågor och oro inför den kommande vintern men också i det längre perspektivet. Det är viktigt att mötas och söka gemensamma vägar, så som gjordes nu vid samrådet.

Även om Sverige primärt inte är beroende av rysk gas ser vi effekterna på Europas energiförsörjning när Rysslands orättfärdiga krig skapar brist på energi i Europa, med höjda prisnivåer som påverkar familjer, företag och civilsamhälle i Sverige.

Min inledande fråga, även om statsministern berört det tidigare i sina svar, är: Vad är statsministerns bedömning och analys av de diskussioner som sker på Europeanivå? Finns det ett gemensamt synsätt som möjliggör vägar och lösningar framöver för att säkerställa energiförsörjningen för Europa i skuggan av det fruktansvärda krig som Ryssland för mot sitt grannland Ukraina?

Anf. 128 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag ger ett svar i flera delar.

Ja, det finns absolut en gemensam syn på att fria demokratier i Europa inte kan göra sig beroende av auktoritära stater för något så fundamentalt som energiförsörjning.

Man skyllde väldigt lite på varandra, men det är alldeles uppenbart att det har fattats beslut som varit dåliga för enskilda länder och för den gemensamma energiförsörjningen. Detta har alla fått uppleva på ett mycket bittert sätt. Det kan inte jämföras med Ukrainas lidande, men ändå. Där finns det en bedövande enighet.

Det finns också en stor enighet, apropå på kort sikt, kring att om vi kan göra saker gemensamt som underlättar så ska vi göra det. Det finns däremot inte någon enighet om en samlad europeisk energipolitik där alla länder förväntas göra likadant. Detta tror jag är en helt orealistisk tanke. Energipolitiken och energisystemen är dramatiskt olika i olika länder, och det tror jag att de kommer att förbli under lång tid framöver.

Anf. 129 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Som jag nämnde drabbas också svenska hushåll, företag och många av de aktörer vi har inom civilsamhället av den osäkerhet och prisstegring som pågår när det gäller energi. Många oroas av hur de ska få ihop vardagsekonomin, och både företag och Förenings Sverige, till exempel idrottsföreningar och kyrkor, ser en risk för att behöva förändra, pausa eller till och med lägga ned sin verksamhet.

Ser statsministern att det som diskuteras och som ser ut att vara det som är praktiskt möjligt att genomföra på övergripande EU-nivå skapar förutsättningar för att Sveriges befolkning, företag och civilsamhälle ska kunna känna sig mindre oroad inför den annalkande vintern med dess ökade energibehov?

Anf. 130 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som jag sa: Om det som vi enades om på principiell nivå leder till konkret enighet om konkreta förändringar, som i sin tur leder till lägre priser också på den el som kommer in i Sverige, kommer det att vara avlastande.

Hur stort det är kan ingen veta i dag. Hur långvarigt det är kan ingen veta i dag. Hur det går till vet heller ingen i dag. Därför tänker jag inte översälja budskapet. Men det skulle vara bra, och därför är det bra för Sverige. Tillsammans med högkostnadsskyddet kommer det att dämpa och göra skadan mindre, men det ersätter självfallet inte en långsiktig energipolitik där Sverige återfår stabila, låga elpriser.

Anf. 131 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för åiterrapporten!

Jag noterar med glädje att den nytillträdde regeringen har höjt ambitionerna vad gäller Ukraina i regeringsförklaringen, där statsministern talade om fler kvalificerade vapen och ett ökat finansiellt stöd.

Jag noterar också med glädje den del i åiterrapporten som handlar om frysta tillgångar kopplat till återuppbyggnad av Ukraina. Liberalerna har länge drivit att vi ska konfiskera de frysta ryska tillgångar som finns och använda dem i återuppbyggnaden. Det är egentligen inte något konstigt, utan det har gjorts tidigare i liknande historiska skeden.

Jag vill passa på att understryka vikten inte bara av att Ukraina vinner kriget utan också av att Ryssland förlorar kriget. Ryssland behöver förlora kriget både ekonomiskt, militärt, kulturellt och politiskt – i alla dimensioner. Det handlar om att den ryska ekonomin måste stå för återuppbyggnaden av den ukrainska. Det handlar om att Rysslands militär måste förlora. Det handlar om att Putin och regimen i förlängningen måste bort. Det handlar såklart också på det kulturella planet om att kulturskapare som historiskt har kallats för ryska på grund av Rysslands kolonialism och

imperialism ska börja kallas för ukrainska. Det är på alla fronter viktigt att Ukraina vinner och att Ryssland förlorar.

Det har samtidigt funnits en oroande tendens från vissa politiker runt om i världen att försöka pressa Ukraina till fredssamtal där villkoren inte sätts av Ukraina självt. Jag undrar om det fanns sådana tendenser i diskussionerna och vad regeringen kommer att göra för att mota undan tendenserna, så att det inte blir en sådan situation.

Anf. 132 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Även här är svaret tudelat. Jag noterar att det internationellt finns röster som är måna om fredsavtal på villkor som Ukraina varken kan eller någonsin borde acceptera. Det fanns ingenting av den andan på Europeiska rådets möte – ingenting över huvud taget. Det betyder inte att denna diskussion inte riskerar att komma tillbaka. Den påverkas säkert av vad Ryssland tar sig för den kommande tiden.

Hotfullheten har som bekant ökat dramatiskt. Man kan tänka sig att denna hotfullhet har många adressater, inte bara Ukraina. Jag tror att man ska ta det som frågan gällde på mycket stort allvar, men ingenting sådant lyste igenom på Europeiska rådet.

När det gäller frysta tillgångar ska jag vara lite formell och läsa innantill från slutsatserna: "... uppmanar kommissionen att lägga fram alternativ i överensstämmelse med EU-rätten och folkrätten som syftar till att använda frysta tillgångar för att stödja Ukrainas återuppbyggnad". Detta uppdrag har EU-kommissionen, och det kommer de att återkomma om.

Anf. 133 ERIK HELLSBORN (SD):

Fru talman! Jag skulle vilja fråga statsministern om de framtida vapenleveranserna till Ukraina och huruvida det förs några samtal mellan EU:s stater om hur man genom sina respektive leveranser skulle kunna komplettera varandra.

Ukraina har framfört en önskelista som visar vilken form av vapensystem de efterfrågar. Det vore olyckligt, enligt min mening, ifall många länder skickar identiska eller snarlika system så att Ukraina står med ett över-skott av dessa samtidigt som de har tomma lador gällande andra typer av system.

Anf. 134 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först vill jag säga att frågan om hur enskilda länder väljer att stötta Ukraina med vapensystem inte var uppe till gemensam diskussion. Däremot berördes behovet av mer vapen till Ukraina. Det berördes inte minst av president Zelenskyj med en tydlighet som inte kunde missförstås. Flera berörde också behovet av att samordna detta.

Min mycket bestämda bild är att det pågår en informell samordning länder emellan. Inte minst USA, som är den i särklass största biståndsgivaren, är mycket måna om att Europas länder bidrar efter kapacitet och kompetenser. Samordning pågår, men det togs inte upp i samtal på Europeiska rådet.

Åtterrapporeringen var härmed avslutad.

Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU2

BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning (prop. 2021/22:240)
föredrogs.

-----
*BNP-indexering av
skatterna på kemikalier
i viss elektronik och
avfallsförbränning*

Anf. 135 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! Punktskatter på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning, som behandlas i dagens ärende, har sedan tidigare varit flitigt debatterade i olika sammanhang, och så även här i kammaren. Dagens debatt handlar i första hand om införandet av en bnp-indexering av just de nämnda skatterna. Men följdmotionerna från Moderaterna och Sverigedemokraterna, med förslag på både avslag och avskaffande av dessa punktskatter, ger mig anledning att göra några kommentarer.

Fru talman! Låt mig börja med skatten på kemikalier i viss elektronik. Det är en relativt ny skatt som infördes den 1 april 2017. Syftet med skatten är att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från olika varugrupper. Kemiska ämnen i varor är generellt betydligt sämre reglerade än ämnena i sig eller deras användning i kemiska produkter. Dagens förbud och begränsningar kommer inte åt många av de risker som faktiskt är förenade med farliga kemikalier i just konsumentvaror.

Den utredning som låg till grund för införandet av skatten valde att ta fram förslag som minskar just förekomsten av farliga ämnen i människors hemmiljö. Studier har visat att vanliga källor till farliga ämnen i människors hemmiljö är bland annat flamskyddsmedel i elektronik. Exempel på varor som omfattas är mikrovågsugnar, kylskåp, tvättmaskiner, läsplattor, mobiltelefoner, tv-apparater och så vidare.

Redan samma år som skatten på kemikalier i viss elektronik infördes gjorde regeringen bedömningen att skatten och dess utformning behöver ses över och uppdateras med jämna mellanrum. Regeringen gav därför i slutet av 2019 Skatteverket och Kemikalieinspektionen i uppdrag att utvärdera kemikalieskattens effekter. Uppdragen redovisades i två delar under hösten 2020 och våren 2021.

Denna utvärdering visar att varken företagets vinster eller sysselsättningen har påverkats av denna skatt. Men det fanns synpunkter på skattens kostnadseffektivitet och den administrativa bördan, som ansågs betungande av många företag. Dessa signaler togs på stort allvar av regeringen, och i juni i år beslutade regeringen om en lagrådsremiss gällande en enklare och tydligare kemikalieskatt. Bland annat föreslås ett förenklat avdrags-system, och det ska bli tydligare och enklare regler för begagnade varor.

Fru talman! Skatten på avfallsförbränning infördes så sent som 2020 för att på lång sikt uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin och för att uppfylla målet om att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet.

En utvärdering av avfallsförbränningskattens effekter har genomförts av Skatteverket. Rapporten redovisades i oktober 2021, och den visade att skatten inte fullt ut på ett verkningsfullt och kostnadseffektivt sätt styr mot en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Samtidigt tycks denna

skatt dessutom till viss del övervältras på mottagningsavgifterna, och en del belastar även avfallsförbrännarnas resultat.

Detta har fått som effekt att en del kraftvärme- och värmeverk har fått revidera sina reinvesterings- och nyinvesteringsplaner efter skattens införande. Det gör att avfallsförbränningsskatten riskerar att få en negativ påverkan på effektsituationen i ett för Sverige väldigt allvarligt energiförsörjningsläge.

Rysslands invasion av Ukraina och Rysslands agerande på energimarknaden har därmed också kraftigt ändrat förutsättningarna för den europeiska elmarknaden. Svenska hushåll och företag står nu inför en vinter med mycket högre elpriser än normalt. Såväl ekonomiskt svaga hushåll som elintensiv industri riskerar att drabbas hårt. För att motverka just detta remitterade den socialdemokratiska regeringen den 9 september i år ett förslag om att avfallsförbränningsskatten ska avskaffas från den 1 januari 2023.

Under förutsättning att den nuvarande regeringen faktiskt går vidare med detta förslag är propositionens förslag om att indexera avfallsförbränningsskatten inte längre aktuellt.

Fru talman! Avslutningsvis: Vissa punktskatter räknas årligen om med hänsyn till förändringar i konsumentprisindex, KPI. Syftet är helt enkelt att följa den allmänna prisutvecklingen. Vissa punktskatter omräknas dessutom, utöver förändringarna i KPI, på ett sådant sätt att man gör ett schabloniserat tillägg med 2 procentenheter för att ta hänsyn till reala inkomstökningar, det vill säga utvecklingen av bnp.

Syftet med skatten på kemikalier i viss elektronik är, som jag tidigare har sagt, att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö och på så vis också skydda människors hälsa. Då är det också rimligt att beakta den reala utvecklingen av inkomster genom att införa en bnp-indexering av skatten.

Då det däremot kan antas att skatten på avfallsförbränning på goda grunder kommer att avskaffas finns det ingen anledning att gå vidare med en bnp-indexering av just den skatten.

Fru talman! Med detta sagt yrkar jag bifall till reservation 1.
(Applåder)

Anf. 136 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Regeringen har lagt fram en proposition om bnp-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning. Men den här debatten kommer nog inte i första hand att handla om själva bnp-indexeringen, då skatteutskottet avstyrker propositionen eftersom man menar att kemikalieskatten respektive avfallsförbränningsskatten troligen avskaffas inom ramen för regeringens arbete med statens budget för 2023. Debatten kommer nog att handla om skatterna och inte om deras indexering. Åtminstone kommer mitt inlägg här snarast att handla om skatterna.

Vänsterpartiet ansåg redan när avfallsförbränningsskatten infördes att det fanns brister i förslaget och dess genomförande. Men vi ansåg också att det finns ett långsiktigt värde för miljö och klimat med en avfallsförbränningsskatt. Exempelvis delade vi den dåvarande regeringens bedömning att den på längre sikt, efter 2030, kan leda till en minskad import av avfallsbränsle. Därmed skulle nuvarande trend med ökande utsläpp av

växthusgaser på grund av allt högre kapacitet när det gäller avfallsförbränning brytas.

På längre sikt kan avfallsförbränningskatten styra mot ökad sortering för återvinning, vilket minskar behovet av nyproduktion av material. Detta är ur miljö- och klimatsynpunkt en önskvärd inriktning. En omfattande avfallsförbränning av till exempel plast, som i stället bör återvinnas, är inte förenlig med vare sig våra klimatmål eller en cirkulär ekonomi. Att förbränna avfall för energiåtervinning är resurseffektivt när prioriteringarna sker enligt avfallshierarkin och lämpliga fraktioner därmed förbränns. Avfallsförbränning i kraftvärmeverk nära våra städer spelar även en viktig roll för vårt behov av planerad elproduktion.

När skatten infördes anförde ett flertal remissinstanser att det behövs åtgärder högre upp i avfallshierarkin. Det är något som vi i Vänsterpartiet instämde i då och som vi fortfarande instämmer i. En skatt på avfallsförbränning är otillräcklig och bör därför följas av styrmedel som minskar uppkomsten av avfall samt ökar återanvändning och materialåtervinning. Sådana styrmedel borde ha införts när skatten infördes eller nu när det har visat sig att den inte styr tillräckligt.

Utskottet konstaterar att utvärderingar som gjorts tyder på att avfallsförbränningskatten inte har varit effektiv när det gäller att styra mot de mål som varit syftet med den. Utvärderingarna bekräftar därmed vad Vänsterpartiet förde fram när skatten infördes: dels att minskningen av utsläpp kan ske på längre sikt, dels att skatten borde ha kompletterats med andra styrmedel. Exempel på styrmedel kan vara att producenterna åläggs ansvar för att i ökad utsträckning producera produkter som går att återanvända och återvinna och som minskar belastningen på miljön från farliga ämnen samt att krav på standardisering av plasttyper införs för att öka återvinningen av plast.

För att öka materialåtervinningen av förpackningar och returpapper bör insamling av dessa fraktioner organiseras genom kommunerna för att göra insamlingssystemet mer lättillgängligt och effektivt med minskat transportbehov. Det fulla ekonomiska ansvaret för en sådan organisering bör, enligt principen att förorenaren betalar, bäras av producenterna, inte av konsumenterna.

Då regeringens förslag vid skattens införande hade ett antal brister i fråga om konsekvensanalys betonade Vänsterpartiet vikten av att regeringen tidigt utvärderar skattens effekter för att om nödvändigt korrigera brister i utformningen med avseende på sorterat avfall och fjärrvärmesektorn. Regeringen, både den förra och den nuvarande, väljer att tolka utvärderingarna som att skatten inte har någon effekt och därför ska avskaffas. Vänsterpartiet menar i stället att skatten behöver utvecklas med fler styrmedel. I och med det yrkar jag bifall till propositionen när det gäller bnp-indexering.

Fru talman! När det gäller skatten på kemikalier i viss elektronik menar Vänsterpartiet att även den bör förändras då den inte får avsedd effekt. Skattens miljöstyrande verkan måste förbättras, och de negativa effekter den ger för den svenska marknaden för återanvända produkter måste åtgärdas.

I stället för att avskaffa kemikalieskatten behöver man utveckla den. För att klara den planetära gränsen för hållbar resursanvändning måste det svenska utnyttjandet av jungfruliga råvaror minska med 75 procent till år

Prot. 2022/23:14
26 oktober

-----

*BNP-indexering av
skatterna på kemikalier
i viss elektronik och
avfallsförbränning*

2050. Att stimulera återanvändning av elektroniska produkter är därför centralt för att uppnå en cirkulär ekonomi. Trots det drabbas företag som till exempel tillvaratar begagnade datorer och telefoner för att de ska användas på nytt ekonomiskt negativt av kemikalieskatten på elektroniska produkter. Skatten behöver alltså förändras så att den träffar rätt och ger avsedd effekt.

Men att majoriteten nu aviserar att den tänker avskaffa skatterna i stället för att justera dem så att de träffar rätt är kanske ingen överraskning när vi har en regering som ska lägga ned Miljödepartementet och vars förslag hittills beräknas öka våra utsläpp, detta i en tid när Sverige och resten av världens länder behöver göra allt för att nå klimatmålen och minska utsläppen.

Fru talman! För klimatets och miljöns skull yrkar jag bifall till Västerpartiets och Miljöpartiets gemensamma reservation, det vill säga reservation 2.

Anf. 137 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Eftersom det här är mitt första anförande som ledamot av Sveriges riksdag vill jag passa på att tacka väljarna för förtroendet att stå här.

Jag yrkar bifall till reservation 3. Vi står bakom propositionen i dess helhet.

När det gäller kemikalieskatten är syftet, som nämnts, att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö och på så vis skydda människors hälsa. Farliga kemikalier i vår vardag är ett stort och växande hot mot både människor och miljö, och barn är särskilt sårbara. Det handlar om kemikalier som påverkar hormonsystemet och reproduktionen, är cancerframkallande och påverkar barns fysiologiska utveckling på en mängd olika sätt. Vi vet dessutom väldigt lite om den så kallade cocktaileffekten, som uppstår när flera ämnen samverkar, samt den aggregerade effekten över tid. Men vi vet att många ämnen är potentiellt farliga även vid låga koncentrationer.

Endast en ytterst liten andel av de farliga kemikalier som finns i omlopp omfattas av någon typ av reglering. Processen är i stora delar harmoniserad på EU-nivå och ligger hela tiden många steg efter kemiföretagens arbete med att sätta nya kemikalier på marknaden. Lagstiftningen går för långsamt. Men försiktighetsprincipen talar för att vi borde göra allt för att begränsa farliga kemikalier i vår vardag, särskilt med tanke på hur utsatta barn är.

För att skatten ska tjäna det ursprungliga syftet bättre tycker jag att den borde utvidgas till fler produkter och till att omfatta fler farliga kemikalier. En utgångspunkt skulle kunna vara EU:s kandidatlista över särskilt farliga ämnen. Sedan är jag också positiv till att skatten utvärderas och förbättras för att uppfylla sitt ursprungliga syfte.

När det gäller avfallsförbränningsskatten är syftet som nämnts att nå de nationella klimatmålen och en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Utsläpp från förbränning av plast är i dag ett stort problem. Fossil olja utgör råvara för den absoluta merparten av den plast som produceras i världen. Klimatutsläppen från plast utgör omkring 4 procent av världens samlade utsläpp. Jag kan ta ett exempel. Enbart vid Vattenfalls anläggning i Uppsala bränns hundratusentals ton plast varje år. För Uppsala kommun

innebär det att klimatutsläppen från förbränning av plast är nästan lika stora som utsläppen från all biltrafik i kommunen.

I dagsläget är avfallsförbränningskatten det enda generella styrmedel som i enlighet med avfallshierarkin specifikt syftar till att styra bort från avfallsförbränning, där en stor del av innehållet utgörs av just fossil plast. Även om det i dag kan finnas en logik i att importera och bränna avfall från länder med sämre avfallshantering behöver alla länder ställa om till en helt cirkulär ekonomi. På sikt behöver avfallsförbränningen minska om vi ska nå klimatmålen till 2045, och avfallsförbränningskatten är en viktig del i att styra bort från investeringar i överkapacitet.

Men jag är också öppen för att skatten ses över till sin utformning för att bättre fylla sitt syfte – om den nu får finnas kvar, vilket är högst osannolikt. Jag vill även tillägga att betydligt mer behöver göras för att styra mot en cirkulär och resurseffektiv ekonomi.

När det kommer till de farhågor om kraft- och fjärrvärmesystemet som lyfts fram vill jag först säga att den svenska kraft- och fjärrvärmesystemet är en extremt viktig och fundamental del i Sveriges energisystem och något som Miljöpartiet vill satsa på att utveckla. Men när det gäller frågan om konkurrenskraft och effektproblematik kan jag säga att det finns betydligt bättre sätt att stärka konkurrenskraften än att avskaffa avfallsförbränningskatten. Vi har varit pådrivande för att ta fram en strategi för kraft- och fjärrvärmesystemet.

Vi vill bland annat ge investeringsstöd till energilager och få in mer solvärme i systemet. Vi vill också att man ska kunna få mer betalt för den lokala effektnytta som kraftvärmesystemet utgör genom att skapa el inne i städer. Jag tycker att det är ett bättre sätt att satsa på fjärr- och kraftvärme.

Jag ska också nämna att den här skatten infördes som en del av en grön skatteväxling. Principen bakom grön skatteväxling är ju sänkt skatt på jobb och företagande och höjd skatt på sådant som påverkar miljön och klimatet negativt. Alternativet till en grön skatteväxling är antingen högre skatt på jobb och företagande, försämrade välfärd eller sämre miljö.

Det är också viktigt att miljöskatter behåller sin styrande effekt över tid. Då är indexering ett bra verktyg.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jacob Risberg (MP).

Anf. 138 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

I dag debatterar vi ett av den förra regeringens förslag om att bnp-indexera skatterna på avfallsförbränning och skatten på kemikalier i viss elektronik, den så kallade kemikalieskatten. Detta är skatter som infördes med goda intentioner. Med elektronikskatten ville man i möjligaste mån undvika farliga kemikalier och miljöfarliga flamskyddsmedel i elektriska produkter. Med avfallsförbränningskatten var avsikten att öka återvinningen av material i stället för att elda upp det, vilket naturligtvis också är lovvärt. Dock har båda dessa skatter kommit att bli fiskala snarare än beteendestyrande.

Prot. 2022/23:14

26 oktober

-----

*BNP-indexering av
skatterna på kemikalier
i viss elektronik och
avfallsförbränning*

Herr talman! Beträffande avfallsförbränningsskatten införde Sverige redan 2006 en skatt på förbränning av avfall. Den var visserligen annorlunda utformad, men den hann knappt införas förrän man tillsatte en utredning om att analysera densamma. Utredningen föreslog att skatten skulle slopas eftersom den inte kostnadseffektivt styrde mot relevanta politiska mål och eftersom den hade haft en blygsam effekt på materialåtervinningen. Den avfallsförbränningsskatten slopades 2010, drygt fyra år efter att den hade införts.

I den förra regeringens egen förbränningsskattutredning från 2017 avstyrkte man ett införande av en ny förbränningsskatt, då en sådan skatt dessutom skulle medföra kostnadsökningar och försämrad lönsamhet för kraftvärmeverken.

Men en ny avfallsförbränningsskatt infördes den 1 april 2020, trots många tunga remissinstansers invändningar om att skatten som den var utformad inte styrde mot uppsatta miljömål. Avfallsförbränningen i Sverige ingår dessutom redan i EU:s system för utsläppshandel, vilket gör att avfallsförbränningsanläggningarna drabbas av en dubbelbeskattning.

Herr talman! Energimyndigheten publicerade 2020 en rapport om heläckande bedömning av potentialen för uppvärmning och kylning. De varnade där för att den lägre lönsamhet som en avfallsförbränningsskatt ger anläggningarna skulle leda till underinvesteringar i kraftvärme och till att anläggningarna enbart skulle satsa på varmvattenproduktion, vilket är betydligt billigare och tekniskt enklare. Detta skulle i sin tur innebära risk för bortfall av viktig elkraft.

Det är förmodligen mot bakgrund av detta och Sveriges höga elpriser, och ett befarat effektunderskott i vinter, som den tidigare regeringen har tagit fram en promemoria om att än en gång avskaffa avfallsförbränningsskatten för att ge kraftvärmeanläggningarna ökade resurser och förbättrade möjligheter att producera välbehövlig elektricitet.

Kraftvärmen stod under 2021 för inte mindre än 9 procent av den totala elproduktionen i Sverige, vilket är något mer än hälften av vad vindkraften producerade under samma period. Det kan låta lite, men det är framför allt lokalt som kraftvärmen är ett tillskott i energimixen. Jag var själv på studiebesök på Jönköping Energis värmekraftverk 2020. Där produceras hela 20 procent av den elektricitet som förbrukas i deras eget nät i Jönköpings kommun.

Kraftvärmen är dessutom, till skillnad från vindkraften, väderberoende och en viktig del i kraftbalansen och stabiliteten i elsystemet, vilket gör att man även kan koppla på fler vindkraftverk.

Vi välkomnar naturligtvis den tidigare regeringens kursändring om avfallsförbränningsskatten och bnp-indexeringen, som vi debatterar i dag, och hoppas att detta kan leda till nyinvesteringar i såväl miljöförbättrande teknik som kapacitetsökningar hos Sveriges kraftvärmeanläggningar.

Herr talman! Kemikalieskatten har lite av samma problematik som avfallsförbränningsskatten. Den upplevs mer eller mindre som en fiskal skatt utan att egentligen styra mot de mål som användes för att rättfärdiga skattens införande 2017. Det övergripande målet med skatten var att minska tillförseln av farliga ämnen i människors hemmiljö och att samtidigt stimulera företag att välja säkrare kemikalier.

Det är nog få som inte ställer upp på detta, men är då en skatt på dessa produkter för svenska konsumenter rätt väg att gå? Kommer de stora internationella elektronikjättarna att ställa om och byta ut kemikalier som skatten avser att träffa för att Sverige har infört skatt på deras produkter? Är den svenska marknaden tillräckligt stor för att ha en sådan inverkan?

Herr talman! Flera instanser har utrett och undersökt skatten och dess utformning. Till en början omfattades endast svenska återförsäljare av skatten. Det ledde till att svenska konsumenter i stället vände sig till utländska återförsäljare, vilka kunde hålla lägre priser då de inte träffades av skatten. Detta fick stora negativa konsekvenser för en redan mycket prispressad bransch med svag lönsamhet på många håll.

Handelns utredningsinstitut tog 2019 fram en rapport där man beräknade att skatten medfört stora försäljningsminskningar och många förloerade arbetstillfällen.

Även Skatteverket och Kemikalieinspektionen fick regeringsuppdrag att granska elektronikskatten. De konstaterar sammanfattningsvis att de inte lyckats fastställa att förekomsten av flamskyddsmedel hade minskat i människors hemmiljöer till följd av skatten. Skatten bedömdes inte heller vara kostnadseffektivt utformad.

Deras utvärdering visar att kostnaden för skatten helt enkelt hade förts över till konsumenten i form av högre pris på elektronikvaror. De påpekar också att den administrativa bördan av kemikalieskatten för de skattskyldiga, det vill säga importörer och återförsäljare, upplevs som relativt hög i jämförelse med andra styrmedel. Skatten är dessutom kritiserad för sin konstruktion, då den är viktbaserad, och för svårigheter att styrka de avdrag som man kan göra från den.

Skatten omräknas redan i dag med konsumentprisindex. I propositionen föreslås nu även att skatten, på samma sätt som när det gäller drivmedel, varje år ska överindexeras med bnp, det vill säga ett tillägg med 2 procent på KPI-indexeringen.

Herr talman! Vi ser positivt på att utskottet föreslår ett avslag på propositionen om att bnp-indexera dessa skatter. Avfallsförbränningskatten och kemikalieskatten är felaktigt utformade och skulle behöva avskaffas i sin nuvarande form. Sverigedemokraterna föreslog detta i en följdmotion. I stället för en reservation har vi dock valt att lämna ett särskilt yttrande i betänkandet, och vi har för avsikt att inom ramen för vårt samarbete med den nya regeringen verka för förslag i den riktningen.

Anf. 139 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Så sent som i maj, när denna proposition överlämnades till riksdagen, ansåg Magdalena Anderssons regering att det var en bra idé att räkna upp kemikalieskatten och avfallsförbränningskatten med 2 procentenheter utöver uppräknningen enligt konsumentprisindex, eller med andra ord att det var en bra idé att lägga sten på börda för både företag och konsumenter.

Det är dock positivt att den dåvarande socialdemokratiska regeringen två dagar före valet kom på andra tankar. Man bättrade sig på sitt yttersta och föreslog att avfallsförbränningskatten skulle avskaffas. Peder Björk från Socialdemokraterna förklarade i sitt anförande detta med omvärldssituationen och Rysslands krig i Ukraina samt med omsorgen om Sveriges energiförsörjningsläge, men det kan lika gärna ha handlat om omsorgen

om valresultatet när Socialdemokraternas misslyckade energipolitik hade bränt djupa hål i svenskarnas plånböcker.

Att avfallsförbränningsskatten var skadlig för energiförsörjningen var dock ingenting nytt. Det har varit känt länge. Avfallsförbränningsskatten fördömdes av experterna redan innan den infördes, och experterna hade rätt. Som redan har anförts har skatten medfört att kraftvärmeverk och värmeverk har reviderat sina reinvesterings- och nyinvesteringsplaner, med negativ inverkan på Sveriges elförsörjning.

Jag minns att vi moderater i kammardebatten om införande av avfallsförbränningsskatten varnade för att den skulle förvärra elkrisen i Skåne och andra delar av landet. Varför lyssnade inte Socialdemokraterna då?

Iona Szatmári Waldau och Linus Lakso talade i sina anföranden väl om skatt på avfallsförbränning. De tyckte att det var bra för miljön. Jag ska försöka förklara varför de har fel.

Ordet avfallsförbränning är egentligen missvisande. I verkligheten handlar det om energiåtervinning och skatt på just energiåtervinning. Jag vill vara tydlig: Vi moderater är för en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Det är mål som Moderaterna står bakom. Vi vill ha en ren och giftfri miljö och minskade utsläpp. Därför har vi hela tiden varit emot avfallsförbränningsskatten, eftersom den är direkt kontraproduktiv när det gäller uppfyllelse av miljömålen.

Energiåtervinning av utländskt avfall har lett till en av Sveriges största framgångar i fråga om export av miljöteknik, vad gäller såväl ekonomi som miljönytta.

Många produkter går inte att materialåtervinna, till exempel använda blöjor och andra hygienprodukter, leksaker och vissa textilier. Dessa måste då i stället gå till energiåtervinning.

Att göra det dyrare att energiåtervinna i Sverige leder till att andra länder tar över andelar av marknaden för avfallshantering. Sverige förlorar viktiga intäkter, och avfallet tas om hand på ett mindre miljövänligt sätt.

I Europa finns ett stort underskott av energiåtervinningskapacitet, vilket betyder att avfallet i stället hamnar i deponier som är de enda lokala alternativen för avfallsmaterial som inte kan återvinnas. Deponierna läcker metan, som är mycket farligare än koldioxid. De ökar även risken för bränder, som har mycket stor miljöpåverkan.

Därför är det bra att denna skatt nu avvecklas. Men den skulle aldrig ha införts.

Herr talman! Inte heller kemikalieskatten, som regeringen Löfven införde 2017 och höjde 2019, uppfyller kriterierna avseende miljönytta, kostnadseffektivitet och samstämmighet med styrmedel i andra delar av den gemensamma marknaden. Den fungerar enbart som en straffskatt på vitvaror och hemelektronik. En utvärdering av skatten som Skatteverket och Kemikalieinspektionen genomfört har inte kunnat visa att skatten minskar förekomsten av klor, brom och fosfor i flamskyddsmedel, vilket den syftade till att göra.

Den administrativa bördan för de skattskyldiga upplevs av många företag som betungande, och skatten bedöms sammantaget inte vara kostnadseffektivt utformad eftersom det inte är de kemiska ämnena som beskattas, då skatten i stället beräknas med utgångspunkt i varans vikt.

Skatten träffar även återanvänd elektronik, vilket helt motverkar alla incitament att förlänga livslängden på produkter som redan finns på marknaden. Varför dessa produkter ska beskattas dubbelt är oförståeligt. En begagnad datorskärm som kostar 300 kronor beläggs med 451 kronor i kemikalieskatt. Då blir det billigare att slänga än att reparera.

Moderaterna var emot kemikalieskattens införande, och självklart är vi nu emot bnp-indexeringen av den.

Herr talman! Slutligen vill jag summera. Det är kontraproduktivt att införa skatter som experterna avråder från, skatter som införs i miljöns namn men som vid närmare granskning visar sig motverka sitt syfte. Och inte bara det, de undergräver också företagets konkurrenskraft och belastar svenska konsumenter. Den förra regeringen har inte bara infört en rad sådana rent fiskala skatter under förespegligen att de är bra för miljön utan även gjort försök att bnp-indexera dessa. Det är därför glädjande att en majoritet i skatteutskottet stoppar detta.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 140 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Centerpartiet tycker att det är viktigt att de mest skadliga kemikalierna fasas ut eller förbjuds helt, allra helst naturligtvis på EU-nivå, och att arbetet för mer hälso- och miljövänliga kemikalier växlas upp.

Sedan skatten på kemikalier och viss elektronik infördes 2017 har vi förordat att den skulle utvärderas efter ett antal år. Det gjordes också 2021, av Kemikalieinspektionen och Skatteverket. De konstaterade – jag kommer nu att upprepa vad många här redan har sagt – att skatten inte har lett till att tänkta miljömål har uppnåtts eftersom skadliga kemikalier fortfarande kan användas i stor utsträckning, att den inte är kostnadseffektiv och att den orsakar ytterligare administrativt arbete för företag.

Herr talman! Ett grundproblem är att skatten är nationell medan de varor som omfattas tillverkas och säljs på en global marknad. Det är svårt för ett litet land att få till en förändring av en global industri genom egna styrmedel. Den privata importen ökar också genom e-handel och blir allt vanligare. Då tror vi att det bästa och mest effektiva vore att jobba genom EU:s kemikalielagstiftning Reach – kanske något mer tidskrävande men som sagt mer effektivt.

Det är också problematiskt att företag som inte använder några skadliga kemikalier alls i sina produkter inte medges fullt avdrag på skatten. Bara det är ju lite tokigt och styr helt fel.

Återbrukade och begagnade produkter undantas inte heller helt från skatten. Precis som min kollega Boriana Åberg påpekade om den här datorskärmen vore det väl bättre att känna att man kunde använda en begagnad produkt hela dess livslängd än att en dyr kemikalieskatt gör att man kastar den i deponi. Det tycker jag är väldigt olyckligt, och det behöver vi definitivt göra någonting åt om vi är intresserade av mer cirkulär ekonomi.

Herr talman! Centerpartiet anser också att miljöskatter ska optimera den miljöstyrande effekten och att fiskala inslag ska undvikas. Det kan inte vara meningen att en kemikalieskatt ska vara en skatt som bara åker rakt in i statskassan för att stärka ekonomin för staten. Den ska väl ändå ge mörtter för att kunna ställa om samhället. De som gör rätt ska också premieras.

Vi anser inte att skatten på kemikalier i viss elektronik lever upp till de här kriterierna. Därför är vi i Centerpartiet öppna för att tillsätta en ny utredning som mer brett och förutsättningslöst ska undersöka styrmedel för en giftfri vardag alternativt för att inleda diskussioner om skattens långsiktiga avskaffande.

Av de här nämnda anledningarna kommer Centerpartiet att rösta för att skatten på kemikalier i viss elektronik inte ska överindexeras från och med den 1 januari 2023.

Herr talman! Avslutningsvis: Liknande kritik har framförts också mot skatten på avfallsförbränning. Mitt parti har länge förordat en översyn av även den skatten för att den ska styra mot ökad cirkularitet och ge incitament i rätt delar av värdekedjan och inte leda till konstiga sidoeffekter.

Precis som många av mina kollegor här i kammaren har påpekat bör också de internationella konsekvenserna av skatten belysas. Vad hjälper det om det blir väldigt dyrt att förbränna i Sverige om vi då skickar avfallet någon annanstans där miljöreglerna inte är lika tuffa eller ens efterlevs på samma sätt eller där det skickas till deponier? Det är också olyckligt.

Centerpartiet kommer därför i avvaktan på en ny utredning att rösta för att inte heller skatten på avfallsförbränningen ska överindexeras från och med den 1 januari 2023.

Anf. 141 CECILIA ENGSTRÖM (KD):

Herr talman! Syftet med skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning var att minska konsumtionen av elektronikvaror som innehåller skadliga flamskyddsmedel samtidigt som man förväntade sig ökade skatteintäkter till staten. Utvärderingar som har gjorts visar att kemikalieskatten inte har bidragit till att minska mängden farliga ämnen i människors hemmiljö. Dessutom är intäkterna betydligt lägre än förväntat, och antalet arbetstillfällen i branschen har minskat med tusentals.

Elektronikprodukterna tillverkas på en global marknad, och tillverkarna producerar inte utifrån särskilda svenska regler som vi inför. Det är inte det svenska regelverket som styr vad de lägger i produkterna. Om ämnen däremot skulle förbjudas eller begränsas inom hela EU skulle produktionen successivt kunna ändras.

Herr talman! Det visar sig att privatimporten har ökat i ungefär samma takt som jobb har försvunnit från Sverige. I dagens digitala samhälle är det inga problem att beställa produkten på en global marknad från leverantörer i andra länder där man inte behöver lägga på kostnaden för en svensk kemikalieskatt.

Skatteverket och Kemikalieinspektionen har utvärderat skattens effekter. Utvärderingen visade klart och tydligt att skatten har lett till ökad administration för företagen samtidigt som den inte har bidragit till att minska mängden farliga ämnen i vår hemmiljö.

Herr talman! Kemikalieskatten slår också mycket negativt på den cirkulära ekonomin. Det finns i dag företag som köper in gammal och uttjänt elektronik för att återanvända, förnya och reparera den. De renoverar och gör den ren för att sedan sälja den på en marknad som faktiskt finns, exempelvis i länder där man kanske inte har kommit så långt eller till företaget som inte behöver den senaste elektroniken. Affärsidén är att vi ska få ökad cirkulär användning och att de elektroniska enheterna ska få en längre livslängd.

Skatten blir kontraproduktiv utifrån den tidigare regeringens miljötänk vid införandet av skatten. Användningen av de skadliga medlen minskar inte när man inte kan återanvända utan behöver nyttilverka lika många produkter.

Åtgärder för att minska användningen av skadliga kemikalier är viktiga. Men att Sverige ensamt inför en skatt innebär konkurrensnackdelar för det svenska näringslivet. Det gäller även avfallsförbränningen. Mycket av det som har tillverkats kan användas och återvinnas i form av energi, som vi kan ha användning för i dagens samhälle. Vi behöver all energi vi kan få.

Herr talman! Kristdemokraterna anser inte att kemikalieskatten är ändamålsenligt utformad. Vi tycker exempelvis inte att begagnade varor ska beskattas, eftersom det slår hårt mot de företag som säljer begagnad elektronik. Det är problematiskt då återanvändande av redan tillverkade produkter är bättre och kan leda till en mer cirkulär och miljövänlig ekonomi.

Kristdemokraterna är också emot den föreslagna bnp-indexeringen. En skatt som inte fungerar blir inte bättre för att den blir högre.

En skatt som motverkar användning av skadliga ämnen är inte fel i sig. Däremot är utformningen av skatten problematisk. Den har inte fått avsedd effekt. Den leder till mer administration för företagen och till att jobb försvinner från den svenska marknaden. Begagnade produkter blir också i princip dubbelbeskattade.

Herr talman! Det är bra med höga miljöambitioner, men då måste man använda styrmedel som ger verklig effekt. En dålig skatt blir inte bättre för att man höjer den. Och miljönyttan som den syftar till måste i så fall effektiviseras. Skatten måste avskaffas. Kristdemokraterna ställer sig därför bakom utskottets förslag i betänkandet och yrkar avslag på propositionen.

Anf. 142 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Jag vill fokusera på skatten på avfallsförbränning då den får stor och negativ effekt på vårt energisystem.

Energisystemet, med behov och efterfrågan, behöver vara stabilt och leveranssäkert för att konsumenter och företag ska kunna känna sig trygga med att el och värme finns när det behövs. De senaste åren har detta system utmanats kraftigt. Det accelererade när man till slut lade ned Ringhals 1 och 2. Sedan dess har vi som en effekt sett att priserna i de olika elområdena har dragits isär.

Även Rysslands invasion av Ukraina och agerande på energimarknaden har ändrat förutsättningarna för den europeiska elmarknaden kraftigt. Svenska hushåll och företag står nu inför ännu en vinter med skyhöga elpriser; det kommer att bli värre än under vintern 2021.

Den planerbara elen är grunden i ett stabilt energisystem, och den produktionen ska i ett optimalt energisystem finnas i hela landet utifrån behov. Den väderberoende elproduktionen är bra, för vi behöver mycket mer elproduktion för att klara den elektrifiering av samhället som kommer att minska utsläppen på det sätt som klimatet kräver. Men när man har monterat ned kärnkraften har elsystemet blivit mer oförutsägbart och instabilt. Svenska kraftnät planerar för att eventuellt göra planerade elavbrott i vinter för att klara balansen i nätet. Ytterligare en effekt är att detta har lett till de höga elpriser vi ser i Sverige, inte minst i södra Sverige.

Herr talman! Kraftvärmeanläggningar, som påverkas av den här skatten, fyller en viktig roll för energisystemet genom att tillföra lokal planerbar kraft i områden som riskerar att drabbas av effekt- och kapacitetsbrist. Det gäller inte minst i storstadsområden och i södra Sverige på grund av det jag anför.

Tanken var att skatten på avfallsförbränning skulle leda till ökad materialåtervinning, det vill säga att företagen skulle återvinna mer när det kostar mer att elda upp soporna. Skatteverkets granskning av skatten visar dock att den i stället har lett till dyrare avfallshantering och ökad administration. En av sakerna man vill komma åt är plasten, men det vi kan se är att den här skatten inte har lett till att den återvinningen ökat.

Utsläppen från avfallsförbränningen ingår redan i utsläppshandelsystemet. På det sättet ser vi redan nu till att utsläpparen betalar. Skatteverket tog även upp detta i sin granskning och noterade att skatten inte i någon större utsträckning bidrar till minskade utsläpp då det redan fanns ett system för styrmedel. Att då koppla skatten till bnp-utvecklingen kan inte anses skäligt.

Kraftvärmens är just nu en dold tillgång för att snabbt få fram mer planerbar elproduktion och på så sätt stabilisera både elsystemet och priserna. Genom att ta bort missriktade skatter och styrmedel kan kraftvärmens bidra med el motsvarande elen från upp till två nya kärnkraftsreaktorer – utan att vi behöver bygga nya anläggningar, ta ny mark i anspråk eller bygga nya elnät.

Det är dessutom ironiskt att den föregående regeringen skriver i propositionen, under rubriken ”Effekter på miljön”, att skatten bedöms ha en begränsad effekt för att minska utsläppen – men senare i samma stycke går emot flera remissinstanser och säger att bedömningen ändå är att den har en miljöstyrande effekt. Det blir väldigt svårt att förstå.

Avfallsförbränningen är också något vi i Sverige har blivit kända för. I stället för att som i många delar i världen skicka avfallet på deponi skapar vi el och värme av det. Det är något jag tycker att vi ska vara stolta över. Totalt under 2022 förväntas energiproduktionen med avfall som tillfört bränsle motsvara 16 terawattimmar värme och 4 terawattimmar el. Det är energi vi verkligen behöver.

Hushållen och företagen behöver låga, stabila elpriser. Då kan vi inte försämma förutsättningarna för bra, planerbar elproduktion som samtidigt ser till att vi hanterar vårt avfall på ett klokt sätt. Hemma i Halland, där man drabbas hårt av nedstängningarna av Ringhals 1 och 2, är behovet stort av ytterligare planerbar el – precis som på många andra ställen i Sverige. När svenska elkunder står inför en tuff vinter är det inte läge för politiken att lägga ytterligare skatter på energi.

Att skatten samtidigt är ineffektiv klimatpolitik och misslyckas när det gäller målet att öka materialåtervinningen gör att vi i Liberalerna röstar för avslag på propositionen. Jag yrkar därmed bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU4
Förbättrad hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet
(prop. 2021/22:273)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.42 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SkU2 BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning

Punkt 1 (BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning)

1. utskottet
2. res. 1 (S)
3. res. 2 (V, MP)

Förberedande votering:

95 för res. 1

33 för res. 2

171 avstod

50 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

172 för utskottet

94 för res. 1

33 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 64 SD, 60 M, 21 C, 15 KD, 12 L

För res. 1: 94 S

Avstod: 19 V, 14 MP

Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 4 L

Prot. 2022/23:14
26 oktober

Punkt 2 (Utveckla skatten på kemikalier i viss elektronik)

1. utskottet
2. res. 3 (MP)

Votering:

283 för utskottet

14 för res. 3

1 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 SD, 60 M, 19 V, 21 C, 15 KD, 12 L

För res. 3: 14 MP

Avstod: 1 S

Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 4 L

Karin Sundin (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

JuU4 Förbättrad hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2022) 454 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordning (EU) 2019/1020

COM(2022) 539 Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 389/2012 vad gäller utbyte av information i de elektroniska registren över ekonomiska aktörer som flyttar punktskattepliktiga varor mellan medlemsstater för kommersiella ändamål

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 25 oktober

2022/23:5 Rätten till tolk

av *Anders W Jonsson* (C)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2022/23:6 Anonyma donationer till partierna

av *Märta Stenevi* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2022/23:7 Lokal samverkan vid stora trafikprojekt

av *Martina Johansson* (C)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 54 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 11.51,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 138 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	1
Anf. 2 MAGDALENA ANDERSSON (S)	3
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	4
Anf. 4 NOOSHI DADGOSTAR (V)	5
Anf. 5 ANNIE LÖÖF (C)	7
Anf. 6 EBBA BUSCH (KD)	8
Anf. 7 MÄRTA STENEVI (MP)	9
Anf. 8 JOHAN PEHRSON (L)	11
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	12
Anf. 10 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	12
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 12 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 14 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	14
Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	14
Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	14
Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	15
Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik	15
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	15
Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik	16
Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	16
Anf. 22 MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	16
Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	17
Anf. 24 MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	17
Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	17
Anf. 26 MAGDALENA ANDERSSON (S)	18
Anf. 27 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	18
Anf. 28 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	18
Anf. 29 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	19
Anf. 30 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	19
Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	19
Anf. 32 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	20
Anf. 34 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 35 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	20
Anf. 36 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 37 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	21
Anf. 38 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 39 EBBA BUSCH (KD) replik.....	22
Anf. 40 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 41 EBBA BUSCH (KD) replik.....	22
Anf. 42 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	23
Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik	23
Anf. 44 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	23
Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik	24
Anf. 46 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	24
Anf. 47 TALMANNEN	24

Anf. 48	JIMMIE ÅKESSON (SD)	24	Prot. 2022/23:14
Anf. 49	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	25	26 oktober
Anf. 50	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	25	-----
Anf. 51	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	25	
Anf. 52	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	26	
Anf. 53	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	26	
Anf. 54	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	26	
Anf. 55	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	27	
Anf. 56	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	27	
Anf. 57	ANNIE LÖÖF (C) replik	27	
Anf. 58	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	28	
Anf. 59	ANNIE LÖÖF (C) replik	28	
Anf. 60	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	28	
Anf. 61	MÄRTA STENEVI (MP) replik	29	
Anf. 62	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29	
Anf. 63	MÄRTA STENEVI (MP) replik	29	
Anf. 64	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	30	
Anf. 65	NOOSHI DADGOSTAR (V)	30	
Anf. 66	ANNIE LÖÖF (C) replik	30	
Anf. 67	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	31	
Anf. 68	ANNIE LÖÖF (C) replik	31	
Anf. 69	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	31	
Anf. 70	EBBA BUSCH (KD) replik	32	
Anf. 71	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	32	
Anf. 72	EBBA BUSCH (KD) replik	32	
Anf. 73	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	33	
Anf. 74	JOHAN PEHRSON (L) replik	33	
Anf. 75	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	33	
Anf. 76	JOHAN PEHRSON (L) replik	34	
Anf. 77	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	34	
Anf. 78	ANNIE LÖÖF (C)	34	
Anf. 79	EBBA BUSCH (KD)	35	
Anf. 80	ANNIE LÖÖF (C) replik	36	
Anf. 81	EBBA BUSCH (KD) replik	36	
Anf. 82	ANNIE LÖÖF (C) replik	36	
Anf. 83	EBBA BUSCH (KD) replik	37	
Anf. 84	MÄRTA STENEVI (MP) replik	37	
Anf. 85	EBBA BUSCH (KD) replik	37	
Anf. 86	MÄRTA STENEVI (MP) replik	38	
Anf. 87	EBBA BUSCH (KD) replik	38	
Anf. 88	MÄRTA STENEVI (MP)	38	
Anf. 89	JOHAN PEHRSON (L)	39	
Anf. 90	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	39	
Anf. 91	JOHAN PEHRSON (L) replik	40	
Anf. 92	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	40	
Anf. 93	JOHAN PEHRSON (L) replik	40	
Anf. 94	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	41	
Anf. 95	JOHAN PEHRSON (L) replik	41	
Anf. 96	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	41	
Anf. 97	JOHAN PEHRSON (L) replik	41	
Anf. 98	ANNIE LÖÖF (C) replik	41	

Anf. 99 JOHAN PEHRSON (L) replik	42
Anf. 100 ANNIE LÖÖF (C) replik	42
Anf. 101 JOHAN PEHRSON (L) replik	42
Anf. 102 MÄRTA STENEVI (MP) replik	43
Anf. 103 JOHAN PEHRSON (L) replik	43
Anf. 104 MÄRTA STENEVI (MP) replik	43
Anf. 105 JOHAN PEHRSON (L) replik	44
§ 2 Avsägelse	44
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	45
§ 4 Anmälan om granskningsrapport	45
§ 5 Ärende för hänvisning till utskott	45
Ajournering	46
Återupptaget sammanträde	46
§ 6 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 20–21 oktober	46
Anf. 106 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	46
Anf. 107 MATILDA ERNKRANS (S).....	48
Anf. 108 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	49
Anf. 109 MATILDA ERNKRANS (S).....	49
Anf. 110 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	49
Anf. 111 MARTIN KINNUNEN (SD)	50
Anf. 112 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	50
Anf. 113 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	51
Anf. 114 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	51
Anf. 115 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	52
Anf. 116 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	52
Anf. 117 RICKARD NORDIN (C).....	52
Anf. 118 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	53
Anf. 119 RICKARD NORDIN (C).....	53
Anf. 120 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	53
Anf. 121 JACOB RISBERG (MP).....	54
Anf. 122 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	54
Anf. 123 JACOB RISBERG (MP).....	54
Anf. 124 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	55
Anf. 125 HANS WALLMARK (M)	55
Anf. 126 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	55
Anf. 127 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	56
Anf. 128 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	56
Anf. 129 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	57
Anf. 130 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	57
Anf. 131 JOAR FORSSELL (L).....	57
Anf. 132 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	58
Anf. 133 ERIK HELLSBORN (SD).....	58
Anf. 134 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	58
§ 7 BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och avfallsförbränning	59
Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU2	59
Anf. 135 PEDER BJÖRK (S)	59
Anf. 136 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	60
Anf. 137 LINUS LAKSO (MP)	62

Anf. 138 ERIC WESTROTH (SD)	63	Prot. 2022/23:14
Anf. 139 BORIANA ÅBERG (M)	65	26 oktober
Anf. 140 HELENA LINDAHL (C)	67	-----
Anf. 141 CECILIA ENGSTRÖM (KD)	68	
Anf. 142 CECILIA RÖNN (L)	69	
(Beslut fattades under § 9.)	70	
§ 8 Förbättrad hantering av ärenden om överförande av		
straffverkställighet	71	
Justitiekammarens betänkande 2022/23:JuU4	71	
(Beslut fattades under § 9.)	71	
Ajournering	71	
Återupptaget sammanträde	71	
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		
sammanträde	71	
SkU2 BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss		
elektronik och avfallsförbränning	71	
JuU4 Förbättrad hantering av ärenden om överförande av		
straffverkställighet	72	
§ 10 Bordläggning	72	
§ 11 Anmälan om interpellationer	72	
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.05	73	